

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra Humanitních věd



Diplomová práce

Zdravý životní styl mladé populace

Bc. Petr Stránský

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra humanitních věd

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Petr Stránský

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Zdravý životní styl mladé populace

Název anglicky

Healthy lifestyle of young population.

Cíle práce

Hlavním cílem práce je definovat aspekty ovlivňující zdravý životní styl, následky nezdravého stylu života u cílové skupiny mládeže a způsoby udržení žádoucího stavu. Na základě zjištěných negativních aspektů jsou zmapovány a vyzdvíženy instituce působící ve vybraném regionu, jež prospívají zdravému životnímu stylu mladé populace. Sledovaným regionem v diplomové práci je jičínský region. Vybraná instituce bude podrobena hloubkové analýze jak historické, ekonomické tak sociální. Na základě zjištěných poznatků budou formulována v závěru práce případná doporučení a návrhy inovací, jež by mohly pomoci organizaci při upevnění svého postavení a zefektivnění své činnosti.

Metodika

Metodika řešení problematiky diplomové práce je založena na studiu odborných informačních zdrojů, dále údajích zjištěných ve vybrané instituci a na řízených rozhovorech se členy instituce. Praktická část se zaměřuje na zpracování dat získaných z důkladné analýzy činnosti a působení vybrané instituce. Na základě syntézy teoretických poznatků a výsledků praktické části práce bude provedena diskuze a budou formulovány závěry diplomové práce.

Doporučený rozsah práce

ROZSAH TEXTOVÉ ČÁSTI 60 80 stran

Klíčová slova

Životní styl, závislost, poruchy příjmu potravy, kriminalita mládeže, šikana, prevence

Doporučené zdroje informací

CARR-GREGG, Michael. Pubertáči a adolescenti: průvodce výchovou dospívajících. 1.vydání. Praha: Portál, 2010. 197 stran. ISBN 978-80-7367-662-9

DOPORUČENÉ ZDROJE INFORMACÍ

HÁJEK, Bedřich. Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy. 1.vydání. Praha: Portál, 2008, 239 stran. ISBN 978-80-7367-473-1

HOFBAUER, Břetislav. Děti, mládež a volný čas. 1.vydání. Praha:Portál, 2004. 173 s. ISBN 80-7178-927-5

JANKA, Otto. Čas skautů. Pelhřimov: Nová tiskárna Pelhřimov, 2009. 197 stran. ISBN 978-80-7415-013-5

MATOUŠ, Oldřich a Andrea MATOUŠOVÁ. Mládež a delikvence: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže. 3.aktualizované vydání. Praha: Portál, 2011. 336 stran. ISBN 978-80-7367-825-8

Předběžný termín obhajoby

2015/06 (červen)

Vedoucí práce

PhDr. Miroslav Polišenský, CSc.

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2014

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 13. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 19. 03. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Zdravý životní styl mladé populace" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne _____

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval svému vedoucímu DP panu PhDr. Miroslavu Polišenskému CSc. za odborné vedení. Též bych rád poděkoval skautskému středisku Brána v Jičíně, za poskytnutí potřebných informací a vstřícnou spolupráci.

Zdravý životní styl mladé populace



Healthy lifestyle of young population

Souhrn

Diplomová práce se zabývá problematikou zdravého životního stylu mladé populace, následky nezdravého života a způsobu podpory zdravého životního stylu u cílové skupiny v regionu Jičín. Teoretická část je koncipována tak, aby seznámila se základními pojmy a to jak s definicí zdravého životního stylu, tak s vlivy na zdravý životní styl, následky nezdravých návyků a možnou prevencí nežádoucího stavu. Část výzkumná je zaměřena již vybranému regionu Jičín a mapuje možnosti podpory a udržování zdravého životního stylu v daném regionu u vybrané cílové skupiny. Výzkumná část se věnuje vybrané instituci podporující zdravý životní styl a to skautskému středisku Brána v Jičíně a v souvislosti s touto problematikou slouží jako exkurz do skautingu jako takového.

Klíčová slova: životní styl, závislost, poruchy příjmu potravy, kriminalita mládeže, šikana, prevence

Summary

This thesis deals with a healthy lifestyle of young population, consequences of an unhealthy way of life and describes the way of supporting a healthy lifestyle within a target group in the region Jičín. The theoretical part is designed to introduce the basic concepts like definition of healthy lifestyle as, healthy lifestyle influences, effects of unhealthy habits and a prevention of undesirable condition. The research study maps the ways of supporting and maintaining a healthy lifestyle for the selected group in the region. The research part is devoted to a selected institution supporting a healthy lifestyle, the Scout center Brána in Jičín, simultaneously acting as an excursion into scouting itself.

Keywords: lifestyle, addiction, eating disorders, youth crime, bullying prevention

OBSAH

1 ÚVOD	12
2 CÍLE A METODIKA.....	14
2.1 CÍLE PRÁCE.....	14
2.2 METODIKA PRÁCE	14
3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA	16
3.1 VYMEZENÍ POJMU ZDRAVÝ ŽIVOTNÍ STYL	16
3.1.1 ZDRAVÍ FYZICKÉ.....	17
3.1.2 PORUCHY OVLIVŇUJÍCÍ FYZICKÉ ZDRAVÍ.....	21
3.1.3 ZDRAVÍ PSYCHICKÉ	23
3.1.4 PORUCHY OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ PSYCHICKÉ	24
3.2 FORMOVÁNÍ ZDRAVÉHO ŽIVOTNÍHO STYLU MLADÉ POPULACE	26
3.2.1 RODINA A BLÍZKÉ OKOLÍ.....	26
3.2.2 PROSTŘEDÍ SOCIÁLNÍ, EKONOMICKÉ, KULTURNÍ	28
3.2.3 STÁT.....	29
3.2.4 VOLNOČASOVÁ ZAŘÍZENÍ.....	30
3.3 INSTITUCE A JEJÍ VÝZNAM.....	33
3.3.1 FUNKCIONÁLNÍ (INSTITUCIONÁLNÍ) ANALÝZA	33
4 VÝZKUMNÁ ČÁST	38
4.1 METODIKA	38
4.2 REGION JIČÍN A JEHO CHARAKTERISTIKA.....	40
4.2.1 GEOGRAFICKÉ A DEMOGRAFICKÉ VYMEZENÍ	40
4.2.2 SPRÁVNÍ A SAMOSPRÁVNÍ CHARAKTERISTIKA REGIONU	43
4.3 INSTITUCE OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÝ ŽIVOTNÍ STYL MLADÉ POPULACE V REGIONU JIČÍN	45
4.4 SKAUTING	49
4.4.1 SKAUTING OD POČÁTKU DO DOBY SOUČASNÉ.....	50
4.4.2 CO ZNAMENÁ BÝT SKAUTEM.....	53
4.4.3 JUNÁK – ČESKÝ SKAUT z.s. A JEHO STANOVY	59
4.5 SKAUTSKÉ STŘEDISKO BRÁNA JIČÍN	60
4.5.1 POSLÁNÍ BRÁNY JIČÍN	60

4.5.2 ORGANIZAČNÍ STRUKTURA A LIDSKÝ KAPITÁL.....	62
4.5.3 CÍLOVÁ SKUPINA KLIENTŮ	68
4.5.4 NORMY	69
4.5.5 HMOTNÉ ZAŘÍZENÍ A ZDROJE FINANCOVÁNÍ.....	70
4.5.6 ČINNOST A AKTIVITY	74
4.5.7 VEŘEJNÝ OBRAZ	75
4.6 SOUHRN A DISKUZE	78
5 ZÁVĚR	81
6 ZDROJE.....	82
6.1 SEZNAM LITERATURY	82
6.2 INTERNETOVÉ ZDROJE	85
7 SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ A TABULEK.....	87
8 SEZNAM PŘÍLOH.....	88

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČR	Česká republika
ČZ	Čekatelská zkouška
HBC	Handball club (Házenkářský klub)
CHKO	Chráněná krajinná oblast
ISGF	International Scout and Guide Fellowship
KPZ	Krabička poslední záchrany
KZMJ	Kulturní zařízení města Jičín
LAU	Local Administrative Units (Místní samosprávné jednotky)
MěÚ	Městský úřad
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NUTS	Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques (Nomenklatura územních statistických jednotek)
PR	Public relations
SZMJ	Sportovní zařízení města Jičín
SZÚ	Státní zdravotní ústav
VZ	Vůdcovská zkouška
WHO	World Health Organization
WOSM	World Organization of the Scouting Movement (Světová skautská organizace)
WAGGGS	World Association of Girl Guides and Girl Scouts

1 ÚVOD

Člověk se během svého každodenního života setkává s mnoha faktory, které ovlivňují jeho zdravý životní styl. Rozhodné, na kolik bude životní styl negativně ovlivněn a jaké dopady do budoucna na člověka bude mít, je i fakt, kdy se s faktorem vedoucím k nesprávnému životnímu stylu setkává. Setká-li se jedinec s nezdravým návykem v brzkém věku a osvojí-li si jej, je zde velká pravděpodobnost, že daný zvyk si ponese již po velkou část svého života a tím i významně ovlivní svůj zdravotní stav a kvalitu života.

Je velice důležité tedy sledovat zdravý životní styl mladé populace, protože ve své adolescentní fázi je mladý člověk formován, získává důležité schopnosti a vědomosti týkající se běžného života a osvojuje si i určitý životní styl, který si s sebou nese.

Podstatné je si uvědomit, že zdravý životní styl není pouze otázka správného stravování, jak je v současné době z velké části masmédiích propagováno. Zdravý životní styl znamená cítit se dobře jak po stránce fyzické, tak po stránce psychické a zacházet s úctou a respektem se svým tělem. V běžném životě se setkáváme s mnoha negativními faktory, které mají za následek právě nezdravý životní styl. Ať už lze jmenovat problémy s příjmem potravy, jako je bulimie, anorexie, ale na druhé straně i obezita, tak například i různé druhy šikany, psychických poruch, vedoucí například k sebepoškozování nebo i k sebevražednému jednání, a především stres, se kterým se v každodenním životě velice často setkáváme. Osvojení špatných životních návyků může vést ke vzniku závislostí jak na lehkých drogách a alkoholu tak na těžkých drogách, což vede v konečném důsledku nejen ke špatnému životnímu stylu, ale i k nárůstu sociálních problémů, jako je delikvence a případná kriminalita mládeže.

K tomu, aby byl mladý jedinec učen správným návykům a bylo sníženo riziko faktorů vedoucích ke snížení kvality života, mohou sloužit různá zařízení, jež se snaží mladistvému vštěpovat správné hodnoty a návyky. Ne vždy stačí dohled rodiny na budování zdravého životního stylu, a proto lze ve svém okolí nalézt mnoho například neziskových organizací, spolků, sdružení ale i soukromých subjektů, které se dětem věnují v jejich volném čase a snaží se nejen kontrolovat jejich činnost, ale vést je tou správnou cestou ke zdravému životnímu stylu. Mimo rodinu je prvotním zařízením, jež formuje zdravý životní styl mladé populace, školské zařízení, bohužel v současné době se tento sektor zabývá především vzděláváním a zdravé návyky jsou zmiňovány a sledovány spíše sekundárně. K tomu, aby

tato část byla více sledována, slouží různé volnočasové aktivity či volnočasová zařízení. V rámci této diplomové práce je zvoleno jeden z těchto subjektů, jež se snaží vštěpovat správné návyky chování nejen k sobě samému, ale i k ostatním. Pro tuto práci byl zvolen Junák – svaz skautů a skautek ČR, který je nejen obrovskou institucí působící v mnoha oblastech, ale i programově velice jasně vyhraněn k tomu, aby vedl mladého člověka ke zdravému životnímu stylu. Tato instituce je velice specifická, svého druhu dá se říci ojedinělá a s mnoholetou historií.

Středem zájmu pro zmapování působení vybrané instituce byl vybrán region města Jičín, ve kterém se nachází jedno ze středisek českého skautu a to skautské středisko Brána Jičín. Skauting zde tedy bude posuzován a hodnocen jak z celorepublikového, místy i celosvětového hlediska, tak z hlediska lokálního.

2 CÍLE A METODIKA

2.1 CÍLE PRÁCE

Předložená diplomová práce se zabývá problematikou zdravého životního stylu u mladé populace a institucemi, které kladně působí na zdravý životní styl cílové skupiny.

Hlavním cílem práce je zjistit, zda si zvolená instituce, ovlivňující životní styl mladé populace, plní své poslání a jaké prostředky k tomu využívá. Jak bylo již předesláno, tak region, který je pro tuto práci zvolen, je region města Jičín a institucí bylo zvoleno skautské středisko Brána Jičín, potažmo Junák – sdružení skautů a skautek ČR.

Cílem práce je nalézt odpověď na několik hlavních otázek: Jaký vliv má Junák – sdružení skautů a skautek ČR na zdravý životní styl mladé populace? Na kolik aplikuje svou činnost v oblasti zdravého životního stylu v regionu Jičín skautské středisko Brána Jičín? Plní si vybraná instituce své poslání? Jaké prostředky k tomu využívá, a zda jsou tyto prostředky pro plnění poslání vyhovující? Pokud ne, jakým způsobem by bylo možné stávající situaci zlepšit?

2.2 METODIKA PRÁCE

Diplomová práce je členěna logicky do dvou základních celků. První část diplomové práce jsou teoretická východiska a druhou část tvoří již část praktického využití. Dělení práce je zvoleno jak z důvodu logické posloupnosti myšlenkových proudů, tak z hlediska přehlednosti.

Teoretická část je tvořena, jak již bylo předesláno, literární rešerší. Tato část, na základě studia relevantních zdrojů jak literárních, tak internetových, tvoří teoretický základ pro část praktickou. Nejenže je tímto tvořen teoretický rámec pro část výzkumnou, ale jedná se i o

seznámení a úvod do dané problematiky. V této části je blíže vymezen pojem zdravý životní styl, faktory, které jej ovlivňují, negativní důsledky v případě nezdravého životního stylu a také možnosti korekce a prevence negativních důsledků nezdravého životního stylu.

Druhou částí je část výzkumná. Tato část se zaměřuje na instituci ve vybraném regionu, jež je spjata s problematikou zdravého životního stylu. Pro výzkumnou část byl zvolen region města Jičín, který je zde vymezen na základě dostupných internetových zdrojů a statistických údajů. Většina výzkumné části je věnována instituci Junák – sdružení skautů a skautek ČR a jeho středisku v regionu Jičín, které se nazývá Brána Jičín. Pro výzkumnou část byla zvolena institucionální analýza dle antropologického přístupu Bronislava Malinowského. Jedná se o analýzu instituce spíše z hlediska funkčnosti, nikoliv o ekonomickou analýzu instituce. Na základě antropologického přístupu celé teorie je zde vymezena instituce z pohledu několika základních aspektů. Primárně je zde zmiňován skauting jako takový, jeho principy, zákony a historie. Postupně od tohoto obecného základu se přechází k samotné instituci skautského střediska Brána Jičín. Často se výzkum prolíná i se zastřešující institucí Junák – svaz skautů a skautek ČR. V této části je zmíněno poslání dané instituce a v průběhu institucionální analýzy je sledováno, zda je toto poslání skrze činnost dané instituce naplňováno. Pro naplnění daného poslání je sledováno jak personální zajištění fungování skautského střediska, tedy lidský kapitál, tak dále normy, pravidla a zákony, které činnost vybrané instituce determinují. V části výzkumné je dle Bronislava Malinowského posuzováno hmotné zajištění podporující činnost instituce a samotné aktivity plnící funkci instituce a naplňující celé poslání. Na závěr práce je uvedenou souhrn a zhodnocení, zda si vybraná instituce plní svoji funkci a naplňuje své poslání a v rámci diskuze jsou uvedeny slabší aspekty, které je možné pro naplnění poslání vylepšit. Na závěr jsou doporučena možná opatření pro zlepšení současného stavu.

3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

3.1 VYMEZENÍ POJMU ZDRAVÝ ŽIVOTNÍ STYL

Co je to zdravý životní styl? Mnoho lidí si jako první věc pod tímto souslovím představí správné stravovací návyky. Ano, i ty tam patří, je však potřeba se na zdravý životní styl dívat z komplexnějšího hlediska, nalézt všechny složky, které jej tvoří a soustředit se na případné nástrahy a negativa, která v jednotlivých oblastech na člověka čekají. Zdraví lze považovat za takový stav jedince, kdy jsou ve správné míře a správným způsobem uspokojeny potřeby jedince jak v oblasti fyzické, tak i v oblasti psychické a sociální. K tomu, aby mohly být naplněny cíle předložené diplomové práce, je potřeba si ujasnit, co si tedy lze pod pojmem „zdravý životní styl“ představit.

Zdravý životní styl lze tedy chápat jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody. Životní styl jedince je ovlivňován mnoha aspekty, například zdravotně preventivním chováním, kvalitou mezilidských vztahů nebo kvalitou životního prostředí a dalšími. Problematikou zdravého životního stylu se zabývá i Světová zdravotní organizace (World Health Organization), dále již jen WHO, která zdraví definuje jako stav kompletní fyzické, duševní a sociální pohody a ne pouze nepřítomnost nemoci nebo neduživosti. Tato definice byla stanovena již v roce 1946.¹

Tuto definice WHO však nelze brát doslovně. Pokud by tak bylo učiněno, pak by existovalo jen malé procento jedinců, jež by o sobě bezpochyby mohli prohlásit, že jsou zdraví. Častou kritikou této definice lze nalézt ve skutečnosti, že mnoho lidí nepovažuje zdravý životní styl za stav, ale spíše za proces neustálého přizpůsobování se stále se vyvíjejícímu a pohybujícímu se životu.

V této práci je zastáváno obojí. Zdravý životní styl je zde považován jak za určitý stav, tak za proces vedoucí k celkové pohodě člověka. Na *Obrázku č. 1* je sestavena jakási myšlenková mapa ilustrující vymezení zdravého životního stylu a nejdůležitějších aspektů,

¹ *World Health Organization* [online]. 2015 [cit. 2015-01-11]. Dostupné z: <http://www.who.int/en/>

kteře by měl zdravý životní styl obsahovat tak, jak byly stanoveny v této práci a na základě studie dané problematiky vygenerovány autorem práce jako nejpodstatnější.

Obrázek č. 1



Zdroj: Vlastní zpracování

3.1.1 ZDRAVÍ FYZICKÉ

Výše bylo zmíněno, že zdravý životní styl lze posuzovat dle stavu, v jakém se člověk nachází. Jedním z důležitých aspektů stavu, který lze specifikovat jako dosažený prostřednictvím zdravého životního stylu, je fyzické zdraví. Jak již pojem napovídá, jedná se o zdraví tělesné, tedy o takový stav lidského těla, kde není pociťována žádná bolest a nezužuje ho žádná nemoc. Zdraví fyzické je velice důležité a je formováno mnoha aspekty jako stravou, pohybem, spánkem a odpočinkem, hygienou a podobně. Dobrá fyzická kondice je indikátorem správné váhy, ovlivňuje vývoj lidského těla a rychlost jeho opotřebení ale má současně vliv i na zdraví psychické.

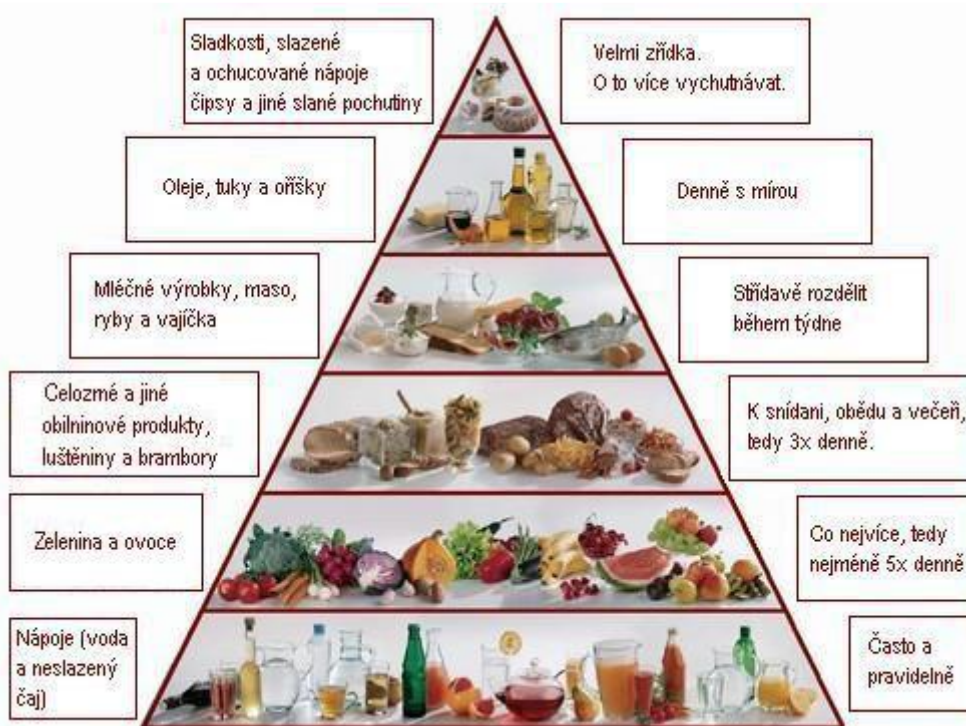
Proto, aby si jedinec udržel a pěstoval fyzické zdraví, tedy správně pečoval o svoji tělesnou schránku, musí dbát mnoha zásad. Ty nejpodstatnější jsou:

- 1 správné stravovací návyky a vyvážená strava
- 2 dostatečný pohyb
- 3 dodržování hygienických návyků
- 4 pravidelné lékařské prohlídky a užívání případných předepsaných medikamentů
- (5 respekt ke svému tělu)

Budeme-li na lidské tělo pohlížet jako na stroj, pak lze jednotlivé zásady velice dobře přiblížit právě skrze tuto metaforu těla-stroje. Proto, aby nejen tělo ale i mysl správně fungovali, potřebují vhodné palivo, toto palivo lze přirovnat ke správné a vyvážené stravě. Správné stravování se skládá nejen ze správně nutričně vyvážených jídel, ale i z pravidelnosti stravování. Pro pomoc pro sestavení správného a vyváženého jídelníčku může sloužit pomyslná pyramida (viz *Obrázek č. 2*), jež v základně ukrývá potraviny, které je třeba ve velké míře konzumovat a s každým patrem pyramidy se množství daného produktu v jídelníčku jedince snižuje. Samozřejmě jedná se o obecné zásady, které se mohou individuálně v určitých ohledech lišit, ale princip zůstává v zásadě stejný.

Obrázek č. 2

Výživová pyramida



Zdroj: NUTRIZONE - nutriční poradenství²

Základ stravy by měl být tvořen především ovocem a zeleninou. Méně jsou pak konzumovány rostlinné tuky a oleje a samozřejmě i pečivo a obiloviny. Na dalším stupni pomyslné pyramidy se pak nachází maso a masné výrobky a mléčné výrobky. Samozřejmě ne každé maso je vhodné. V možném výběru lze nalézt masa dietnější, jako například krůtí a kuřecí, a masa tučná, což může být například vepřové maso. Stejně tak mléčné výrobky jsou determinovány množstvím tuku v daném výrobku. Nejméně by měly být konzumovány cukry a to v jakékoliv podobě, tedy ať už se jedná o sladké pochutiny, slazené nápoje či jiná sladká jídla. Správně sestavený jídelníček je polovinou úspěchu dobrého fyzického stavu, stejně tak důležité je si takto sestavené jídlo v pravidelných dávkách přidělovat v průběhu celého dne, netrápít se hladu a stejně tak se na druhé straně nepřejídat.

² NUTRIZONE - nutriční poradenství. HIPROMOTION.CZ. [online]. 2015 [cit. 2015-01-11]. Dostupné z: <http://nutrizon.cz/jak-potravinove-pyramidy-pomahaji-s-dodrzovanim-vyzivovych-doporuceni-odborniku/>

Srovnatelně důležité jako je pro stroj jeho palivo, je i správné užívání daného stroje. Stroj, který není využíván, může zrezivět, jeho součástky se mohou porouchat nebo se může zpomalit jeho funkce. Podobně je to s lidským tělem. Zde se dostáváme k druhému podstatnému aspektu, který napomáhá fyzickému zdraví a to k pohybu. Pod pohybem si však nepředstavujeme jen nucené cvičení, navštěvování fitness či kolektivních sportů. Ne každý v takovémto druhu pohybu nachází zalíbení, avšak je důležité se pohybovat, což lze samozřejmě zajistit menším využíváním dopravních prostředků a zvýšením chůze, protahováním při práci, ať se již jedná o sedavé zaměstnání či nikoliv a samozřejmě pěstováním rekreačních sportů. Člověk nemusí být vrcholovým sportovcem, aby se jeho tělo cítilo dobře, bylo protažené, pružné a v dobré kondici.

Budeme-li i nadále pokračovat v přirovnání lidského těla k důmyslnému a dobře fungujícímu stroji, pak dodržování hygienických zásad lze považovat za pravidelnou údržbu, aby nedošlo k jeho poškození či zrezivění. Dodržování hygienických zásad je velice důležité, nejsou-li totiž dodržovány, je tělo náchylnější k různým onemocněním, které samozřejmě ubírají na fyzickém zdraví.

Poslední z hlavních zásad pro udržení fyzického zdraví je pravidelná lékařská kontrola a prevence. Touto cestou lze předcházet onemocněním a snížení rizika nákazy nemocí či vážných zdravotních problémů.

Člověk by se měl naučit mít respekt k vlastnímu tělu, starat se o něj a uvědomovat si jeho důležitost. Pokud ke svému tělu budeme přistupovat s uvědoměním si, že je ve své celkové podstatě nenahraditelné a záleží jen na našem jednání, jakým způsobem se bude vyvíjet a jak dlouho bude fungovat, pak máme napůl vyhráno a ubíráme se správnou cestou zdravého životního stylu.

Každý jedinec, jež si chce tedy pěstovat a uchovat fyzické zdraví, by se měl řídit alespoň těmito hrubě navrženými čtyřmi (pěti) zásadami, jež velkou měrou fyzické zdraví ovlivňují. Člověk by ke svému tělu měl přistupovat jako k jakémukoliv stroji, jež v běžném životě užívá, a přeje si, aby jej mohl užívat co nejdéle. Správná péče, rozvaha při zacházení a respekt jsou správnou cestou k fyzickému zdraví. Pokud jakákoliv z hlavních zásad, které jsou v této práci stanoveny, zaostává nebo je opomíjena či nesprávně dodržována, může vést k nežádoucím zdravotním komplikacím, nemocem či poruchám.³

³ JOVANOVIĆ-BATUT, Milan. *Abeceda zdraví a nemoci: základní pravidla*. Praha: Hejda a Tuček, 1901

3.1.2 PORUCHY OVLIVŇUJÍCÍ FYZICKÉ ZDRAVÍ

Zdravý životní styl pramení z fyzického a psychického zdraví, není však stavem / procesem, kterého dosáhne každý, a i když jej již v životě dosáhneme, není jistá jeho udržitelnost. Člověk se musí neustále snažit dosažený stav udržovat procesem zdravého životního stylu, v opačném případě se může stát, že jeho zdraví bude narušeno právě v důsledku nedodržení zásad zdravého životního stylu. Stav, jež mohou nastat v případě nedodržení, neudržení správného procesu zdravého životního stylu, mohou být například různé poruchy příjmu potravy v podobě obezity, ale i anorexie či bulimie. Může se jednat o různé výživové nedostatky v podobě nedostatku základních stopových prvků či vitaminů, jejichž absence způsobuje zhoršenou funkci některých z orgánů či celého lidského těla. Když zde zmiňujeme poruchy příjmu potravy, kam lze řadit i obezitu, je třeba si uvědomit, že ne vždy se jedná pouze o otázku fyzického zdraví, ale velký vliv zde může hrát i zdraví psychické, jež je narušeno a v konečném důsledku se to tímto způsobem projevuje na lidském těle.⁴

Obezita je způsobena nejen přejídáním, ale i nevhodnou volbou potravin a špatnými stravovacími návyky, kterým se jedinec učí již v útlém věku. Mnoho lidí si známky obezity či jistou nadváhu, jež vznikla v dětství, sebou nesou i v dospělosti a svých návyků a samozřejmě nadměrných kilogramů, které nejenže jsou na vzhled neestetické, ale ohrožují i vážně zdraví člověka, se zbavují velice těžce. Obezita ze zdravotního hlediska má velký vliv na klouby, které jsou nadměrnou vahou přetěžovány a dochází k jejich rychlejšímu opotřebení a souvisejícím bolestem. Dále se obezitou zvyšuje riziko zvýšeného cholesterolu, vzniku cukrovky, poruch ledvin, jater a zvýšené riziko výskytu infarktu. Nadměrná hmotnost nezatěžuje tedy pouze klouby, ale zatěžuje každý jednotlivý orgán lidského těla. Obezita je z velké části považována za civilizační onemocnění zapříčiněné mnoho možnostmi nezdravé stravy, ale i snížením fyzického pohybu, který vzniku obezity může předcházet a udržuje tělo v optimální váze a tedy i kondici. Samozřejmě ani se sportem se to nesmí přehánět, ale je-li aplikován v rozumné míře, je zdraví velice prospěšný.⁵

Opačným pólem obezity jsou poruchy příjmu potravy, které vedou k rapidnímu snižování hmotnosti. Jedná se jak o anorexii, kde je jídlo naprosto odmítáno, tak o bulimii, která se

⁴ GÖCKEL, Renate. *Místo činu lednička: když se z jídla stane problém*. Vyd. 1. Praha: Práh, 2008, ISBN 978-80-7252-200-2.

⁵ SVAČINA, Štěpán a Alena BRETŠNAJDROVÁ. *Jak na obezitu a její komplikace*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008, ISBN 978-80-247-2395-2.

vyznačuje nadměrným přejídáním a následným vyvrácením potravy. **Anorexie**, více známá pod celým názvem mentální anorexie neboli anorexia nervosa, je duševním onemocněním, kde osoba postižená touto nemocí, odmítá přijímat potravu v jakékoliv podobě. Je to následkem zkreslené představy o svém těle. Tuto chorobu stejně, jako později zmíněnou bulimii, lze řadit jak do kapitoly psychického, tak fyzického zdraví. Jelikož psychika je sice spouštěčem, ale větší vliv to má na zdraví fyzické, byly tyto nemoci zařazeny spíše k fyzickému zdraví a nemocem. Mentální anorexie nejčastěji postihuje ženy, tedy spíše dívky ve věku 14-18 let, ale čím dál častěji se můžeme setkat s anorexií i u mužského pohlaví. Prostřednictvím anorexie se jedinec snaží úmyslně snižovat svoji hmotnost až do mezí ohrožujících život. Anorexie má pak za následek problémy trávicího systému tedy zpomalené vyprazdňování žaludků, zácpu, žaludeční problémy, ale i problémy se srdcem, krví, kožní problémy, neurologické poruchy a samozřejmě i psychické problémy, které mohou vést až k sebepoškozování či v krajním důsledku k sebevraždám. Léčba tohoto onemocnění způsobeného nesprávným přístupem ke svému tělu je velice zdlouhavá a musí být vedena na obou úrovních jak na úrovni psychické, tak fyzické.⁶

Druhou velice známou poruchou příjmu potravy je mentální **bulimie** (bulimia nervosa). Oproti anorexii se zde jedná o takovou poruchu, kdy naopak je potrava přijímána v nadměrném množství a následným úmyslným vyvoláním zvracení potravy či průjmu. Opět se projevuje obvykle v podobném věku jako anorexie a ani zde nejsou výjimkou případy u mužů. Tato porucha má velice podobné psychologické rysy shodné s anorexií. Bulimie má za následek zvýšenou kazivost zubů a poškození trávicího traktu, metabolismu, kardiovaskulárního systému apod. Léčba opět musí probíhat jak po stránce fyzické, tak po stránce psychické.⁷

Nesprávné stravovací návyky, ať již vedoucí k obezitě či příliš nízké váze, mají za důsledek nedostatečnou výživu organismu. Nedostatečný příjem potravin obsahujících důležité látky pro správnou funkci těla, vedou k narušení rovnováhy v organismu a to má za následek velké zdravotní problémy jak kardiovaskulárního systému, tak trávicího traktu, ale projevují se i fyzicky a to například nezdravou pletí, nekvalitními vlasy a nehty, kazivostí zubů a podobně. Potrava je základem správného fungování lidského těla a je-li přístup ke stravování nastaven

⁶ KRCH, František David. *Poruchy příjmu potravy*. 2 aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2005, ISBN 80-247-0840-x

⁷ KRCH, František David. *Bulimie: jak bojovat s přejídáním*. 3., dopl. a přeprac. vyd. Praha: Grada, 2008, ISBN 978-80-247-2130-9

špatně, pak i celková funkce je postižena. Krom stravovacích návyků zde bylo zmíněno, že velký význam pro správnou funkci lidského těla je i dostatečný pohyb. Nedostatek pohybu vede ke zpomalení organismu a taktéž ke zdravotním problémům jak pohybového ústrojí, tak vnitřních orgánů. Zdraví jedinec by měl s ohledem na svůj zdravotní stav zvolit takový pohyb, který bude vhodný pro jeho tělo a bude se jím udržovat v kondici. Dnešní mladá populace vlivem pokročilé technologie a právě i nezdravých návyků životního stylu pohyb vyhledává mnohem méně, než populace předchozí. Velice často se setkáváme s vysedáváním před televizí a počítačem a mnohem méně je vyhledáván skutečný fyzický pohyb. Proto je velice důležitý vliv volnočasových zařízení, jež napomáhají kvalitnímu trávení volného času a prostřednictvím různých aktivit svým způsobem nutí jedince k pohybu, který je pro jeho tělo naprosto nezbytný.

Krom výše zmíněných nemocí, zapříčiněných nesprávnými stravovacími návyky, je zdraví člověka ohrožováno i návykovými látkami jako je například alkohol, cigarety ale i lehká a těžká narkotika. Nesprávné trávení volného času mladé populace vede ke zhoršení zdravého životního stylu a návyků k tomu vedoucích. Kvalitní a aktivní trávení volného času se podílí na vývoji a rozvoji jedince a slouží jako prevence před rizikovým chováním.

3.1.3 ZDRAVÍ PSYCHICKÉ

Nelze se domnívat, že jediným faktorem zdravého životního stylu je udržení si zdraví fyzického správnou stravou, hygienickými návyky, pohybem a respektem k vlastnímu tělu. Zdravý životní styl se odráží i v psychice jedince, tedy podepisuje se i na zdraví psychickém. V první řadě samozřejmě, cítí-li se člověk dobře ve svém těle, k čemuž přispívá právě udržování zdraví fyzického, je i jeho psychika vyváženější a stabilnější. Ovšem je-li sám se sebou nespokojen po této stránce, může velice snadno propadnout depresím či deprivacím. Odráží se to pak v jeho chování a samozřejmě i v sociálních vazbách, které jsou pro zdraví psychické naprosto nezbytné. Krom skutečnosti, že takový jedinec má tedy problém sám se sebou, tak i jeho okolí vnímá jeho změnu nebo neobvyklý zjev a může být ze sociálních sítí vyčleněn a krajních případech se může stát i obětí šikany, ať fyzické tak psychické. V kapitole 3.1.1 ZDRAVÍ FYZICKÉ je vyzdvihován význam právě fyzického zdraví, ale nelze si neuvědomit naprosto blízkou provázanost se zdravím psychickým.

3.1.4 PORUCHY OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ PSYCHICKÉ

Hlavním problémem, nebo dá se říci spouštěčem, psychických poruch či projevů ovlivňujících psychické zdraví, je nesprávné vnímání sebe sama. Zkreslený pohled na svoji osobu, nespokojenost se svým zevnějškem, špatné vnímání sebe sama v sociálních vazbách může vést ke zhoršování zdraví a to nejen psychického, ale i fyzického. Toto jednání může být v mnoha případech spouštěčem výše zmiňovaných poruch ovlivňujících fyzické zdraví. Psychických poruch je velké množství a není předmětem této práce je do podrobnosti rozebírat. Jako příklad psychických poruch zapříčiněných nesprávným zdravotním stylem jsou například deprese, deprivace, sebepoškozování a další. Velký vliv na psychické zdraví jedince má **stres**, který je zapříčiněn sociokulturními poměry, ve kterých se člověk nachází. Stres může být spouštěčem nejen psychických, ale podepisuje se velkou měrou i na fyzickém zdraví jedince.

Zdraví psychické je velkou měrou ovlivňováno i sociálními vazbami, které člověk během svého života navazuje. Ne nadarmo se říká, že člověk je tvorem společenským, tedy vyčleněnost ze sociálního života negativně ovlivňuje psychický stav jedince. K vyčlenění ze sociálního života vede například fyzická odlišnost od svého okolí, která může být například v podobě nadměrné obezity, nějakého degenerativního onemocnění, může se jednat o onemocnění kůže či pohybového ústrojí, ale může se jednat i o vyčlenění na základě socioekonomického prostředí, ze kterého člověk pochází, což znamená, pochází-li z nižších ekonomických vrstev. Důvodem vyčlenění může být i odlišná barva pleti, jiná národnost, nebo odlišné náboženské vyznání. Především v době pubescentního věku takovéto odlišnosti mohou vést až k šikaně odlišného jedince, což se samozřejmě velkou měrou podepisuje na jeho osobnosti a psychickém zdraví. **Šikana** může mít několik různých forem. Obecně je šikana způsob chování k druhému člověku se záměrem ublížit, ponižovat nebo zastrašovat jiného jedince. Slovo šikana pochází z francouzského chicane, což v překladu znamená malicherný spor, ze kterého se stává s ubíhajícím časem až systematické trýznění. Oběť šikany je obvykle pod tlakem nucena k takovému jednání, které se jí přičí a ponižuje ji, či jinak traumatizuje. Šikana může být jak psychická, tak fyzická, ale obvykle má spíše právě psychické dopady na jedince, který je obětí šikany. Takový jedinec je traumatizovaný, stahuje se sám do sebe, vyhýbá se sociálním vazbám, je často sklíčený, má nízké sebevědomí a takovéto stavy mohou vést i k sebepoškozování, depresím a jiným psychickým poruchám. Takovému jednání lze alespoň částečně přecházet prevencí a především upevňování

sebeuvědomění jedince, jeho ceny a místa ve společnosti. Silnější jedinec je schopen šikaně vzdorovat a udržet si své místo.⁸

Špatné nálady, pocity úzkosti, nepříznivé sociální vazby mohou vést k dalším psychickým onemocněním, jako jsou například **deprese**. Deprese sama o sobě je jakýsi nepříjemný stav nálady. Deprese se však mohou lišit intenzitou a to od mírných výkyvů nálad až po stav úplné netečnosti. Stejně tak se liší i délkou svého trvání. Mylný je však předpoklad, že deprese se týkají pouze dospělých. Stejně tak se tato psychická porucha může dotýkat dětí a mladé populace. U dětí a mladé populace se může jednat i pouze o takzvané depky, kdy se jedná o krátkodobou rozladěnost. Jedná-li se o deprese dlouhodobějšího charakteru, tak se často projevují formou apatického stavu, nezájmem k různým činnostem, nechutenstvím cokoliv dělat a lhostejností k okolnímu dění. Takovéto stavy je třeba rozeznat a snažit se v jedinci opět probudit chuť do života a aktivit. Lze samozřejmě alespoň částečně těmto stavům předcházet vyplněním volného času mladistvého a jeho aktivního zapojování do různých aktivit. V případě ponechání depresivního jedince svému osudu, může vést toto psychické onemocnění k vážnějším psychickým poruchám, jako je sebepoškozování, sebevražedné myšlenky, ale může vést i například k drogovým závislostem.⁹

Výše byly zmíněny některé z psychických poruch ovlivňující negativně zdraví jedince a to nejen primárně v podobě narušení psychického zdraví, ale též v podobě narušení zdraví fyzického. K tomu, aby bylo i těmto poruchám a negativním vlivům na zdraví jedince předcházeno, je třeba se věnovat především prevenci a to především využitím služeb některých z neziskových organizací, spolků, center či soukromých subjektů, které se snaží tyto nežádoucí stavy eliminovat.

⁸ Záchranný kruh. SMARTWARE S.R.O. [online]. 2015 [cit. 2015-01-17]. Dostupné z: <http://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/kriminalita-rizikove-chovani/sikana-a-nasili/minitest.html>

⁹ Šance dětem. OBECNĚ PROSPĚŠNÁ SPOLEČNOST SIRIUS, o.p.s. [online]. 2015 [cit. 2015-01-19]. Dostupné z: <http://www.sancedetem.cz/cs/index.shtml>

3.2 FORMOVÁNÍ ZDRAVÉHO ŽIVOTNÍHO STYLU MLADÉ POPULACE

Zdravý životní styl je formován již od útlého věku jedince. Jak bylo v dřívějších kapitolách vymezeno, zdravý životní styl není pouze jakýmsi cíleným stavem, ale je to proces, způsob života, který jedinec vede a jakým způsobem k sobě přistupuje. Prostřednictvím zdravého životního stylu se jedinec snaží dosáhnout co nejlepšího zdraví, a to jak fyzického, tak psychického. Pro zvolení správné cesty a nastavení správných životních návyků je třeba dbát na mnoho faktorů, jež zdravý životní styl u mladé populace formují. Životní styl je formován v první řadě rodinou a blízkým okolím, dále prostřednictvím školských zařízení, vlivem médií a neméně významný je i správné trávení volného času. Soubor těchto vlivů na formování zdravého životního stylu je pro jedince určující a je-li v některé své podobě disfunkční či narušen, pak dochází samozřejmě k různým obtížím způsobeným nesprávnými návyky. Světová zdravotnická organizace zdraví definuje skrze vlivy následovně: *„Zdraví je výsledkem biologických daností jednotlivce a činnosti většiny resortů a částí společnosti, ale i obyvatelstva jako celku. Úlohu hraje rozhodnutí a chování jednotlivce i skupin či správních orgánů. To, jaké rozhodnutí lidé udělají a kterou z možností při rozhodování zvolí, je ovládané vnějšími faktory. Mezi ně patří fyzické prostředí, socioekonomická situace, životní podmínky, biologické a genetické vybavení i různé politické a kulturní charakteristiky. Samozřejmě do procesu výběru z alternativ při rozhodování vstupuje také subjektivní uvědomění si: že jsem v situaci rozhodování; že jsem schopný a ochotný se rozhodovat a že jedním z důležitých kritérií je přitom zdraví.“*¹⁰

3.2.1 RODINA A BLÍZKÉ OKOLÍ

Rodina zastává naprosto nezastupitelné místo při utváření zdravotní uvědomělosti jedince. Formuje jeho postoje k otázce zdraví a nemoci. Výchova má velký vliv na zdravý životní styl. Správná výchova vede ke zkvalitnění života a nastavení správných návyků vedoucích k tíženému zdravému životnímu stylu jedince, který si jej potom nese celý život. Rodina je

¹⁰ Hegyi, L., Takáčová, Z., Brukkerová, D.: Výchova k zdraví a podpora zdraví. Bratislava, Slovenská zdravotnícka univerzita, HERBA 2004. 149 s. ISBN 80-89171-20-6

základní skupinou v rámci sociálních vazeb jedince, právě proto správně fungující rodina má kladný vliv na zdraví vychovávaného dítěte. Zdraví i nemoc vyplývá z určitého stylu života. Jak je tedy předesláno, tak největší podíl na utváření zdravotního stavu jedince má životní styl a ten je ovlivňován především primární prevencí a to hlavně výchovou ke zdraví a podpoře zdraví.¹¹

V rodinném prostředí by měl být především v útlém věku jedince kladen velký důraz na dodržování správných stravovacích a hygienických návyků. Jelikož dítě v prvé řadě mnoho návyků přejímá způsobem odpozorování svého vzoru, tedy rodiče, je třeba, aby celá rodina zásady zdravého životního stylu dodržovala, čímž zvyšují pravděpodobnost, že tyto návyky odpozoruje i dítě a převezme je za své. Takové návyky, jež takto nepřevezme, je třeba po dítěti v raném stádiu věku vyžadovat a nutit jej je dodržovat do té doby, než si je osvojí a převezme za své. Vyrůstá-li dítě v rodině, kde se vyskytují například závislosti na nikotinu či alkoholu, nebo je praktikováno nezdravé stravování a nedodržovány hygienické návyky a podobně, pak nelze předpokládat, že si dítě osvojí návyky, jež mu budou přispívat ke zdraví, ba naopak získává nesprávný vzor, který si sebou z velké části nese celým životem. Zde tedy lze pozorovat primární formování zdravého životního stylu.¹²

Na jedince, dalo by se říci, téměř stejně významnou měrou působí i jeho nejbližší okolí. Je ovlivňován svými přáteli, učiteli a později v pracovním procesu i svými kolegy. Po celý život člověk přejímá určité ideály. Velkou měrou na jedince působí i reklama a to, s čím se setkává v médiích. Média v současné moderní kultuře mají nezastupitelný vliv na představu jedince o tom, co je to krása a jak vypadá zdravý člověk. Nesprávné působení médií, přílišná ovlivnitelnost jedince může vést, a to především u dívek a žen, k poruchám příjmu potravy a to především díky současnému kultu krásy, kdy se v médiích objevují až příliš hubené celebrity a modelky, kterým se chtějí přizpůsobit. To může mít za následek poruchy příjmu potravy a různá duševní onemocnění, pocit méněcennosti či nízké sebevědomí zapříčiněné nemožností stejného vzhledu dosáhnout. Východiskem z přílišného tlaku médií je uvědomění si jejich vlivu a respektování vlastního těla a vzezření.

¹¹ CARR-GREGG, Michael. Puberťáci a adolescenti: průvodce výchovou dospívajících. 1.vydání. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-662

¹² MATOUŠ, Oldřich a Andrea MATOUŠOVÁ. Mládež a delikvence: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže. 3.aktualizované vydání. Praha: Portál, 2011, ISBN 978-80-7367-825-8

3.2.2 PROSTŘEDÍ SOCIÁLNÍ, EKONOMICKÉ, KULTURNÍ

Výše jmenovaná média a jejich vliv na jedince je projevem kulturního prostředí, ve kterém se člověk nachází. Již ve starověkém Řecku byl pěstován kult krásy, zdravého těla a ducha, latinsky *Mens sana in corpore sano*. Prostřední, ze kterého jedinec pochází, ve kterém se pohybuje a vyrůstá, je velmi determinujícím aspektem jeho smýšlení o sobě samém, ale i o ostatních. Tak jak se může měnit kult krásy napříč územím, ve kterém jedinec vyrůstá ale i době ve které se nachází, tak se může měnit například i pojetí bohatství a chudoby, ale i pojetí vztahu k přírodě a podobně.

Jako ilustrace vlivu socio-kulturního prostředí na zdravý životní styl jedince, a to na aspekt vnímání sebe sama, lze zmínit, jak bylo již výše naznačeno, vnímání kultu krásy a to jak napříč právě dobou, tak i územím, na kterém jedinec vyrůstá. Obraz o tom, jak by měl člověk vypadat, z velké části určují masmédia jako je televize, časopisy, internet a samozřejmě i mimo to slavné osobnosti, které obvykle v dané době či místě jsou jakýmsi vzorem pro ostatní. Není třeba hledět do nikterak vzdálené minulosti a lze pozorovat, jak se od oblých tvarů a takzvaných žen krev a mléko, dostáváme k anorekticky působícím celebritám. Vzor, který získáváme právě z těchto masových prostředků, není však správným obrazem zdravého člověka. Každý má jiné proporce, jiné energetické požadavky a podle toho by mu měla odpovídat i jeho tělesná schránka. Člověk by se měl naučit vnímat sám sebe a potřeby svého těla a nenechat se ovlivňovat okolím a nechat se tlačit do něčeho, co jeho tělu příjemné není. Nejen tedy, že tento aspekt ovlivňuje kulturní prostředí, ve kterém se nacházíme, ale i sociální prostředí, jelikož skrze tlak svého okolí jsme též často tlačeni do naplnění současného ideálu krásy.

Nejedná se však pouze o socio-kulturní vliv na vzezření jedince. Jedinec je mnohdy tlačěn i do nesprávného myšlení, například prohlášením „všichni muslimové jsou teroristi“, se dostává jedinec do jakéhosi tlaku a získává averzi či nevraživost proti všem muslimům, přitom tato predikce, nemusí být vždy zcela pravdivá. Tímto sociálním tlakem, se pak prohlubuje nevraživost mezi lidmi, může vznikat šikana či deprese u znevýhodněné menšiny.

Bohužel v současné době nelze sociální, kulturní ani ekonomický vliv na zdravý životní styl jedince příliš ovlivnit a upravit. Tedy je třeba začít od sebe a uvědomit si svoji jedinečnost, osobitost a svébytnost. Jedinec by měl být veden k tomu, aby poslouchal potřeby svého těla a svůj vlastní rozum, aby informace, které získá, prověřovat a dělal si na veškerenstvo vlastní názor. Tímto způsobem pak lze regulovat vliv sociálního, kulturního ale i ekonomického okolí a přispívat ke svému zdravému životnímu stylu.

3.2.3 STÁT

Z pohledu zásahu státu při formování zdravého životního stylu mladé populace je třeba zmínit, že primární působnost lze zaznamenat již v rámci školských zařízení. Zde jsou děti vedeni ke správným hygienickým a stravovacím návykům a mohou si zde osvojit mnoho dalších návyků, jež ke zdravému životu vedou. Školská zařízení se však na tuto oblast zaměřují spíše okrajově, jelikož jejich hlavním cílem je vzdělání a to znalostní. Do osnov škol jsou sice zařazeny předměty i praktické, které příznivě ovlivňují zdravotní styl, jako je povinná tělesná výchova, ale i občanská výchova či výchova sexuální. Ovšem jedná se spíše o teoretické znalosti, které lze v praxi využít a jimiž se může jedinec řídit, aby dosáhl nebo se postupně přibližoval zdravému životnímu stylu. „*Novověká škola ve skutečnosti nikdy nebyla institucí, kde by se děti jen učily „předmětům“ a kde by se učitelé nezajímali o jejich socializaci, osobnostní a morální vývoj a kde by se soudilo, že tyto aspekty výchovy mají být přenechány rodinám, vlivu církve nebo jiným institucím. Od školy se vždy a všude čekalo víc. Požadavků na školu, někdy protikladných, v nové době spíše přibývá, než by jich ubývalo.*“¹³ Tedy i z této citace vyplývá, že by měl být a je kladen větší důraz na vedení ke správnému tedy zdravému životnímu stylu a navazování sociálních vazeb. Požadavky na školská zařízení skutečně stoupají, bohužel realizace možných opatření je prozatím v začátcích.

Dalším vlivem, jež má stát na zdravý životní styl, či způsobem, jak se na jeho formování chce podílet je zřízený Státního zdravotního ústavu (SZÚ), jež je příspěvkovou organizací ministerstva zdravotnictví. Tento ústav je zřizován k přípravě podkladů pro národní zdravotní politiku, provádí mnohé výzkumy související se zdravím a na základě jeho výstupů jsou stanovena praktická řešení, jež jsou pak dále aplikována. Tato instituce sleduje taktéž dlouhodobé trendy výskytu infekčních a jiných hromadně se vyskytujících onemocnění. Zabývá se i výzkumem škodlivosti v pracovním a životním prostředí, drogovými závislostmi apod. Na stránkách této instituce lze nalézt statistická šetření týkající se zdraví ve všech směrech přes obezitu, stres, podmínky, v nichž se člověk nachází a podobně, ale lze zde nalézt i aktuální informace o širitelných chorobách, jejich četnosti výskytu, zda je to v současné době aktuální atd. ¹⁴

¹³ MATOUŠEK, Oldřich a Andrea KROFTOVÁ. *Mládež a delikvence*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1998, 335 s. ISBN 80-7178-226-2. str. 63

¹⁴ Státní zdravotní ústav. STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV. [online]. [cit. 2015-01-25]. Dostupné z: <http://www.szu.cz>

Krom výše zmíněných příkladů zásahu státu je třeba si uvědomit, že stát ovlivňuje i socio-kulturní a ekonomické prostředí, ve kterém se nacházíme. Prostřednictvím především legislativy může jedince též směřovat či naopak odklánět od zdravého životního stylu. Například zvýší-li stát daň za cigarety či alkoholické nápoje, které jsou zdraví neprospěšné, může tím snížit jejich užívání a obecně zlepšovat zdraví jedince. Stejně tak nelegalizace drog či omamných látek. Stát též ovlivňuje ekonomické prostředí a to mimo jiné stanovením minimální mzdy, daně z příjmů a podobně.

Stát je velkým determinantem zdravého životního stylu. Proto se i úroveň tohoto faktoru v různých zemích liší stejně tak, jako se liší zákony a ustanovení, jež jsou legislativně zakotvena. Stát tvoří jakési mocenské pole, které nás ovlivňuje na území, kde žijeme.

3.2.4 VOLNOČASOVÁ ZAŘÍZENÍ

V úvodu vlivu na formování zdravého životního stylu u mladé populace prostřednictvím volnočasových zařízení, je třeba si definovat, co to volný čas sám o sobě je.

Volný čas je jeden z nejdůležitějších okamžiků formování zdravých životních návyků. Kvalitní trávení volného času příznivě přispívá k zdravému životnímu stylu. Pokud zde bude definován volný čas, je třeba v úvodu zmínit, že se jedná o velice širokou problematiku s mnoha různými definicemi.

V praxi se lze setkat s negativním a pozitivním postojem k vymezení volného času. Negativní vymezení je založeno na předpokladu, že volný čas je časem, dá se říci, zbytkovým. Jedná se tedy o čas, který nám zbývá po vykonání všech nutných aktivit. Oproti tomu pozitivní vymezení volného času tvrdí, že se jedná o takový čas, jež má člověk k dispozici pro své svobodné a svévolné jednání. Lze tvrdit, že se jedná o čas, který má člověk sám pro sebe a může jej trávit dle svého vlastního rozhodnutí a svobodné vůle.¹⁵

Pedagogický slovník tyto dvě možné definice volného času spojuje v jednu, obsahující obě teze, uvádí, že volný čas je „čas, s kterým člověk může nakládat podle svého uvážení a na základě svých zájmů. Volný čas je doba, která zůstane z 24 hodin běžného dne po odečtení času věnovaného práci, péči o rodinu a domácnost, péči o vlastní fyzické potřeby (včetně

¹⁵ VÁŽANSKÝ, M. - SMÉKAL, V., *Základy pedagogiky volného času*. 1. vyd. BRNO : Paido, 1995, ISBN 80-9017-379-9

spánku)“.¹⁶ Podobnou definici lze pozorovat u autora díla *Děti, mládež a volný čas*¹⁷ a to u B. Hofbauera, který též tvrdí, že volný čas je takový čas kdy jedinec jedná bez jakýchkoliv tlaků a dle své svobodné vůle. Lze nalézt mnoho definic volného času, jejich podstata však zůstává vždy stejná. Jedná se o čas, kdy je člověk odpoután od všech nutností svého života jak fyziologických tak sociálních a jedná a činí to, co on sám chce, aniž by k tomu byl nucen tlakem zvenku.

Kvalitní trávení volného času je v období dospívání, tedy u mladé populace, kdy se stále formuje a utváří osobnost jedince, velice důležité. Samozřejmě lze spatřovat lehké niance v trávení volného času napříč genderem, jinak tráví volný čas ženy, jinak muži a samozřejmě na trávení volného času má vliv i věk jedince. Do 15ti let věku dítěte má odpovědnost za dítě rodič a ten by se měl aktivně podílet na volném čase svého potomka a tento volný čas mu řídit a regulovat jeho trávení například zapsáním do různých kroužků či spolků. Po patnáctém roku se stává jedinec již dle trestního práva ČR zodpovědným za své činy. Lze se tedy dostat do dalšího věkového rozpětí a to ve věku od 15ti let do 18ti let. Toto období v životě člověka se považuje za období, kdy o jedinci v tomto věku lze hovořit jako o mladistvém. Zde za svůj volný čas už nese částečnou zodpovědnost sám jedinec. Posledním věkovým rozpětím s ohledem na téma diplomové práce je věk do 26ti let, do této věkové hranice je v rámci diplomové práce člověk považován za mladou populaci.

*„O volném čase dětí se hovoří jako o rizikovém faktoru. Jeho množství relativně vzrůstá, avšak kvantita neznamená nárůst kvality. Zanedbání pedagogického ovlivňování volného času by mělo nedozírné následky. Narůstající závislost mladé generace na drogách a hracích automatech jsou toho důkazem“.*¹⁸

Způsobů jak trávit volný čas je mnoho. Dle výzkumu, jež se touto problematikou zabývá, který byl proveden P. Kingem a J. Howardem v roce 2010 a publikován v časopise *Psychology of Education Review*, je patrné, že velká část dětí svůj volný čas tráví samostatně, tedy bez dohledu a korekce dospělých a to po škole a obvykle využívají různé kluby a zařízení.¹⁹

¹⁶ PRŮCHA, J. WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 3. rozšířené a aktualizované vydání. PRAHA: Portál, 2001, ISBN 80-7178-579-2, str. 274

¹⁷ HOFBAUER, B., *Děti, mládež a volný čas*. PRAHA: Portál, 1. vydání, 2004, ISBN 80-7178-927-5

¹⁸ Pávková, J. a kol. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. 1. vyd. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-295-5, str. 20

¹⁹ KING, P. a HOWARD, J., *Understanding children's free play at home, in school and at the After School Club: A preliminary investigation into play types, social grouping and perceived control*. *Psychology of*

Volný čas mladé populace může být tráven řízeně či neřízeně. Pod pojmem neřízené trávení volného času, si lze představit takové trávení volného času, kdy jedinec tráví čas dle své libovůle bez jakékoliv organizovanosti a využitím volnočasových zařízení či spolků. Takovéto trávení volného času, především u mladé populace, je obvykle neefektivní, a málokdy je kvalitní. Oproti tomu řízené trávení volného času, tedy trávení volného času s využitím různých zařízení, je mnohem efektivnější a přispívající ke zdravému životnímu stylu.

Volný čas může být koordinován různými sportovními spolky a družstvy, ať už se jedná o členství ve fotbalovém, basketbalovém, florbalovém či jiného týmu, ale i například navštěvování kroužků sebeobrany, plavání, atletiky atd. Takováto sportovní zařízení vedou k zdravějšímu přístupu ke svému tělu. Pravidelným pohybem je udržován jedinec v kondici a příslušností do družstva, týmu či spolku vede ke zlepšení sociálních vazeb, tedy přispívá i ke zdraví psychickému. Volný čas však nemusí být tráven pouze takto aktivně sportem, ale jedinec může navštěvovat kroužky či volnočasové aktivity, jež prohlubují dovednosti jedince, například se může učit hrát na nějaký hudební nástroj, věnovat se umění či modelářství, ale i například výuce cizího jazyka atd. V rámci takto zaměřených volnočasových aktivit je rozvíjena především zručnost a jedinec si osvojuje nové dovednosti. Takovéto aktivity prospívají nejen zdraví psychickému, kdy jedinec může získávat na sebevědomí a sebeuvědomění skrze nově osvojené dovednosti, ale opět navštěvování takovýchto kroužků prospívá k sociálním vztahům a vztahům.²⁰

Existují i různá volnočasová zařízení, například nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, jež sdružují obě možné činnosti volnočasových aktivit, tedy jak sportovní tak dovednostní. Mezi taková zařízení či spolky lze řadit i historii prověřeni a dlouhodobě zavedení spolek Junák – svaz českých skautů a skautek. Právě tomuto volnočasovému „klubu“ je věnována část praktická. Svaz skautů a skautek byl předběžnou analýzou vyhodnocen, jako spojující obě možnosti trávení volného času, tedy jak sportem, tak dovednostmi a především slouží ke zdravému uvědomění sebe sama jako jedince, ale i jako součásti společnosti. Tato instituce sdružuje etické hodnoty a snahu určit mladému člověku správný směr v jeho jednání a to nejen ve volném čase, ale i v běžném životě.

Education Review, 2010, roč. 2010, č. 34, str. 32 - 41. ISSN 14639807

²⁰ HÁJEK, Bedřich. Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy. 1. vydání. Praha: Portál, 2008, 239 stran. ISBN 978-80-7367-473-1

3.3 INSTITUCE A JEJÍ VÝZNAM

Pojem instituce je pro tuto práci velice významný s ohledem na skutečnost, že instituce vybraná pro část výzkumnou bude podrobena institucionální analýze. Pojem instituce, stejně jako mnoho jiných pojmů, lze chápat z více úhlů a záleží na způsobu výkladu a použití v kontextu. Lze tvrdit, že instituce jsou základním faktorem dlouhodobé výkonnosti ekonomik, to je však pouze jeden z možných pohledů na vymezení pojmu instituce. Neexistuje jednoznačná definice, co instituce znamenají. Budeme-li vycházet například z *Velkého sociologického slovníku*²¹, pak zde můžeme nalézt vymezení instituce jako jakéhosi předepsaného způsobu jednání a vztahů, které jsou spjaty a uceleny v jeden řád. Může se tedy jednat o takové jednání a předepsané způsoby chování a jednání ve spjatosti s definovanými vztahy, které jsou v obecné míře praktikovány a schvalovány a také předávány. Velmi často může být pojem instituce zaměňován s pojmem organizace. Tuto záměnu nelze generalizovat jako naprosto nesprávnou. Avšak drobné niance mezi těmito pojmy lze nalézt. Jeden z mnoha sociologicky zaměřených slovníků rozdíl mezi těmito pojmy velice jednoznačně vymezuje. Uvádí, že „*instituce je způsob, jak lidé v dané kultuře dělají nějakou věc, organizace je způsob, jak při tom svoji činnost koordinují.*“²². Toto tvrzení lze demonstrovat na příkladu, tedy školství je institucí, ale samotná škola je organizací. Tedy obecně lze chápat instituci jako jakési sdružení pravidel hry ve společnosti a organizací lze chápat sdružení těch, kteří daná pravidla uplatňují. Jak je patrné, niance jsou skutečně velice malé.

V souvislosti s blízkostí pojmů instituce a organizace, je v této práci považována instituce tedy za sdružení určitých norem a pravidel chování naplňujících lidské potřeby v rámci uceleného celku, tedy organizace. Pojem instituce a organizace je tedy v průběhu práce nenásilně zaměňován právě v tomto zmíněném významu.

3.3.1 FUNKCIONÁLNÍ (INSTITUCIONÁLNÍ) ANALÝZA

Pro část praktickou byla zvolena jedna z institucí, která se vztahuje ke zdravému životnímu stylu mladé populace. Tato instituce je níže podrobena analýze. Východiskem pro schéma

²¹ PETRUSEK, M. (red.), *Velký sociologický slovník I*. PRAHA: Karolinum, 1996, ISBN 80-7184-164-11 I

²² JANDOUREK, J., *Sociologický slovník*. PRAHA: Portál, 2001. ISBN 80-7178-535-0, str. 108

analýzy se stalo učení Bronislawa Malinowského, který je znám jako zakladatel funkcionalistické školy a významný antropolog, jež v rámci své činnosti zkoumal a popisoval pojetí potřeb, institucionalizaci a její funkci. Malinowsky ve svém smýšlení propojuje funkcionalistické pojetí instituce s pojetím antropologickým. Pokud rozlišíme pojetí funkcionalistické od antropologického, tak lze říci, že funkcionalistické pojetí instituce se vztahuje na uspokojení potřeb společenských. Oproti tomu antropologické hledisko na pojem instituce zastává stanovisko, že instituce slouží k uspokojování potřeb konkrétních lidí, tedy běžných osobních potřeb. Toto uspokojování potřeb z pohledu antropologického nemusí být vždy uznáváno jako společensky žádoucí. Tedy může se jednat skutečně o potřeby, které je nutno pro jedince uspokojit a pro jedince jsou důležité, ovšem společností tyto potřeby nemusí být akceptovány a přijímány.²³

Přes tento úvod se dostáváme k bližšímu popisu práce Bronislawa Malinowského. Proto, aby byla správně pochopena institucionální analýza, je třeba si uvědomit podstatu Malinowského teorie potřeb. B. Malinowský rozlišuje tři základní potřeby viz. *Obrázek č. 3*. Základní tři potřeby definoval tento známý antropolog jako potřeby takzvané základní neboli biologické, dále potřeby instrumentální a třetím typem potřeb stanovil potřeby, jež reprezentují symbolické a integrativní potřeby. Co se skrývá pod pojmem biologické potřeby, je zřejmé, jedná se o potřeby, jež jsou vyvolávány naší přirozeností a jsou nutné pro život, například jako potřeby dýchat, jíst, potřeba reprodukce a podobně. Instrumentální potřeby, jsou již potřeby jakési přidružené, jsou to potřeby, dalo by se říci, společenské. Symbolické a integrativní potřeby jsou potřeby spjaté s myšlením a vírou a předáváním kulturních a mentálních informací.

²³ KELLER, J., *Úvod do sociologie*. 4. rozšířené vydání. PRAHA:SLON, 1997, ISBN 80-85850-25-7

Obrázek č. 3

„Pyramida potřeb“ Bronislawa Malinowského



Zdroj: Vlastní zpracování

Malinowský zastával teorii, že proto, aby byly potřeby uspokojovány, jsou lidmi uměle tvořeny systémy, jež slouží k uspokojení potřeb. Pro uspokojení biologických potřeb jsou určeny například systémy zásobování, organizovaná zábava nebo příbuzenské a partnerské systémy. Při uspokojování instrumentálních potřeb hrají velkou roli systémy, jako sociální kontrola, ale i různé politické organizace, ekologie, ekonomie a další. U posledního typu potřeb, tedy u potřeb symbolických a integrativních, můžeme nalézat další systémy pro jejich uspokojení a jimi mohou být například magie, umění či víra. Malinowský v konečné fázi svoji teorii potřeb zredukoval na dvě základní potřeby a to potřeby základní, tedy biologické, ty v této teorii zůstávají a potřeby instrumentální, jež definoval jako kulturní. Na základě svých studií odmítl existenci potřeb na bázi symbolické a integrativní.²⁴

²⁴ SOUKUP, V., *Přehled antropologických teorií kultury*. 2. vyd. PRAHA: Portál, 2004, ISBN 80-7178-929-1

Obrázek č. 4

Integrovaná „pyramida potřeb“ Bronislawa Malinowského



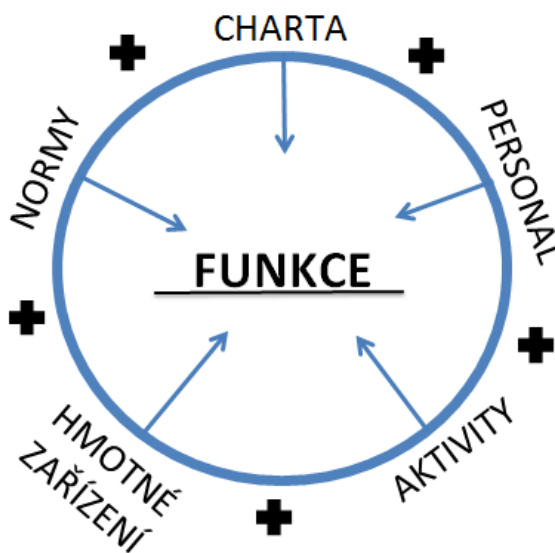
Zdroj: Vlastní zpracování

Od teorie potřeb Bronislawa Malinowského se plynule dostáváme k pojmu instituce. Malinowský zastával názor, že k uspokojování potřeb dochází prostřednictvím propracovaných systémů tvořených z organizací. Tyto systémy nazval institucemi. Malinowský byl jedním z prvních antropologů, jež rozpracoval detailněji teorii institucí. Bronislaw Malinowský je považován za zakladatele takzvané funkcionalistické školy a za významného antropologa. Malinowský se proslavil především dílem *Argonauti západního pacifiku*²⁵, kde je popisován a analyzován výměnný systém kula, jedná se o rituál institucionalizovaného jednání. Mezi jednotlivými kmeny dochází ke směně, která je prováděna za účelem ekonomickým, ale nejen to, velkou roli zde hraje i magie. Malinowský v rámci své teorie institucionalizace zastává názor, že každá instituce je sestavena dle univerzální struktury. Základní prvky instituce jsou blíže znázorněny na *Obrázku č. 5*.

²⁵ MALINOWSKI, B., *Argonauts of the Western Pacific: An Account of Native Enterprise and Adventure in the Archipelagoes of Melanesian New Guinea*, HARDBACK: Taylor & Francis Ltd, 2001, ISBN 9780415267168

Obrázek č. 5

Schéma univerzální institucionální struktury



Zdroj: Vlastní zpracování

Na základě předpokladu, že existuje univerzální struktura instituce, Malinowský uvádí základní prvky, jimiž jsou, jak je na *Obrázku č. 5* vidět, charta, personál, normy, hmotné zařízení a aktivity, jež dohromady plní nějakou funkci instituce. Pod pojmem charta se skrývá poslání. Poslání instituce je souhrnem veškerých hodnot, jež daná instituce zastává a cílů, jež si stanovuje. Podle teorie Malinowského si tedy každá instituce klade za cíl uspokojení potřeb jedince, skupiny lidí či celé společnosti. Normy jsou psaná či nepsaná pravidla, jimiž se daná instituce řídí, jak interně v rámci své působnosti, tak navenek. Podstatnou částí každé instituce je personální zajištění a hmotný majetek. Každá instituce pro svoje působení potřebuje dostatečný personál a prostory a prostředky pro svoje fungování. No a v rámci svého fungování vyvíjí jisté aktivity, jež napomáhají k plnění předepsané funkce. Aby instituce mohla zdárně a efektivně plnit své funkce, musí mít všech pět základních aspektů plně zajištěných, tedy musí být vystavěna na pevných základech.²⁶

²⁶ SOUKUP, V., *Přehled antropologických teorií kultury*. 2. vyd. PRAHA: Portál, 2004, ISBN 80-7178-929-1

4 VÝZKUMNÁ ČÁST

Po shrnutí základních teoretických východisek a definování skalních pojmů v práci použitých plynule navazuje výzkumná část. Výzkumná část se již zabývá institucionální analýzou vybrané instituce. Pro výzkumnou část byl zvolen Junák – svaz skautů a skautek ČR a jeho středisko Brána, které působí místně v regionu Jičín. Tato instituce byla zvolena s ohledem na komplexnost oblastí, na které v životě mladé populace působí.

4.1 METODIKA

V první části zde je vymezen region Jičín z pohledu demografického, geografického a sociálního. V rámci charakteristiky vybraného regionu jsou zde zmíněny významné instituce, jež kladně působí na zdravý životní styl mladé populace. Charakteristika vybraného regionu je vystavěna na základě dostupných internetových zdrojů. Jsou zde využity statistické údaje dostupné v databázi Českého statistického úřadu. Region Jičín je zde tedy vymezen ze všech relevantních aspektů a mimo jiné i z hlediska politicko-správního. Veškeré charakteristiky regionu jsou podstatné s ohledem na celkovou představu struktury a charakteru regionu, v němž se nachází instituce pro výzkumnou část vybraná.

Pro zmapování institucí ovlivňujících zdravý životní styl mladé populace, je zde zvoleno několik vybraných institucí, které svým rozsahem působnosti nejvíce v daném regionu působí. Přes tuto charakteristiku a zmapování institucí se plynule dostáváme k instituci, jíž je věnována hlavní výzkumná část a to k svazu skautů a skautek České republiky, tedy ke svazu Junák, jež je „zřizovatelem“ skautského střediska Brána v Jičíně.

Na základě zvolené instituce je zde popsána historie skautingu jak v celosvětovém ohledu, tak především v rámci České republiky. Jsou zde zmíněny základní principy a funkce dané instituce. Na základě historického vymezení vybrané instituce, je zde stanovena institucionální analýza dle Bronislava Malinowského, kde je sledováno, zda vybraná instituce plní svoji funkci, tedy naplňuje své poslání.

Nejpodstatnější část práce je tedy věnována institucionální analýze vybraného zařízení centru skautů a skautek v Jičíně Brána. Pro analýzu dané instituce je možné využít mnoho přístupů jak sociálních, tak ekonomických. Z ekonomických analýz se nabízí hned několik

možných přístupů, jak zhodnotit situaci v dané organizaci. Obecně se jedná především o analýzy vnitřního a vnějšího prostředí. Nejedná se však pouze o dvě analýzy, je to jakýsi souhrnný název, které pod sebou skrývá vždy ještě dílčí analýzy. Pro ilustraci lze zmínit například STEP analýzu, scénáře, analýzu hybných sil odvětví, analýzu ekonomických charakteristik odvětví, nebo dále též analýzu konkurence v odvětví či Porterův model a další, jež jsou dílčími analýzami vnějšího prostředí. Právě analýza vnějšího prostředí je jakýmsi exkurzem do problematiky vlivu vnějšího prostředí na stanovení strategie organizace. Stejně tak analýzy vnitřního prostředí lze jmenovat například evaluace dosavadní strategie, analýza zdrojů a kompetencí, dále též analýza klíčových procesů, analýza hodnotového řetězce, analýza exponovanosti podniku, skórovací karty, analýza konkurenceschopnosti, analýza portfolia a podobně. Analýzy vnitřního prostředí oproti analýzám vnějšího prostředí se zaměřují na nitro firmy, klade si za cíl především identifikaci zdrojů a kompetencí. Je jedním z hlavních ukazatelů či prostředků k budování konkurenční výhody organizace. Oba tyto souhrny analýz lze v konečném důsledku shrnout pomocí známe SWOT analýzy, která vyhodnocuje na základě dílčích výsledků slabé a silné stránky organizace a stejně tak se snaží odhalit příležitosti a ohrožení dané organizace. Tedy takto k nastínění možných ekonomických analýz, které by bylo možné v rámci práce využít.

S ohledem na to, že instituce je sdružením, tedy neziskovou organizací a její činnost je orientována pro zlepšení stavu v sociálním prostředí, tak pro výzkumnou část této práce nebyla zvolena žádná z výše jmenovaných ekonomických analýz. Pro výzkumnou část byla zvolena analýza antropologická vycházející z institucionální analýzy Bronislawa Malinowského. Bronislaw Malinowský byl jedním z nejznámějších antropologů, tedy i jeho institucionální analýza je postavena na bázi antropologické, nikoliv ekonomické. Strukturální analýza se skládá z několika základních kamenů, jež vedou k celkovému zhodnocení, zda si instituce plní svoji funkci a naplňuje své poslání. Institucionální analýza byla již nastíněna ve své obecné podobě v části teoretické v kapitole 3.3.1 FUNKCIONÁLNÍ (INSTITUCIONÁLNÍ) ANALÝZA, v této kapitole se nachází i obecné schéma institucionální neboli funkcionální analýzy. Jak je tedy patrné, základní posuzované oblasti v rámci instituce dle analýzy Malinowského jsou poslání, lidský kapitál, normy a zákony, hmotný majetek, činnost a aktivity instituce a to vše vyúsťuje k funkci, kterou daná instituce plní a zda tedy naplňuje své poslání. Celá tato analýza se dá tedy tímto způsobem zacyklit. S ohledem na komplexní posouzení instituce byla do části zabývající se hmotným majetkem

přidána zmínka o zdrojích financování a v závěru vytvořena i kapitola zabývající se veřejným obrazem a stykem s veřejností, což je pro fungování instituce velice podstatné, jelikož pokud by o organizaci nikdo nevěděl, nemohla by ani fungovat. Analýza dané instituce je založena na polostandardizovaných rozhovorech s dobrovolníky působícími ve skautském středisku Brána Jičín a to především s paní Jarmilou Veselou, zástupkyní vůdce střediska. Tyto rozhovory se staly důležitým zdrojem informací a to nejen s ohledem na to, že napomohly k lepší orientaci v problematice, ale staly se i základním zdrojem informací pro vypracování části výzkumné. Dalším neméně důležitým podkladem se staly dostupné materiály zveřejňované Junákem – svazem skautů a skautek ČR, který dané středisko zastřešuje. Jedná se především o stanovy, dostupné tištěné a elektronické dokumenty. Výzkumná část si klade za cíl zhodnotit, zda vybraná instituce má dostatek prostředků a je dostatečně organizovaná pro to, aby mohla realizovat své aktivity a tím naplňovat funkci a poslání. Ve finální části se tedy jedná o zodpovězení otázky, zda si daná instituce plní své poslání a naplňuje svoji funkci. V případě zjištěných nedostatků, budou v závěru stanovena doporučení pro možné zlepšení současného stavu.

4.2 REGION JIČÍN A JEHO CHARAKTERISTIKA

Pro výzkumnou část byl středem zájmu zvolen region Jičín. Tato kapitola slouží k seznámení s daným regionem jak z pohledu geografického a demografického, tak z pohledu politicko-správního. V rámci této kapitoly je představen region Jičín, který je vymezený jako okres Jičín, v němž se nachází instituce, jíž se práce bude dále zabývat a to skautské středisko Brána.

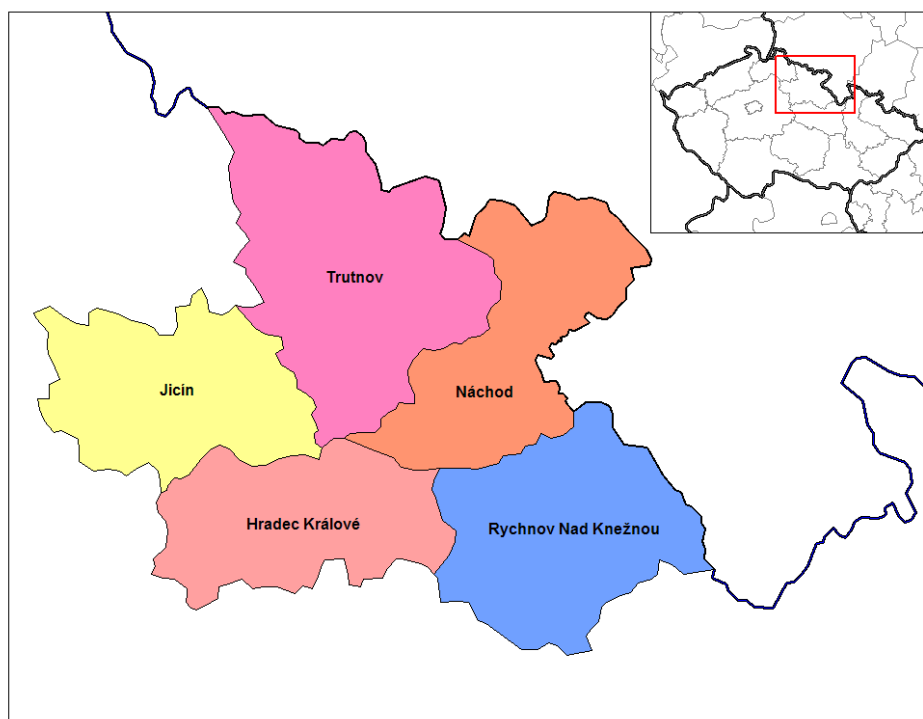
4.2.1 GEOGRAFICKÉ A DEMOGRAFICKÉ VYMEZENÍ

Pro výzkumnou část byl zvolen region Jičín. Tento region je charakterizován centrálním městem, jež nese stejné jméno. Město Jičín, jež je ve vybraném regionu největší, je bývalým okresním městem Královéhradeckého kraje. Budeme-li ve vymezení daného regionu postupovat v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 1059/2003, o zavedení společné klasifikace územních statistických jednotek tak lze daný region vymežit následovně: NUTS 1 Česká republika, NUTS 2 region soudržnosti Severovýchod, NUTS 3 Královéhradecký kraj, NUTS 4 (dříve LAU 1) okres Jičín a posledním, tedy základním

vymezením je pak úroveň NUTS 5 (dříve LAU 2) a to město Jičín. Umístění vybraného regionu je graficky znázorněno v *Příloze č. 1*.

Obrázek č. 6

Geografické vymezení regionu Jičín



Zdroj: WIKIMEDIA COMONS²⁷

Region Jičín již od roku 2004 do doby současné čítá celkem 111 obcí, z nichž 41 obcí lze řadit mezi ty nejmenší tedy s celkovým počtem obyvatel do 199. dále 42 obcí z celkového počtu čítá počet obyvatel v rozmezí od 200 do 499, 16 obcí se nachází v rozpětí 500 až 999 obyvatel, 9 obcí má 1 000 – 4 999 obyvatel a pouze tři obce čítají počet obyvatel nad 5 000. Okres Jičín, jak již bylo výše zmíněno, se nachází v Královéhradeckém kraji. Královéhradecké kraj je v rámci územního dělení dělen na tzv. okresy, jichž je celkem pět. Jedná se o okres Jičín, Trutnov, Náchod, Rychnov nad Kněžnou a samotný Hradec Králové,

²⁷ WIKIMEDIA COMONS. [online]. 2015 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z:http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hradec_Kralove_districts.png

ve kterém se nachází stejnojmenné krajské město. Na celkové rozloze Královéhradeckého kraje se okres Jičín podílí cca procentem 18,6.²⁸

Z geografického hlediska je povrch okresu rozmanitý. V oblasti regionu Jičín se nachází jedno hlavní přírodní specifikum a to CHKO Český ráj, v níž lze nalézt Prachovské skály. Díky tomuto přírodnímu úkazu je město Jičín často označováno za „bránu do Českého ráje“. Co se týče říční sítě v regionu, tak skrze město Jičín protéká řeka Cidlina. Samotná oblast regionu je velice bohatá na rybníky, jež jsou určeny především k rekreačním účelům. Z hlavních rybníků v oblasti regionu Jičín lze jmenovat například Jinolické rybníky, rybník Kníže či přilehlé rybníky Ostruženský, Dvorecký a další. Tato oblast má za své přirozené centrum, jak bylo již výše zmiňováno, město Jičín. Toto město se stává hlavním územním regionem předložené práce.

V okresu Jičín, jak bylo výše naznačeno, jsou 3 obce s počtem obyvatel nad 5000. Tyto obce jsou obcemi s rozšířenou působností a jedná se o Jičín s počtem obyvatel cca 16 500 (včetně přilehlých obcí 47 000), Hořice s počtem obyvatel 13 tisíc a Nová Paka, jež čítá celkem 18 tisíc obyvatel.²⁹

Tabulka č. 1

Vývoj počtu obyvatel a jeho demografického rozložení v regionu Jičín

Ukazatel	Rok									
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
počet obyvatel	77 031	77 306	78 098	78 852	79 585	79 618	80 165	79 686	79 314	79 168
z toho mužů	37 679	37 784	38 182	38 640	39 188	39 413	39 613	39 662	39 508	39 267
z toho žen	39 257	39 312	39 512	39 619	39 924	40 102	40 183	40 141	40 027	39 888

Zdroj: Český statistický úřad³⁰ – vlastní zpracování

²⁸ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD., Krajská správa ČSÚ v Hradci Králové., Okresy Královéhradeckého kraje [online]. 2013 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/okresy>

²⁹ Oficiální stránky městského úřadu. [online]. 2013 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.mujiicin.cz/informace-o-meste/d-1279844/p1=61626>

³⁰ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD., Krajská správa ČSÚ v Hradci Králové., Okresy Královéhradeckého kraje [online]. 2013 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: www.czso.cz

Z pohledu demografického se ve vybraném regionu nachází k 1.7.2014 celkem 79 186 obyvatel. Vývoj počtu obyvatel je patrné v *Tabulce č. 1*. Rozložení mužů a žen je vcelku vyrovnané s lehkou převahou cca o 621 více žen. Jak je z *Tabulky č. 1* patrné, tak již od roku 2004 počet žen nad muži vždy převažoval, rozdíl mezi těmito dvěma skupinami se v průběhu let měl tendenci spíše zmenšovat. Průměrný věk obyvatel vybraného regionu činí 42 let a to k 31.12.2013. Mladá populace, jež je pro tuto práci charakterizována do dovršení věku 25ti let čítá v roce 2013 celkem 20 314 obyvatel což je zaokrouhleně 26% z celkového počtu obyvatel. Tato věková skupina s přihlédnutím ke svému rozsahu je pro daný region nezanedbatelná, tvoří čtvrtinu z celkového počtu obyvatel, a proto by jí měla být věnována pozornost. Věkové rozložení ve skupině mladé populace a jeho vývoj v letech 2004 – 2013 je patrné z *Tabulky č. 2*.

Tabulka č. 2

Vývoj počtu mladé populace (ve věku 0 - 24 let) v regionu Jičín

Věkové rozpětí	Rok									
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
0	704	771	735	888	869	894	856	760	760	758
1 - 4	2 723	2 768	2 862	2 900	3 121	3 300	3 443	3 569	3 430	3 296
5 - 9	3 485	3 370	3 396	3 396	3 473	3 482	3 596	3 731	3 938	4 100
10 - 14	4 627	4 502	4 152	3 912	3 702	3 555	3 435	3 492	3 502	3 534
15 - 19	4 986	4 876	4 931	4 957	4 882	4 687	4 586	4 229	3 981	3 755
20 - 24	5 229	5 254	5 395	5 427	5 423	5 379	5 227	5 075	4 993	4 871
Celkem	21 754	21 541	21 471	21 480	21 470	21 297	21 143	20 856	20 604	20 314

Zdroj: Český statistický úřad³¹ – vlastní zpracování

4.2.2 SPRÁVNÍ A SAMOSPRÁVNÍ CHARAKTERISTIKA REGIONU

Region Jičín, který je hlavním cílovým regionem této práce, je dělen na obce s rozšířenou působností. Obce s rozšířenou působností se v okrese Jičín nachází celkem tři a jedná se o tři největší města v daném regionu, tedy o město Jičín, Hořice a Nová Paka. V případě přesnějšího vymezení města Jičín je možné zmínit, že město Jičín se skládá z 11 místních částí, jež jsou sdruženy do 4 katastrálních území.

³¹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD., Krajská správa ČSÚ v Hradci Králové., Okresy Královéhradeckého kraje [online]. 2013 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: www.czso.cz

Město Jičín, jak bylo již dříve zmíněno, je tzv. okresním městem. V současné době je trochu zavádějící uvádět pojem okres a okresní města, s ohledem na skutečnost, že od 1. ledna 2003 zanikl v Jičíně okresní úřad, který byl všeobecným územním správním orgánem přenesené státní působnosti pro území okresu. Zánik okresního úřadu měl za následek přenesení části pravomocí zpět na kraj a část na samotnou obec s rozšířenou působností.

V čele územní správy a samosprávy města Jičín stojí Městský úřad Jičín. Městský úřad Jičín, dále jen MěÚ, zajišťuje poskytování služeb veřejné správy a fungování státem mu svěřených agend, které naň byly převedeny na základě takzvané přenesené působnosti. Státem svěřené agendy máme na mysli například vydávání osobních dokladů, vydávání stavebních povolení nebo vyplácení sociálních dávek a podobně. Co se týče samosprávních činností, tak tam spadá například péče o město, sport, kultura, sociální služby ale i další činnosti.

MěÚ ve své struktuře má celkem přibližně 160 zaměstnanců. Struktura městského úřadu je dělena do jednotlivých oddělení či odborů. V čele MěÚ stojí starosta, který je stejně jako oba místostarostové, volen zastupitelstvem, které má celkem 21 členů. Sedm členů z celkových jednadvaceti zastupitelstva je voleno do Rady města. Práva a povinnosti zastupitelstva jsou limitovány a determinovány zákonem 128/2000 Sb., o obcích. Právě tento zákon udává legislativní zakotvení nejpodstatnějších pravomocí v oblasti samostatné působnosti obce. Zastupitelstvo má i tu možnost některé z pravomocí jemu svěřených, převést na jiné orgány obce. Pro plynulou, tedy kontinuální a efektivní činnost města, se zastupitelstvo setkává v pravidelných schůzkách, které se konají z pravidla dvakrát do měsíce. Jedná se o takzvaná veřejná zasedání, kde jsou řešeny aktuální problémy a činnosti města. Zastupitelstvo má i krom voličiho práva starosty a místostarostů další rozhodovací pravomoci, jež jsou prováděny na základě hlasování. Zastupitelstvo je usnášeníschopné v případě, když je hlasování přítomna nadpoloviční většina všech členů zastupitelstva. Zastupitelstvo ve své činnosti má i k dispozici poradní orgán, jímž jsou Výbory zastupitelstva. Tyto výbory mají funkci především takzvaných iniciativních a kontrolních orgánů. Budeme-li postupovat po funkcích těchto výborů, tak jedním z podstatných výborů, které jsou v rámci MěÚ zřízeny je Kontrolní výbor. Kontrolní výbor má na starosti kontrolní činnost, která spočívá především v kontrole naplňování usneseníh zastupitelstva a rady města. Druhým výborem, který rozhodně stojí za zmínku, je Finanční výbor. Opět, jak název napovídá, má tento výbor na starosti kontrolu hospodaření s majetkem a veřejnými financemi, jimiž MěÚ disponuje. Tedy ze struktury MěÚ zde již byly zmíněny orgány jako

starosta, místostarostové, zastupitelstvo a výbory při jeho působnosti působící. V rámci této kapitoly je třeba ještě krátce zmínit fungování i Rady města. Tento orgán je výkonným orgánem v souvislosti se samostatnou působností obce. Rada nezasahuje do věcí v rámci přenesené působnosti, čímž je myšlena státní správa. Ovšem neplatí to bez výjimky, výjimky jsou stanoveny zákonem. Pravidelné schůzky Rady jsou častější nežli zastupitelstva. Rada se schází zpravidla jednou do čtrnácti dnů na neveřejných schůzkách. Opět se setkáváme i u tohoto orgánu s usnášenlivostí v případě nadpoloviční většiny. Rada je svou činností odpovědná zastupitelstvu a řídí se též zákonem č. 128/2000 Sb. , o obcích.³²

4.3 INSTITUTE OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÝ ŽIVOTNÍ STYL MLADÉ POPULACE V REGIONU JIČÍN

Je poměrně náročné vymezit základní instituce ve vybraném regionu ovlivňující zdravý životní styl mladé populace a je tomu tak z toho důvodu, že zdravý životní styl je pojem natolik komplexní, že se nelze zaměřit pouze na jeden aspekt, jako je například zdravé stravování či dostatek pohybu a podobně. V rámci regionu nefunguje téměř žádná instituce, jež by se zdravým životním stylem zabírala v komplexním slova smyslu. Nachází se tu instituce zabírající se zdravým stravováním, správným pohybem, sebevzděláváním, prohlubováním sociálních vazeb a tak dál. V rámci této kapitoly jsou vymezeny, dle autora diplomové práce, ty instituce, jež svojí působností v regionu Jičín byly shledány jako nejvýznamnější. Nejedná se tedy o komplexní výčet institucí, ale spíše o vyzdvižení těch nejpodstatnějších.

Zprvu se zaměříme na instituce, které se zabývají aspektem zdravého životního stylu, jímž je zdravá strava. Za nejvýznamnější v regionu lze považovat pobočku celorepublikově působící instituce **Svět zdraví společnosti SUNKINS a.s.**, která působí v regionu Jičín. Svět zdraví je pobočkou výživového poradenství, které se zabývá nutriční typologií. Komplexní nutriční typologie je unikátní přístup ke stravování. Na vývoji tohoto přístupu se podílelo mnoho odborníků v čele s RNDr. Petrem Fořtem, CSc., který má v daném oboru více jak dvacetiletou praxi. Svět zdraví nabízí komplexní zhodnocení fyzického stavu s ohledem na množství tuku v těle, tělesnou váhu a konstrukci. Na základě výsledků z první

³² Oficiální stránky městského úřadu. [online]. 2013 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: www.mujiicin.cz

návštěvy je pak klientovi naordinován individuální program pro upravení tělesné hmotnosti a uvedení těla do zdravého stavu s ohledem na vyváženou a zdravou stravu. Služby jsou vhodné pro všechny věkové kategorie, tedy zde lze sledovat i určité procento mladé populace. Veškeré služby poskytované touto institucí jsou poskytovány placeně, tedy se nestávají přístupné všem, ale pouze těm, jež mají dostatek finančních prostředků pro absolvování celého procesu změny stravování a redukce váhy, který se v průměru pohybuje od 7 000,-Kč.³³

V regionu Jičín lze nalézt i menší střediska zaměřená na zdravé stravování, nevyjímaje soukromě zřízené poradenské služby na základě živnostenského oprávnění. Tyto instituce jsou samozřejmě zdravému životnímu stylu prospěšné, bohužel jsou zaměřeny pouze jednostranně a to s ohledem na stravování a částečně na určitý pravidelný pohyb.

Tím se dostáváme k dalšímu aspektu zdravého životního stylu, jímž je pravidelný pohyb, který prospívá především opět fyzické kondici, ale může mít i částečně sociální charakter, s ohledem na příslušnost do sportovních oddílů či družstev. Významnou roli v regionu Jičín hrají městem zřízená **Sportovní zařízení města Jičín** (dále SZMJ). Tato instituce se zabývá velmi různorodou činností, nabízí jak sportovní vyžití pro oddíly, kluby i veřejnost, ale též se podílí na zajištění různých sportovních akcí. Pro svoji činnost mají k dispozici sportovní areál, ve kterém se nachází fotbalové hřiště, tenisové kurty, volejbalová hřiště, hřiště na házenou, atletické zázemí, krytá hala pro indoorové sporty ale i plavecký areál. K SZMJ patří i nedávno vybudovaný zimní stadion a letní venkovní koupaliště. Příslušnost k některému z oddílů, týmů či klubů je samozřejmě opět podřízena určitému členskému poplatku. Město Jičín je nejznámější svým házenkářským družstvem HBC Jičín, které má ve městě již dlouholetou tradici. Oproti předchozí instituci, se tato zaměřuje na rozvíjení fyzické zdatnosti a kondice, jak bylo již zmíněno. Přidruženou funkcí této instituce je vznik sociálních vazeb mezi ostatními členy daného týmu. Bohužel opět se nejedná o komplexnější rozvoj zdravého životního stylu u mladé populace, ale pouze jednoho z jeho aspektů.³⁴

Zaměříme-li se na rozvoj sebe sama, pak by bylo záhodno zmínit opět komplex služeb nabízených **Kulturní zařízení města Jičín** (dále KZMJ), jejímž zřizovatelem je opět město Jičín. KZMJ svou činností působí na samostatný osobní rozvoj jedince prostřednictvím

³³ BezHladoveni.cz. [online]. 2015 [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: www.bezhladoveni.cz

³⁴ SZMJ: Sportovní zařízení města Jičín [online]. [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: www.sport-jicin.cz

především kulturních zážitků. Lze předpokládat a soudit, že kultura obohacuje osobnost člověka a též napomáhá k navázání sociálních vazeb, tedy lze shledat, že právě v tomto aspektu zdravého životního stylu působí právě Kulturní zařízení města Jičín. Pod KZMJ spadá Masarykovo divadlo a Biograf Český ráj. Třetí část KZMJ je tvořena Infocentrem, která slouží spíše jako místo, na kterém jedinec přijde k potřebným informacím a to nejen o programu KZMJ ale i o možnostech nabízejících se v rámci SZMJ.

V rámci osobnostního rozvoje a rozvoje dovedností, současně opět i možnosti navázání sociálních vazeb, je třeba zmínit **Základní uměleckou školu v Jičíně**, která nabízí možnost rozvíjet své dovednosti v oblasti muziky, tance a umění. Stejně tak funguje i klub pro děti a mládež **K-klub**. Jedná se o středisko volného času, které podobně jako základní umělecká škola, nabízí možnost navštěvovat různé kurzy jak umělecké, hudební, dramatické tak i pohybové. Předchůdcem tohoto zařízení byla organizace okresního domu pionýrů v Jičíně. Služby nabízené K-klubem jsou určeny nejen pro děti, ale i pro mládež a dospělé. V rámci K-klubu je každoročně otevřeno mnoho kurzů, v počtu desítek. Přeci jen tato organizace už působí na zdravý životní styl mladé populace trochu více komplexně, než výše zmiňované, nebo lze tak alespoň soudit z jejich poslání, které zní: *„Naší strategií bylo a doposud je, snažit se o co „nejširší záběr“ v nabídce činností, ale ne všeho. A ne za každou cenu. Nabízet aktivity, v jejichž konání je možno nalézt jisté hodnoty vedoucí k upevnování morálního kodexu, sociálního citění, schopností komunikace, získávání poznatků, dovedností a inspirace. Nepodléhat bezhlavě módním trendům, ale uvážlivě vybírat. Poskytovat dětem, mládeži i dospělým kvalitní alternativy trávení volného času pod kvalitním vedením.“*³⁵ Z poslání K-klubu je již patrné, že oproti předchozím institucím se snaží působit v trochu širším kontextu na zdravý životní styl mladé populace, nikoliv pouze z jedné stránky. Ovšem opět se zde setkáváme se zaměřením především na rozvoj sama sebe a k tomu se snahou vštěpování určitých morálních hodnot a způsobů chování. Tato instituce je též velice efektivní v rámci navazování a udržování zdravých sociálních vztahů. V rámci některých činností se K-klub zaměřuje i na zdraví fyzické pomocí pohybově zaměřených kroužků a kurzů. Z předchozích zařízení a institucí, které byly již dříve zmíněny, prozatím právě K-klub má nejširší záběr, nelze však říci, že by obsahoval všechny aspekty zdravého životního stylu.

³⁵ K-klub: Káčko Jičín, *O nás*. [online]. [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: www.kackojicin.cz

Poslední institucí, která zde v rámci exkurzu do nejvýznamnějších institucí podporujících zdravý životní styl dle autora patří, je **Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Exit**. Tato instituce je založena pod záštitou Oblastní charity Jičín a funguje na principu nízkoprahovosti. Služby poskytované uživatelům jsou poskytovány zdarma. Tato instituce se zabývá především prevencí delikvence mládeže a jiného rizikového chování, dále slouží jako středisko pro poskytování sociálních služeb a volnočasové zařízení pro děti a mládež v daném regionu. Poslání tohoto zařízení je formulováno tímto způsobem: „*Nízkoprahový klub Exit pomáhá dětem a mladým lidem z Jičína a okolí ve věku 10-21 let, kteří jsou ohroženi či zasaženi společensky nežádoucími jevy. Zlepšuje kvalitu jejich života, předcházením nebo snižováním rizik, které jsou spojené s jejich způsobem života a to na základě jejich individuálních potřeb.*“³⁶ Opět, bude-li sledován vliv na zdravý životní styl mladé populace prostřednictvím této instituce, pak lze zmínit několik aspektů, na které daná instituce působí. Především se tedy zabývá zdravým životním stylem v podobě prevence či případného řešení drogových a jiných závislostí, jež jsou pro zdravý životní styl nežádoucí. Dále příznivě přispívá k navazování a udržování zdravých sociálních vztahů. Nízkoprahový klub pro děti a mládež sice na první pohled působí jako jisté volnočasové zařízení, ovšem pod tím se skrývá především právě pomoc skrze poskytování sociálních služeb. Pro výzkumnou část předložené diplomové práce byla zvolena též instituce ovlivňující zdravý životní styl mladé populace a **to skautské středisko Brána v Jičíně**. Tato instituce byla zvolena z toho důvodu, že byla shledána svým záběrem působnosti na zdravý životní styl mladé populace jako nejširší. Nejenže samozřejmě přispívá kladně k navazování nových přátelství, tedy k sociálním vazbám, ale zaměřuje se i na rozvoj jedince jako takového a vštěpuje mu hodnoty, jež celkově přispívají k jeho správnému životnímu stylu. Skrze pohybové aktivity a snahu navázat kontakt s přírodou, kladně přispívá fyzickému zdraví. Jak bylo dříve zmíněno, tak jelikož se zde pracuje vždy v týmu, přispívá i k navázání sociálních vazeb. Skrze naučné aktivity přispívá k osobnostnímu rozvoji jedince a prostřednictvím uvědomění si sebe nejen jako individua ale i jako součásti celku, přispívá ke správnému uvědomění si sebe v kontextu se svým okolím, společností i přírodou.

³⁶ Výroční zpráva Oblastní charity Jičín 2011, str. 7

4.4 SKAUTING

S ohledem na to, že hlavní zájem této práce je zaměřen na skautské středisko v regionu Jičín, je třeba si v úvodu představit, co je skauting jako takový. Skauting lze charakterizovat jako jakési společenství lidí, jež sdílí podobné hodnoty a orientují se na podobné cíle. Být členem skautského oddílu znamená chopit se šance žít naplno, což znamená být aktivní nikoliv pasivní ve svém jednání, a nalézt na světě své místo. *„Dětem, ale i dospělým skauting nabízí možnost vyzkoušet si mezi přáteli a podobně naladěnými lidmi mnoho zajímavých aktivit, rozšířit si obzory, poznat a rozvíjet sebe i své okolí. Menším dětem přináší dobrodružství jako první výlet a táborové dny strávené bez rodičů, ti starší a dospívající mohou zažít netradiční aktivity – sjíždění řeky, slaňování, cestování nebo návštěvu velké či zahraniční skautské akce. Dospělí mohou v dobrovolné podpoře oddílů najít smysluplnou aktivitu, možnost rozvíjet se a realizovat. Prostřednictvím her, zážitků a dalších činností přiměřených věku skauting všestranně působí na rozvoj osobnosti dětí a mladých lidí. V průběhu programu a oddílových aktivit se děti nejen baví, ale zároveň se učí přejímat zodpovědnost, pracovat v týmu, získávají samostatnost a mnoho praktických dovedností, které se jim budou hodit v osobním i profesním životě.“*³⁷

Dle výše uvedené citace z publikace vydané Junákem je patrné, že skauting není pouze jakýmsi „sportovním“ či „volnočasovým“ zařízením či spolkem, jedná se skutečně o sdružení stejně smýšlejících lidí všeho věku, jež se orientují nejen na svůj rozvoj, ale i na pochopení světa kolem sebe, naučení se respektovat ostatní, ale i vnímat sebe jako osobnost a přistupovat k sobě s úctou. S ohledem na tuto charakteristiku se skutečně jedná o instituci, jež je orientována na zdravý životní styl a to v komplexním slova smyslu, nikoliv jen jednostranně například pouze s ohledem na fyzickou stránku či stravování.

Svým přístupem skauti vyvíjejí snahu skrze svůj vlastní vývoj změnit svět, tedy udělat jej lepším.

³⁷ SKUHRÁVÁ, Anna. *Skauting je dobrodružství!: pro děti i rodiče : průvodce skautingem a užitečné informace pro rodiče*. 1. vyd. Praha: Junák - svaz skautů a skautek ČR, 2014, [16] s. ISBN 978-80-7501-061-2. str. 2

4.4.1 SKAUTING OD POČÁTKU DO DOBY SOUČASNÉ

Počátky skautingu lze datovat do roku 1907, kdy Robert Baden-Powel uspořádal na ostrově Brownsea první skautský tábor. Celým jménem Lord Robert Stephenson Smyth Baden-Powell of Gilwell je znám jako zakladatel skautského hnutí. Tento Angličan pocházel z britské poměrně velké rodiny, měl sedm bratrů. Po dostudování se stal vojákem, kde sbíral zkušenosti s vedením kolektivu, stopováním a další zkušenosti, jež později uplatnil při tvorbě skautské organizace. Právě v roce 1907, kdy pořádal první tábor pro celkem 20 londýnských chlapců z různých společenských vrstev, se datují počátky skautingu. V rámci této zkušenosti se mu potvrdilo, že děti, ač z rozdílného prostředí, během táboření spolu vycházejí a hrají si spolu jako sobě rovni. Po této zkušenosti založil časopis *The Scout*, kde se věnoval právě získaným zkušenostem z tábora. Následně vydal i knihu *Scouting for Boys*. Od té doby se skauting začal bleskově šířit po celé Anglii a postupně i do ostatních zemí na celém světě. Na základě takové odezvy a zájmu byla založena Světová skautská organizace (WOSM – World Organisation of the Scouting Movement).³⁸

Skautská výchova od samého počátku byla směřována především k čestnosti a úctě, k hodnotám a lásce a respektu k přírodě. Do českých zemí se skauting dostává kolem roku 1912 díky zakladateli českého skautingu Antonínu Benjaminu Svojsíkovi. A. B. Svojsík se narodil v roce 1876 a je považován za zakladatele skautingu v českých zemích. Se skautingem se primárně setkal až v dospělosti. Povoláním byl profesorem, tedy mu výchova a práce s dětmi a mladou populací nebyla nikterak vzdálená. V roce 1911 po návštěvě Anglie se inspiroval tamním skautským smýšlením a natolik jej převzal za své, že založil první český skautský oddíl. Roku 1912 uspořádal první skautský tábor pod hradem Lipnici a téhož roku vydává knihu *Základy Junáctví*³⁹. Tato kniha vznikla po vzoru Baden-Powellova *Scouting for Boys*. Základy Junáctví shrnují představu o českém skautingu.⁴⁰

Za další mezník českého skautingu lze považovat rok 1914, kdy je založen spolek Junák-Český skaut, po prvotním neúspěchu realizovat skautské smýšlení na půdě Sokola. „*Je nicméně faktem, že už od počátku nebyl český skauting jednotný a vedle Svojsíka zde bylo několik dalších osobností, které u nás myšlenku skautingu uváděli v život, a jejichž práce vyústila ve vznik samostatných skautských organizací. V období před vznikem*

³⁸ OSOBNOSTI.CZ. TISCALI.CZ. [online]. 2015 [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: <http://zivotopis.osobnosti.cz/robert-baden-powell-i.php>

³⁹ SVOJSÍK, Antonín Benjamin. *Základy Junáctví*. 3. vyd. Praha: Merkur, 1991, ISBN 80-7032-001-x

⁴⁰ Skaut.org. [online]. 2003 [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: <http://www.skaut.org/skauting.cr.php>

*Československé republiky existovaly v Českém království kromě Junáka dva další významné skautské spolky: Psohlavci a Děti Živěny, vedené svými zakladateli PhDr. Janem Hořejším a Milošem Seifertem - Woowotannou. A. B. Svojsík je přesto považován za zakladatele českého skautingu, a jako k takovému se k němu hlásí všechny současné české skautské organizace.*⁴¹

V prvopočátku byl skauting ryze chlapeckou záležitostí. Již v roce 1912 však můžeme spatřovat drobné prvky skautingu uplatňované spisovatelkou Popelkou Biliánovou, jež působila v tzv. prázdninových osadách pro dívky. Samotný vznik dívčího skautingu lze datovat do roku 1914 a je spjat se jménem abiturientky dívčího lycea Vlastou Štěpánkovou, která ve spolupráci s profesorkou PhDr. Annou Berkovcovou zakládá dívčí skaut. Za pomoci P. Biliánové a A. B. Svojsika počíná organizace první dívčí skautské skupiny zvané Sasanky.⁴²

Skauting čítá mnoho jmen, spjatých s původem a založením českého skautingu. Přehledným exkurzem skrze nejznámější postavy prvního století tohoto hnutí lze použít sborník *Čas skautů*, jehož autorem je Otto Janka. Tento sborník seznamuje s postavami začátku skautského hnutí jako je například již zmiňovaný A. B. Svojsík, ale i například R. Bاده-Powell, E. T. Setona či J. Röslera.⁴³

Během 20. století se Junák setkal s mnoha nástrahami a překážkami, jež komplikovaly jeho činnost. Zaprvé musel překonat 1. světovou válku. V období prvorepublikového Československa bylo skautské hnutí velmi vážené a těšilo se velké přízni a respektu veřejnosti. Skautingem prošlo od vzniku českého skautu do roku 1938 mnoho významných osobností české historie jako například básník Jiří Wolker, prezident Edvard Beneš nebo například i příslušník zahraničního odboje Jan Kubiš. Po období, kdy se skaut těšil velké přízni, pod tlakem smýšlení a situace druhé světové války dochází ke sloučení všech skautských organizací v Československé republice v jeden spolek a to Junák. Toto byla snaha čelit nacistickému ohrožení. Bohužel takto silně morální hnutí vystavené na pevných hodnotách v roce 1940 bylo právě pod tlakem politické situace zrušeno. Ovšem to neznamenal celkový konec pro skauting v Čechách, i přes snahy umlčet takto smýšlející lid, skauting fungoval i nadále a to částečně ilegálně a z části v exilu.

⁴¹ Skaut.org. [online]. 2003 [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: <http://www.skaut.org/skauting.cr.php>

⁴² tamtéž

⁴³ JANKA, Otto. *Čas skautů*. Pelhřimov: Nová tiskárna Pelhřimov, 2009, ISBN 978-80-7415-013-5

Po druhé světové válce je český skauting opět okamžitě obnoven a je znovu založena organizace Junák. Bohužel tento úsvit českého skautingu byl opět jen chvilkový. Na základě sílícího komunismu a snahy KSČ infiltrovat do Junáka své kádry, což by mohlo usnadnit jeho snazší ovládnutí, je Junák opět v roce 1948 včleněn a to násilnou cestou do tehdy oficiální a stranou ovládaného Svazu československé mládeže. V roce 1950 je Junák opět zrušen. Na jeho místo je dosazen Pionýr pod vedením komunistické ideologie. Skauting se tedy opět v tomto období dostává do ilegality, kde i nadále pokračuje ve své činnosti. Až teprve „Pražské jaro“ přináší obnovení zakázané organizace Junák. Tedy v roce 1968 můžeme opět sledovat znovuzrození Junáka a jeho vynoření z ilegality. Ovšem definitivní ukončení pronásledování skautingu u nás přináší až „sametová revoluce“. V roce 1989 dochází k obnovení Junáka jako největší československé skautské organizace. Vedle Junáku se postupem let zformovalo několik souběžných menších skautských spolků jako například Svaz skautů a skautek, YMCA-Skaut, Skaut – český skauting ABS, Klub Pathfinder (skautská organizace církve Adventistů sedmého dne), Sviazek harcerów Polskich v ČR (odnož polského skautingu v ČR) či Skautský oddíl Věna Fanderlika .

Skautské hnutí jako takové je rozšířeno do 216 oblastí po celém světě, mezi něž patří i Česká republika. V těchto oblastech je celkem cca 40 milionů skautů, tedy lidí, kteří sdílí stejné hodnoty, cíle a názory.

V České republice v Junáku-svazu skautů a skautek ČR je celkem registrováno 50 tisíc členů. Na území České republiky existuje 2 113 oddílů. Dnes skauting funguje již prakticky ve všech státech světa, celkem tedy cca v 214 státech. Lze nalézt pouze několik výjimek, jež jsou tvořeny vesměs totalitními státy, jako je Čína, Kuba, Severní Korea, Afgánistán a podobně. Skauting má přibližně k 40 milionů členů.⁴⁴ Co se týče organizační skutečnosti, je hnutí členěno do třech základních částí a to:

- a) Chlapecká skauting – tato část je zastřešena organizací World Organization of The Scout Movement
- b) Dívčí skauting – je organizován institucí World Association of Girl Guides and Girl Scouts

⁴⁴ 10.skautský oddíl Jindřichův Hradec. [online]. 2015 [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: http://www.desitkajh.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=64&Itemid=83

- c) Skauting pro dospělé – zde je patrná působnost instituce The International Scout and Guide Fellowship

4.4.2 CO ZNAMENÁ BÝT SKAUTEM

Být skautem znamená komplexně sdílet nebo lépe převzít za své principy, hodnoty a pravidla, jež jsou pro skauting stanoveny.

Skautské hnutí se zakládá na třech základních principech. Jedním z nich je povinnost k Bohu. Ovšem nemylme se v tom, že se jedná o příslušnost k některé z církví. Pod touto povinností k bohu si lze představit jako povinnost hledat a respektovat ve svém životě vyšší hodnoty. Druhou neméně důležitou povinností je povinnost vůči ostatním. Sem spadá například i věrnost k vlasti, která ústí ve snahu udržování a směřování k míru. Dále pod tímto principem nalézáme vzájemné pochopení pro ostatní ve společnosti, vzájemnou spolupráci. Na základě tohoto druhého principu se skaut podílí na rozvoji společnosti. Jedná se i o lásku, úctu prokazovanou nejen bližním, ale i přírodě. Třetím principem či povinností je povinnost sama k sobě. V rámci tohoto principu se jedinec chápe jako jedinečný, soběstačný a odpovědný za svůj vlastní osobní rozvoj.

Proto, aby se jedinec mohl stát součástí skautské komunity, skládá při vstupu do skautu slib, jehož znění je uvedeno ve Stanovách. Skautský slib zní: „*Slibuji na svou čest, jak dovedu nejlépe: sloužit nejvyšší Pravdě a Lásce věrně v každé době, plnit povinnosti vlastní a zachovávat zákony skautské, duší i tělem být připraven(a) pomáhat vlasti i bližním.*“⁴⁵ Tento slib může být zakončen nepovinnou frází „K tomu mi pomáhej Bůh“⁴⁶.

Členem se může stát jakýkoliv člověk, jež se ztotožňuje s myšlením a principy Junáku. Členem se oficiálně jedinec stává zápisem do seznamu členů.

⁴⁵ Junák – český skaut, z.s., stanovy spolku, str. 2

⁴⁶ tamtéž

Skaut se řídí stanovenými deseti zákony (skautským desaterem):

1. *Skaut je pravdomluvný.*
2. *Skaut je věrný a oddaný.*
3. *Skaut je prospěšný a pomáhá jiným.*
4. *Skaut je přítelem všech lidí dobré vůle a bratrem každého skauta.*
5. *Skaut je zdvořilý.*
6. *Skaut je ochráncem přírody a cenných výtvorů lidských.*
7. *Skaut je poslušný rodičům, představených a vůdců.*
8. *Skaut je veselý myslí.*
9. *Skaut je hospodárny.*
10. *Skaut je čistý v myšlení, slovech i skutcích.*⁴⁷

Skaut se tedy vymezuje svým hodnotovým postojem k sobě a ke svému okolí. Ovšem skauta lze rozeznat i díky jeho uniformě, která se v současné době nosí především na výpravy či soutěže nikoliv v soukromém čase. Skautská uniforma nebo též kroj, je velmi podstatnou součástí každého skauta, stává se jeho pýchou a jakousi vizitkou, která vypovídá o hodnotě svého majitele. Je mýlkou, že všechny uniformy globálně mají stejnou barvu. Barva by měla být zachována pro národ, ale globálně by měl být zachován střih uniformy. Základem uniformy je košile, tedy vrchní díl. Spodní díl je variabilní dle pohlaví, ale i ročního období, zda se tedy jedná o kalhoty, kraťasy či sukni. Vymežující, tedy identifikující částí je však, jak již bylo předesláno, uniforma. Přesnější složení košile, tedy obsah a umístění nášivek ilustruje *Obrázek č. 7*.

⁴⁷ tamtéž

Obrázek č. 7

Skautská uniforma



Zdroj: Skauting pro život⁴⁸

Na každé uniformě lze nalézt slibový odznak, který každý nový skaut získává po složení slibu. Kovové lipové lístečky značí, jak dlouho jedinec patří ke skautskému hnutí. Existují tři druhy lístečků a to bronzové při členství 1 rok, stříbrné za 5 let a zlaté po 10ti letech. Pod pojmem odznak zdatnosti se skrývá označení, jež vypovídá o stupni skautské kvalifikace. Mimo to se na toto místo, tedy na místo odznaku zdatnosti, umisťují takzvané činovnícké kvalifikace, což jsou kvalifikace čekatelská, vůdcovská a instruktorská. Dalším znakem skautské uniformy je památeční nášivka, na toto místo se umisťují výroční nášivky, tedy se jedná o označení vždy jen dočasné. Z uniformy je patrné i z jaké země a státu skaut pochází. Na levém rukávu pak lze nalézt šňůrku s píšťalkou. Dle barvy šňůrky lze opět identifikovat bližší příslušnost. Žlutá šňůrka patří vlčatům a světluškám, což jsou děti do 10ti let, zelená šňůrka pak patří skautům a skautkám, tedy mladistvým do 15ti let. Dále lze vidět i šňůrku červenou pro rovery, což jsou ti, kterým je nad 15 let do splnění zkoušek zdatnosti. Bílá

⁴⁸ Skauting pro život. [online]. 2014 [cit. 2014-12-17]. Dostupné z: http://skautingprozivot.eu/?page_id=89

šňůrka přísluší činovníkům a poslední ze základních barev skautských šňůrek je šňůrka tmavě modrá, která patří oldskautům a oldskautkám, tedy těm, kterým už bylo nad 25 let. Na levém rukávu skautského kroje dále je takzvaná domovenka, která udává příslušnost ke skautskému středisku, dále číslo oddílu, družinový znak a hodnost. Pravý rukáv pak nese znak světové organizace WOSM nebo WAGGGS, dále odborky, které označují splněné odborné znalosti. Nedílnou součástí uniformy je šátek, který stejně jako funkční šňůra od pišťalky, určuje svou barvou věkovou kategorii. Šátek je svázan tzv. turbánkem, který upevňuje šátek v požadovaném tvaru.⁴⁹

Součástí skautské výbavy, krom vlastnictví uniformy, je mít vždy při sobě krabičku poslední záchrany, tedy krabičku KPZ. Právě tato krabička je nezanedbatelnou součástí vybavení každého skauta. Její obsah je sestaven tak, aby skaut byl vždy připraven si poradit, v jakékoliv situaci. KPZetka je obvykle jakákoliv voděodolná krabička a v ní jsou umístěny v naprosto ideálním případě a kompletním stavu: svíčka, pár zápalek a škrátka, kousek březové kůry k zapálení ohně, kousek papíru, tužka, kousek křídly, jehla a nit, špendlíky zavírací i obyčejné, knoflíky, žiletka, hřebíky, několik napínáčků, polštářková náplast, kus slabého drátku a provázku, gumička, několik drobných mincí, poštovní známka, lístek s tísňovými telefonními čísly. Samozřejmě obsah krabičky se může mírně v některých aspektech lišit. Vzor obsahu takzvané KPZetky je patrný na *Obrázku č. 8*, který ilustruje právě vybavení jedné takové vzorové krabičky poslední záchrany.

⁴⁹ Skauting pro život. [online]. 2014 [cit. 2014-12-17]. Dostupné z: http://skautingprozivot.eu/?page_id=89

Obrázek č. 8

Krabička poslední záchrany



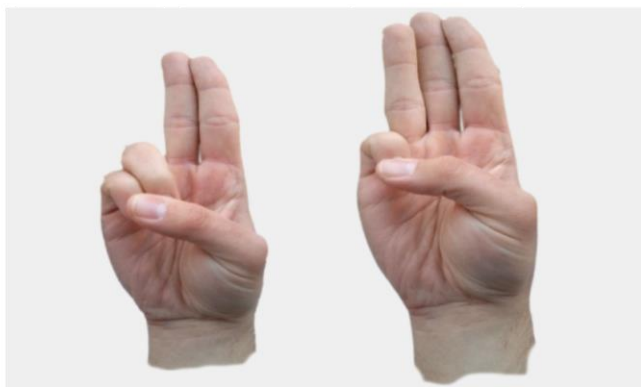
Zdroj: Oddíl Vlčat – Javořice – Klub přátel E. T. Setona⁵⁰

Výše byly uvedeny základní hodnoty skauta a jeho uniforma a povinná výbava. Nyní je třeba ještě zmínit, že skauti v souvislosti se svým chováním navenek se poznají i dle typického pozdravu. Skautský pozdrav je jedním ze symbolů skautingu. Používá se především jako způsob vzdání úcty, což znamená například ku příležitosti vztyčování vlajky, ale lze jej použít i jako formální pozdrav mezi sebou. Jak přesně vypadá postavení prstu při skautském pozdravu je patrné na *Obrázku č. 9*.

⁵⁰ Oddíl Vlčat - Javořice - Klub přátel E.T.Setona. [online]. 2012 [cit. 2014-12-17]. Dostupné z:<http://www.oddilvlcata.cz/krabicka-posledni-zachrany-kpz/>

Obrázek č. 9

Skautský pozdrav



Zdroj: Skauting pro život⁵¹

Skautský pozdrav je založen na zvednutí pravé ruky, která má prsty složeny tak, že palec překrývá malíček a zbylé prsty zůstávají vedle sebe vzpřímené. Samozřejmě i toto má v sobě určitou symboliku. Tři zdvižené prsty jsou symbolem třech základních bodů obsažených ve skautském slibu nebo též tři principy skautingu. Jedná se o povinnost k Bohu, nikoliv však z pohledu náboženského, jak bylo již dříve zmíněno. Dále se jedná o povinnost k sobě a k druhým. Palec, který překrývá malíčkem, je symbolem vyjadřujícím zásadu, že silnější má chránit slabšího. Kruh, který se při pozdravu vznikne právě spojením malíčku s palcem, symbolizuje celosvětové spojení či bratrství skautské. Typické pro skauty je i speciální podání ruky při pozdravu. Skauti si po celém světě podávají obvykle ruku levou. Při podání ruky je krom natažené dlaně zlehka odtáhnout malíček od ostatních prstů, což způsobuje při podání ruky zaklesnutí obou malíčků do sebe. Opět se zde můžeme setkat s jistou symbolikou právě třech prstů, stejně jako při skautském pozdravu. Budeme-li se zajímat, co stojí za zvykem podání ruky levé, tak údajně lze význam levé ruky sledovat do minulosti, kdy bojovníci v dávných dobách v pravé ruce drželi zbraň. Podání pravé ruky znamená v přeneseném smyslu tedy něco jako, že nemáme zbraň a je možné nám věřit. Ovšem v ruce levé bojovníci v dávných dobách třímali štít. Tedy naopak podáním ruky levé dává jedinec najevo svou bezbrannost a otevřenost a důvěru v toho, komu ruku podává.⁵²

⁵¹ Skauting pro život. [online]. 2014 [cit. 2014-12-17]. Dostupné z: http://skautingprozivot.eu/?page_id=7

⁵² Skaut.org. [online]. 2003 [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: <http://www.skaut.org/skauting.svet.php>

Tato kapitola tedy shrnula základní vymezení toho, kdo je to skautem, jaké vlastnosti má, hodnoty a principy zastává a jak se navenek projevuje. Právě poměrně široké zásady a pravidla skautu přispívají k tomu, aby jedinec, jež je skautem, pracoval sám na sobě a budoval si zdravý životní styl. Od vlastního rozvoje se pak dostává skaut k rozvoji v rámci celé společnosti a vytváření „lepšího světa“.

4.4.3 JUNÁK – ČESKÝ SKAUT z.s. A JEHO STANOVY

Junák – český skaut z.s. vydává pravidelně každoročně své stanovy, které jsou základní příručkou pro skauting. Jsou zde vymezeny stanoviska jako poslání, cíle ale i základní pravidla a principy, kterými se musí jak členové, tak provozovatelé řídit.

Junák tvoří hlavní myšlenkovou, organizační a zřizovací složku skautingu v České republice. Vývoj tohoto spolku byl již v předchozích kapitolách uveden. Junák je veřejně prospěšným spolkem ve smyslu občanského zákoníku. Sídlem tohoto institutu je Praha a oblastí působnosti je celá Česká republika. Junák sám o sobě se hlásí ke třem základním světovým organizacím, se kterými sdílí své principy, poslání a metody. Jedná se o:

- a) World Association of Girl Guides and Girl Scouts (WAGGGS)
- b) World Organization of the Scout Movement (WOSM)
- c) International Scout and Gude Fellowship (ISGF)

Krom poslání, principů a metod, které jsou ke skautu vázány, Stanovy uvádějí právě i součinnost s jinými organizacemi, ale stanovují a vymezují i celkovou strukturu instituce. Organizační struktura je tvořena čtyřstupňovou pyramidou. Na vrcholu stojí samotný Junák (hlavní spolek), pod ním se nachází vyšší organizační jednotky, dále základní organizační jednotky a v poslední řadě zvláštní organizační jednotky. Statutárním orgánem Junáku je starosta, jímž je v současné době Ing. Josef Výprachtický. Dále se v organizační struktuře nachází místostarosta. Statutárním orgánem organizační jednotky (střediska) je dle stanov vedoucí. Ve stanovách jsou dále ustanoveny a přesně vymezeny práva a povinnosti jednotlivých členů ve svých funkcích ale i organizace jako takové.

4.5 SKAUTSKÉ STŘEDISKO BRÁNA JIČÍN

Předložená diplomová se zabývá zdravým životním stylem mladé populace se zaměřením na region Jičín. V tomto regionu působí mnoho institucí, jak bylo již zmíněno v kapitole 4.3. Za nezastupitelné ve své funkci, tedy v ovlivňování zdravého životního stylu mladé populace v regionu Jičín bylo zvoleno skautské středisko Brána. Toto středisko spadá pod dobrovolné, nezávislé a nepolitické sdružení Junák – svaz skautů a skautek ČR. Právě tato příslušnost k tomuto spolku, tedy skutečnost, že svou činností pod daný spolek spadá, je směřodátná i pro další vymezení samotného střediska Brána. Tedy cíle, poslání a činnost, je podružena právě instituci Junák, čímž se mnohdy v rámci předložené práce dostáváme k prolínání těchto dvou navzájem souvisejícím institucím.

4.5.1 POSLÁNÍ BRÁNY JIČÍN

Veškerá ideologie a cíle instituce jsou sdruženy ve správně formulovaném poslání neboli chartě. Jedná se o primární a zásadní aspekt v rámci univerzální institucionální struktury, kterou předeslal ve svých tezích Bronislaw Malinowský. Poslání lze chápat jako jakýsi ideologický výrok s pevně stanovenými hodnotami a s vymezením cílů, kterých se daná instituce snaží dosáhnout. Poslání skautského střediska Brána je stejné právě jako poslání celé instituce Junák. Toto poslání a mnoho dalších ustanovení, jimiž se Brána Jičín řídí, lze nalézt ve Stanovách spolku Junák – český skaut z.s.. Tedy přesná definice poslání zní následovně: „*Junák – český skaut, z.s. je dobrovolný, nezávislý a nepolitický spolek, jehož posláním a účelem je – v souladu s principy a metodami stanovenými zakladatelem skautského hnutí Robertem Baden-Powellem a zakladatelem českého skautingu A. B. Svojsíkem – podporovat rozvoj osobnosti mladých lidí; jejich duchovních mravních, intelektuálních, sociálních a tělesných schopností tak, aby byli po celý život připraveni plnit povinnosti k nejvyšší Pravdě a Lásce; sobě samým; bližním, vlasti, celému lidskému společenství a přírodě.*“⁵³. Jakási firemní kultura, zda vůbec lze o firemní kultuře v rámci této instituce mluvit, spíše tedy ideologie organizace je postavena právě na tomto poslání. Skautské středisko Brána naplňuje to co skauting je jako takový. Tedy definujeme-li si slovo

⁵³ Junák – český skaut, z.s., stanovy spolku, str. 1

skaut, lze skauta chápat jako jakéhosi vojáka či průzkumníka. Právě na tomto základě se snaží, aby se děti naučili žít v souladu s přírodou a nejen to, ale aby ji i chápali a rozpoznávali vše, co se v přírodě nachází. Krom tohoto soužití s přírodou, tedy i jakési navrácení se k přirozenosti a k vlastním kořenům, se snaží naučit děti správnému chování a to nejen sami k sobě skrze uvědomění si svého místa na světě, ale též správné chování k ostatním v kolektivu i mimo něj.

Co se týče cílové skupiny, tak ta v poslání je stanovena jako mladí lidé, což je poměrně široký pojem, avšak s ohledem na to, že v rámci činnosti je skaut skutečně multigeneračním spolkem je pochopitelné, že přesnější vymezení není nutné. Ať se již jedná o děti a mladistvé, kteří jsou uživateli služeb, tak posléze dospělými či seniory, jež se podílejí na chodu celé instituce.

Nedostatkem v rámci tohoto aspektu institucionální analýzy je shledána skutečnost, že poslání není nikde viditelně stanoveno na oficiálních stránkách střediska. Ovšem je k nalezení ve stanovách Junáku.

Na stránkách 1. oddílu skautů v Jičíně lze nalézt volné podání poslání organizace. Skauting je zde vymezen jako příležitost, tedy přesněji staví před člověka příležitosti:

1. *Být členem týmu, mít kamarády*
2. *Prožívat život naplno, žít dynamicky, aktivně, zábavně, zajímavě*
3. *Rozvíjet se, růst*
4. *Pomáhat světu kolem sebe k rozvoji*
5. *Hledat směr pro svůj život⁵⁴*

Jičínský skauting tedy lze podle 1. oddílu vymezit jako dobrou partu a dobré příležitosti, přesněji se jedná o skupinu přátel a kamarádů a také o příležitost žít svůj život naplno. Tedy to znamená, že učí mladou populaci překonávat běžné překážky a učí je to hrou, zároveň tím umožňuje poznávat nové věci. Skauting je prostředkem pro osvojení si dovedností jako mluvit před lidmi, naslouchat a být otevřený druhým. Učí jednotlivce fungovat v kolektivu, spolupracovat a respektovat názory druhých. Především si klade za cíl naučit jedince vzít život do vlastních rukou, umět se o sebe postarat a přistupovat k životu aktivně.

⁵⁴ 1. Oddíl skautů Jičín. [online]. [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: <http://www.prvni-oddil.skauting.cz/skauting/co-je-skauting/>

Poslání, principy a hodnoty skautu jsou patrné i ze skautského slibu, skautského desatera a základních principů skautingu jako takového. To vše již bylo zmíněno v předchozích kapitolách v souvislosti s vymezením, co je to být skautem.

4.5.2 ORGANIZAČNÍ STRUKTURA A LIDSKÝ KAPITÁL

Pro to, aby instituce mohla fungovat, je vždy zapotřebí lidský kapitál, tedy někdo, kdo se stará o chod instituce. Skauting a tedy i skautské středisko Brána Jičín funguje na bázi dobrovolnosti. Tedy všichni, jež se o chod instituce starají, vykonávají svoji práci ve svém volném čase a bezplatně. Právě i tento fakt svým způsobem zajišťuje kvalitu služeb, jelikož se tomu věnují skutečně jen ti, kteří k tomu mají blízko a je to pro ně samotné zábavou. V čele střediska stojí Vůdce střediska, který je též vůdcem 1. smečky vlčat pan Michal Císař, dále v rámci instituce funguje vůdce 1. roje světlušek a též zástupce vůdce střediska paní Jarmila Veselá, vůdce 1. oddílu skautek Lenka Filsaková a vůdce 2. oddílu + Duhy pan Jan Janoušek. V rámci organizace samozřejmě působí i další, kteří se na chodu střediska podílejí, ti však již nemají takto přesně stanovené funkce.

Jak již bylo výše zmíněno, tak právě dobrovolnická báze provozu střediska, je indikátorem, které rapidně zvyšuje kvalitu poskytovaných služeb. S ohledem na to je třeba si uvědomit, že provozovatelé se podílí na provozu a aktivitách ve svém volném čase a to i o svátcích a víkendech. Ve své činnosti dle vyjádření zástupkyně vedoucího střediska paní Veselé, musí daný člověk najít nejen zálibení, ale určitou lásku. Je to sice prý někdy řehole, avšak za ten čas s dětmi to stojí, protože stejně tak jako vedoucí a dobrovolníci dávají, co mohou ze sebe pro děti, tak se jim to v opačném směru též vrací.

Struktura organizace je vystavěna na obecné struktuře fungujících středisek viz *Obrázek č. 10*.

Obrázek č. 10

SCHEMA OBECNÉ ORGANIZAČNÍ STRUKTURY SKAUTSKÝCH STŘEDISEK



Zdroj: Vlastní zpracování

Základní jednotkou celého schématu je STŘEDISKO. Středisko je jednotka s právní osobností nadřazená oddílů. Pod každým střediskem funguje několik oddílů obvykle dělených podle věku. Každý oddíl je jakýmsi základním kamenem skautské činnosti a má v sobě cca 20-40 dětí, které jsou koordinovány vždy svým vedoucím. Na *Obrázku č. 10* jsou zmíněny další podúrovně a to družstva či šestky. Jedná se též o takzvané výchovné jednotky a bývají součástí oddílů. Obvykle oddíl má dle počtu dvě a více družin neboli šestek. Jedná se o partu kluků nebo holek ve věku 6-8 let. Za vedení družiny zodpovídají starší z oddílu. Jičínské středisko Brána mělo v roce 2014 tyto oddíly:

- a) 1. roj světlušek (děvčata do 11 let)
- b) 1. smečka Vlčat (chlapci do 11 let)
- c) 1. oddíl skautek (děvčata 12-15 let)
- d) 1. oddíl skautů (chlapci 12-15 let)
- e) 2. oddíl + Duha (chlapecký a dívčí smíšený oddíl s rozšířenou náboženskou výchovou)
- f) roveři a rangers (chlapci a děvčata 15-18 let)
- g) Oldskauti⁵⁵

⁵⁵ Brána Jičín skautské středisko 522.01. JUNÁK - SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR. [online]. [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: <http://jicin.skauting.cz/stredisko.php>

V loňském roce, tedy v roce 2014, mělo skautské středisko v Jičíně celkem 107 členů.

Co se týče lidského kapitálu v dané instituci, tak nelze říci, že by byl pro zajištění kvalitních služeb naprosto dostačující. Ovšem s ohledem na to, že veškeré služby, které zde poskytovatel zajišťuje, jsou zabezpečovány pouze na bázi dobrovolnosti, tedy bezúplatně, pak musíme shledat, že je lidský kapitál poměrně rozsáhlý. Každý roj, oddíl, či smečka má svého vedoucího. Ovšem jeden člověk na danou skupinu rozhodně nestačí, proto zde funguje v současné době dalších pět oficiálních dobrovolníků.

Je mylné se domnívat, že vůdcem skautu, tedy oddílu, se může však stát kdokoliv právě jen na bázi dobrovolnosti. K tomu aby se někdo mohl stát vůdcem oddílu, je třeba složit několik zkoušek. Primárně se skládají takzvané **Čekatelské zkoušky** (obsah viz *Příloha č. 2*). Jedná se o skautskou kvalifikaci, v rámci níž je třeba složit několik dílčích zkoušek, jež jsou z následujících oblastí:

- a) Skauting - myšlenkové základy skautingu, hodnoty a principy
- b) Osobnost čekatele
- c) Znalosti z oblasti pedagogiky a psychologie
- d) Metodika skautingu a příprava programu
- e) Bezpečnost a krizové situace
- f) Zdravověda včetně první pomoci
- g) Právní minimum a základy organizace
- h) Základy v oblasti hospodaření

Cílem čekatelské zkoušky je prověření zralosti uchazeče o vůdcovský post. Zjišťuje se, zda je jedinec schopen přispívat svou činností ke zdravému rozvoji dítěte a zajistit jejich bezpečnost. Čekatelská zkouška (ČZ) je způsobem, jak prověřit jedince a jeho připravenost pro vedení oddílu. Na základě ČZ je jedinci poskytnuta kvalifikace k spoluúčasti na vedení oddílu, popřípadě k vedení nějaké krátkodobé akce po předchozím souhlasu a dle pokynů vůdce. Čekatelské zkoušky může složit pouze jedinec, který splňuje následující podmínky, jimiž jsou věk nejméně 15 let, souhlas vedoucího střediska spolu s vyjádřením vůdce výchovné jednotky, ve které je uchazeč zaregistrován. Dále ke složení čekatelských zkoušek musí jedinec předložit svůj zdravotní stav prostřednictvím vyjádření svého ošetřujícího

lékaře, čestné prohlášení o bezúhonnosti a samozřejmě v neposlední řadě uchazeč musí znát skautský zákon, přesněji se jedná o znalost skautské stezky přiměřené svému věku. Čekatelská zkouška je složena ze 42 povinně ověřovaných kompetencí (viz *Příloha č. 2*) a jedné podmínky, bez které by nebylo možné ČZ skládat. Jedná se o podmínku realizace vícedenní akce pod dohledem vůdce. Před samotným složením ČZ, před zkušební komisí předchází absolvování přípravy například na čekatelském lesním kurzu, či přímo čekatelském kurzu nebo může příprava probíhat i individuálně, tedy samostatně v rámci oddílu, střediska nebo kmene.⁵⁶

Dalším stupněm k vedení oddílu je složení **Vůdcovské zkoušky (VZ)**. Tato zkouška si klade za cíl ověření schopnosti jedince samostatně a úspěšně vést a vychovávat mládež v duchu skautských ideálů. Krom odborných znalostí čekatele, tedy jedince, který již předtím složil čekatelské zkoušky, ověřuje i osobnostní předpoklady a znalosti z oblasti psychologie, pedagogicky, organizace, práva a dalších. Přidruženým cílem VZ je i schopnost důstojné reprezentace celého skautského hnutí před očima veřejnosti. VZ poskytuje jedinci, jež ji splní, kvalifikaci k samostatnému vedení oddílu nebo tábora. Tato zkouška je i postačující pro vedení klubu dospělých. V tomto případě podmínky, které musí uchazeč o vůdcovské zkoušky splnit je dovršení věku minimálně 18ti let, souhlas vedoucího střediska spolu s vyjádřením vůdce výchovné jednotky, kterou je obvykle oddíl. Další podmínkou je, stejně jako u ČZ, lékařská prohlídka, tedy doložení zdravotního stavu a čestné prohlášení o bezúhonnosti. Vždy se musí jednat o absolventa čekatelské zkoušky. Mimo tyto podmínky je nutná i praxe minimálně 1 rok ve vedení oddílu nebo střediska po složení čekatelských zkoušek. Poslední podmínkou je absolvování kvalifikace zdravotníka zotavovacích akcí. Vůdcovská zkouška se skládá v současné době z 61 povinně ověřovaných kompetencí a dalších 166 volitelných, ze kterých může komise vytvořit variabilní část zkoušky (viz *Příloha č. 3*).

⁵⁶ Skautská křižovatka. JUNÁK - SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR. [online]. 2014 [cit. 2015-02-21].
Dostupné z: <http://krizovatka.skaut.cz/organizace/vzdelavani/vzdelavaci-system/777-nova-cekatelska-zkouska>

Kompetence jsou v tomto případě děleny do pěti základních oblastí:

- a) Osobnost
- b) Organizátor
- c) Vůdce
- d) Vychovatel
- e) Program

Opět i u těchto zkoušek se setkáváme s nutností absolvování přípravy k VZ. Příprava může být absolvována opět na základě vůdcovského lesního kurzu, vůdcovského kurzu, nebo může příprava probíhat v rámci oddílu, kmene či střediska pod vedením zkušeného vůdce.⁵⁷ Krom těchto dvou základních zkoušek (kvalifikací), v rámci systému vzdělávání tedy kvalifikačního vzdělávání, které je nezbytným předpokladem pro vykonávání většiny činovníckých funkcí, existují i další zkoušky. Pro vychovatele dětí a mládeže jsou určeny, jak již bylo výše zmíněno, čekatelské zkoušky a navazující vůdcovské zkoušky. Pro ty, kteří působí ve výchově a vzdělávání činovníků, jsou pak určeny odborné činovnícké kvalifikace a instruktorská kvalifikace a pro samotné činovníky, které zajišťují organizaci a hospodaření střediska nebo oddílu, jsou určeny manažerské kvalifikace. Co se týče nekvalifikačního vzdělávání, tak tam jsou zahrnuty akce typu lesní školy, lesní kurzy, různé semináře a podobně.

⁵⁷ Skautská křižovatka. JUNÁK - SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR. [online]. 2014 [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: <http://krizovatka.skaut.cz/organizace/vzdelavani/vzdelavaci-system/779-nova-vudcovska-zkouska>

Obrázek č. 11

System vzdělávání v rámci skautingu

					
Rádčovský kurz Motivuje, inspiruje, naučí	Čekatelská zkouška Základní kvalifikace a předstupeň pro většinu dalších	Zdravotnický kurz Pro zdravotníky táborů a podmínka k vůdcovské zk.	Vůdcovská zkouška Pro vedoucí organizačních jednotek	Kvalifikace pro vodáckou činnost Nejen pro vodácké oddíly	
					Ostatní vzdělávací akce Formátů může být mnoho
Odborné činovnícké kval. (OČK) Pro odborníky v oboru	Organizační zkouška Pro vedoucí středisek a VOJ	Hospodářská zkouška Pro hospodáře středisek a VOJ	Instruktorská kvalifikace Pro ty, kteří chtějí sami vzdělávat	Lesní kurz/škola Pro všechny, kteří nechtějí ustrnout	

Zdroj: Skautská křižovatka - vlastní zpracování⁵⁸

Tedy pro shrnutí, proto aby se jedinec mohl podílet na chodu střediska, je třeba absolvovat dvojice základní zkoušky a to zkoušku čekatelskou a následně zkoušku vůdcovskou. S přihlédnutím k tomu, že celá činnost vůdce střediska či oddílu i pomocníka vůdce oddílu je provozována na bázi dobrovolnosti, lze soudit, že kvalita služeb, poskytovaná takto zajištěným personálem je provozována v nejvyšší kvalitě. Jedinec musí mít skutečný zájem o problematiku a sdílet hodnoty a principy celého skautského hnutí. Na jednu stranu je takto zajištěna skutečně vysoká kvalita služeb, na druhou stranu to může znamenat nižší personální zastoupení. V rámci lidských zdrojů se tedy můžeme setkat se dvěma protichůdnými aspekty.

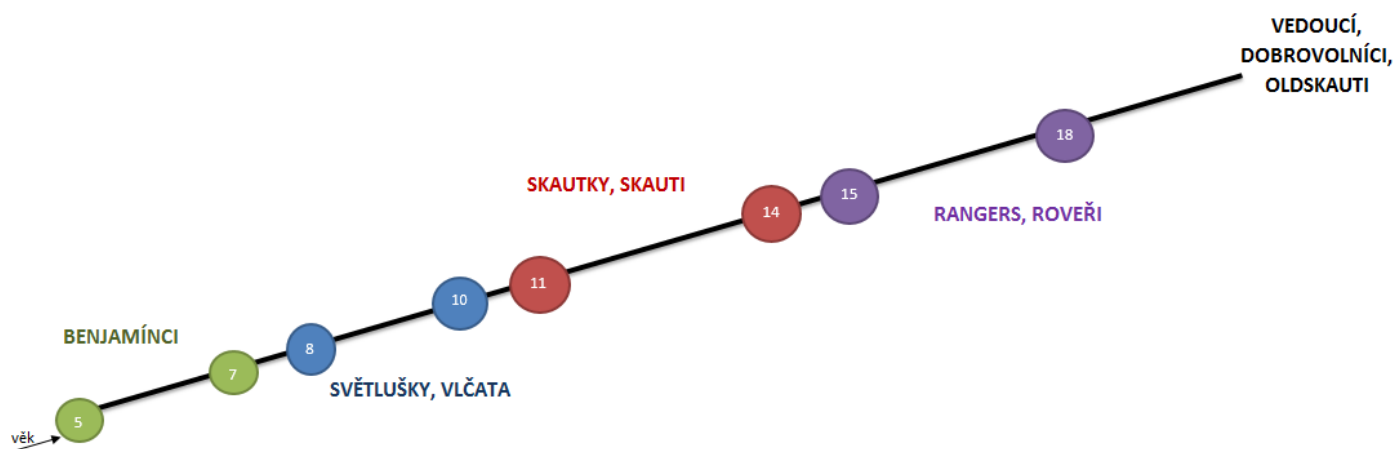
⁵⁸ Skautská křižovatka. JUNÁK - SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR. [online]. 2014 [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: <http://krizovatka.skaut.cz/organizace/vzdelavani/vzdelavaci-system?autologin=1>

4.5.3 CÍLOVÁ SKUPINA KLIENTŮ

Skauting je určen pro všechny děti od pěti let a dále. Konečná věková skupina není nikterak omezena už jen proto, že kdo se stane skautem, nese si sebou skauting celým životem a jejím až do konce svých dnů. Pro nejmenší tedy věkovou skupinu 5-7 let, což jsou takzvaní benjamínci, je program založen především na hrách a poznávání světa. Dále na věkové stupnici nalezneme oddíly s dětmi ve věku 8-10 let, zde se jedná buď o světlušky, nebo vlčata, to je děleno dle pohlaví. U těchto dětí už začínají být více podporovány praktické dovednosti ale stále formou her, výletů a táboření. Ve věku od 11 do 14 let mluvíme o skautech a skautkách. Ti se již podílí na tvorbě programu. V rámci působnosti ve středisku se učí plánovat své činnosti a získávají sebedůvěru i zkušenosti díky vlastním zážitkům. Učí se zdolávat překážky a radovat se z jejich úspěšného zdolání, avšak i na druhé straně učit se v případě nezdaru. Poslední dvě věkové skupiny, které jsou v rámci skautu rozeznávány, jsou 15+, těm se již říká rangers nebo též roveři. Jedná se o starší kluky a holky, kteří si program z velké části již určují sami. Možností se jim nabízí mnoho, mohou poznávat nové kamarády na skautských akcích doma i v zahraničí, vyzkoušet si rafting, slaňování, cestování s kamarády nebo se zapojit do společensky prospěšných prací. Tato skupina je sice koordinována vedoucím oddílu, avšak mohou se aktivně podílet na tvorbě programu. Poslední skupinou nebo spíše věkovým rozdělením jsou starší 18ti let. Tato věková skupina je tvořena buď vedoucími či dobrovolníky. Každý má přeci právo strávit svůj volný čas smysluplnou prací pro druhé a zároveň získat přátelský kolektiv, společenské uznání nebo možnost doplnit si kvalifikaci. V poslední skupině se setkáváme i s názvem oldskauti, což jsou ti, jež dosáhli již požehnaného věku a svůj život zasvětili skautu, či se na něm nějakým způsobem podíleli. Pomyslnou křivku věkového rozložení skautů lze pozorovat na *Obrázku č. 12*.

Obrázek č. 12

Věkové skupiny klientů skautu



Zdroj: Vlastní zpracování

Tedy zde je názorně ukázáno, že skauting není nikterak věkově omezený, týká se i těch nejmenších dětí, ale i osob v důchodovém věku.

Skaut je dále určen pro všechny bez ohledu na národnost, barvu pleti, náboženské vyznání i sexuální orientaci. Není omezován ani dosaženým vzděláním či sociálními podmínkami, ze kterých jedinec přichází. Jedinou podmínkou, kterou musí mít jedinec pro vstup do skautu, je chuť stát se skautem. V Přílohách č. 4 – 7 je pro ilustraci ukázáno, co je třeba při vstupu do skautu, tedy při registraci vyplnit. Jedná se o ukázkou jak evidenčních listů, tak samotných přihlášek

4.5.4 NORMY

Tuto podkapitolu je nejlepší začít citátem Miloše Blažka, ve skautu přezdíváného Merkura: „Pokud bychom vynechali skautský slib a skautský zákon, nemáme právo na existenci – skauting není jen volnočasová hra, ale výchova charakteru.“⁵⁹ Z tohoto citátu je patrné, že skalkním zákonem či normou se stává skautský slib a skautský zákon. Právě v těchto dvou ustanoveních je zakotveno to, kvůli čemu má skauting smysl, kdo je skautem a kam jeho život směřuje. Tyto základy jsou i jakousi odpovědí, proč se skauting stává lákavou perspektivou pro miliony mladých lidí a proč je skauting úspěšný. Tedy tím že skautské

⁵⁹ KUBÍKOVÁ, Petra. *Skautské odkazy: metodika výchovy historií*. 1. vyd. Praha: Junák - svaz skautů a skautek ČR, Tiskové a distribuční centrum, 2014, 112 s. ISBN 978-80-7501-062-9., str. 55

středisko Brána v Jičíně spadá právě pod idee celého skautingu a svazu skautů a skautek Junák, tak se řídí obecnými principy skautingu. Nejsou žádná oficiálně stanovená pravidla pouze pro toto skautské středisko. Tedy směrodatné se jak pro klienty, tak pro provozovatele stává, jak bylo již předesláno, skautský slib, skautské desatero a skautský zákon. Principy skautingu lze nalézt v oficiálních stanovách sdružení skautů a skautek Junák, kde jsou stanoveny i organizační záležitosti v oblasti struktury organizace, práv a povinností, stavu podřízenosti a nadřízenosti a podobně.

4.5.5 HMOTNÉ ZAŘÍZENÍ A ZDROJE FINANCOVÁNÍ

Tato podkapitola si klade za cíl zmapovat majetek, jež skautské středisko Brána vlastní, pro realizaci svých aktivit a naplňování svého poslání. Žádná organizace by nemohla plnit svou funkci bez alespoň minimálního majetkového zajištění. Nejpodstatnějším, tedy nejdůležitějším majetkem skautského střediska v Jičíně Brána, je jeho klubovna. Pod „klubovnou“ se skrývá skautský srub. Skautský srub, který je používán jako hlavní zázemí pro skautské středisko v Jičíně, byl slavnostně otevřen ve středu dne 14.5.2008. Slavnostní otevření si nenechali ujít ani členové jičínského střediska a jejich rodiče, bývalí jičíňští skauti a další příznivci skautingu. Stavba tohoto srubu byla zdlouhavá a komplikovaná z důvodu složitého získávání finančních prostředků, které byly v průběhu výstavby získávány. Stavba srubu probíhala v letech 2002 až 2007. Níže na *Obrázku č. 13* je srub ilustrován.

Obrázek č. 13

Klubovna skautského střediska Brána Jičín



Zdroj: Brána Jičín skautské středisko 522.01⁶⁰

⁶⁰ Brána Jičín skautské středisko 522.01. JUNÁK - SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR. [online]. [cit. 2015-

Právě tento srub slouží k veškerým skautským schůzkám, poradám a základním aktivitám. Jelikož jeho využití není v rámci činnosti skautu stoprocentní, nabízí ho sdružení skautů a skautek k pronájmu pro soukromé účely. Kapacita srubu v takovém případě je v ideálním počtu 30ti osob. Cena při celkovém využití srubu činí pro skauty 60,-Kč za osobu a noc. U neskautů je cena trochu navýšena a to na 70,-Kč za osobu a noc. V případě pronájmu srubu jsou uživatelům k dispozici molitanové matrace, vybavená kuchyňka, teplá voda a sprchový kout. Zázemí srubu tedy kromě obytných místností je plně vybaveno i sociálním zařízením, jak může být z textu výše patrné.

Co se týče lokace skautského střediska, tak je třeba poznamenat skutečnost, že skautské středisko je umístěno v městské části Čeřovka, která je spíše okrajovou a odkloněnou od centra i případné rušné dopravy. Avšak s ohledem na povahu činnosti, kterou se skautské středisko zabývá a povahy bytí co nejbližší přírodě, je nutno podotknout, že právě umístění na periferii na pokraji lesa je pro středisko naprosto ideální. Je třeba i zmínit, že hned před srubem se nabízí k využití i fotbalové hřiště. Lokace je ideální jako výchozí bod do přírody s vyhnutím se civilizačnímu ruchu (viz *Obrázek č. 14*).

02-21]. Dostupné z: <http://jicin.skauting.cz/srub.php>

Obrázek č. 14

Umístění skautského střediska Brána Jičín



Zdroj: Vlastní zpracování

Krom hmotného majetku, kterým je právě srub, který slouží jako skautské středisko a příjmu z jeho případného pronájmu, je třeba zmínit další finanční zdroje, kterými středisko financuje svou činnost.

Určité finanční prostředky nárazově skautské středisko získá skrze členské poplatky, které jsou vždy na začátku sezony přijímány od klientů střediska. Pro rok 2015 byla cenová politika pro registraci do střediska stanovena velmi obdobně jako v roce 2014. Mladší členi hradí poplatek 500,-Kč, výjimku tvoří sourozenci skautů, kteří mají členský poplatek snížen na 450,-Kč. Stejně tak nižší členský poplatek tedy 450,-Kč je určen pro studenty a důchodce. Dospělý hradí roční registrační poplatek 600,-Kč. Je-li však někdo již členem, nehradí členský poplatek ale pouze udržovací, který je stanoven ve výši 300,-Kč. Členský poplatek se obvykle hradí na začátku kalendářního roku. Termín pro uhrazení pro tento rok byl stanoven na 8.2.2015.

Dalším zdrojem financování, který je obvykle využit pro provoz srubu a nákup potřeb pro skautskou činnost, je příspěvek z centrály Svazu skautů a skautek Junák. Bohužel výše tohoto příspěvku nebyla autorovi práce v rámci výzkumu přesně sdělena. Jedná se především o dotace z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Tyto peníze z MŠMT jsou

jednotlivým organizačním jednotkám poskytovány buď automaticky, jakožto provozní dotace nebo na základě žádosti či podaného projektu, například dotace na stavby apod. Jmenovitě se jedná o dotace na opravy a údržby, které jsou používány na opravy kluboven a základen, dále investiční dotace, které jsou financemi určenými pro rozšiřování a zateplování a investiční úpravy kluboven a základen. Jednou ze složek dotací je dotace takzvaná pro neorganizovanou mládež, jedná se o finanční prostředky určené pro pořádání akcí i pro děti mimo skaut. Dotace z MŠMT lze žádat i na celostátní akce a vzdělávací akce. Mimo to je poskytována i provozní dotace, a ta je poskytována automaticky na provoz a vybavení jednotek. Tato dotace oproti výše jmenovaným je poskytována každý rok automaticky. Dalším zdrojem financování mimo dotace z MŠMT je Fond nemovitostí Junáka, ten shromažďuje prostředky na pomoc střediskům při pořizování a údržbě nemovitostí kluboven, skautských domů a základen. Ústřední orgány Junáka si kladou za cíl dlouhodobou podporu získávání nemovitého majetku nezbytného pro skautskou činnost. V rámci těchto finančních zdrojů fungují dvě formy podpory z Fondu nemovitostí Junáka (FNJ) a to jako bezúročné půjčky nebo jako účelově vázané dary. Pod pojmem účelově vázaný dar se skrývá taková finanční pobídka, která musí být využita výhradně k nákupu nemovité věci do svého vlastnictví. Půjčky jsou poskytovány se splatností maximálně 8 let. Co se týče účelových darů je možné je poskytovat na následující:

- a) Pořízení pozemku
- b) Pořízení věcného práva k pozemku
- c) Pořízení stavby, která bude sloužit pro pravidelnou oddílovou činnost (klubovny)⁶¹

V neposlední řadě je třeba zmínit i ostatní granty či dary, neboli fundraising. Tak se nazývá získávání prostředků pro neziskové organizace, ať z veřejných nebo ze soukromých zdrojů. Zde se obvykle jedná o získání finančních prostředků na mimořádné akce. Organizace osloví subjekty ze soukromého sektoru s žádostí o poskytnutí finančního daru.

Podstatné je, že finanční zdroje výše zmíněné jsou dostačující pro udržení provozu a funkce skautského střediska, tedy skautského srubu umístěného na Čerovce. Dále s ohledem na povahu vykonávání činnosti, která je realizována na bázi dobrovolnosti, nejsou finanční

⁶¹ Skautská křižovatka. JUNÁK - SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR. [online]. 2014 [cit. 2015-02-21]. Dostupné z :<http://krizovatka.skaut.cz/stredisko/majetek-a-hospodareni/zdroje-financovani/fond-nemovitosti-junaka>

prostředky na zaměstnance zapotřebí. Veškerá činnost nad rámec, tedy různé tábory, výpravy a výlety, jsou financovány na základě výpočtu potřebných finančních prostředků za jedince a ty pak hradí obvykle rodiče uživatelů či uživatele samotní, v případě starších 18ti let.

S ohledem na výše zmíněné, lze finanční prostředky a hmotné zařízení považovat pro výkon činnosti za naprosto dostačující. Jelikož není třeba řešit finanční ohodnocení zajišťovatelů služeb, jelikož fungují na bázi dobrovolnosti a skautské středisko Brána má i svoji „klubovnu“, tedy místo pro realizaci základních aktivit, lze soudit, že k provozu této činnosti je zapotřebí minimum finančních prostředků, které z velké části hradí uživatelé služeb, např. v případě tábora atd.

4.5.6 ČINNOST A AKTIVITY

Skautský program je obecně velmi pestrobarevný. Je stanovován s ohledem na cílovou skupinu, pro kterou má být určen, tedy na základě věku, ale i na základě individuálních potřeb dětí a mládeže. Skauti prožívají život na plno a berou jej do svých rukou. Dělají to, co je baví, tedy fotí, píšou reportáže, slaňují skály, hrají na kytaru, provozují kolektivní sporty a poznávají svět kolem sebe. Někteří se vydávají za dobrodružstvím na tábory či se svým oddílem sjíždějí řeku a učí se postarat se o sebe, ale i o svoje přátele. V rámci skautu často vycestovávají i do zahraničí, tedy poznávají nové země, zvyky, obyčeje a celou Evropu.

Primárně jsou určeny aktivity pro nováčky, kteří se seznamují se vším novým. Jelikož se jedná obvykle o ty nejmenší, tak je nový člen se vším seznamován formou hry. Pro nováčky jsou připraveny průvodce vstupem do oddílu a to buď vlčat, v tom případě se průvodce jmenuje Vlk Akéla provádí vlče vším, co potřebuje, nebo do oddílu světlušek, pak se průvodce jmenuje Pes Brok provádí světlušku vším, co potřebuje vědět. Tyto průvodce jsou ke stažení na stránkách českého skautingu a to s názvem Skautská křižovatka⁶². Junák – svaz skautů a skautek ČR vydává mnoho materiálů, které jsou vodítkem, či návodem k činnostem, kterým se posléze skaut inspiruje a řídí. Pro Benjamínky jsou například připraveny tzv. pracovní listy s aktivitami pro děti, včetně návodu na jejich použití a náměty na další aktivity. Tyto pracovní listy slouží jako pomůcka na schůzkách, výpravách i táborech. Starší děti tedy Vlčata a Světlušky se již účastní hlavního bodu činnosti a to takzvaných stezek. Stezky jsou

⁶² Skautská křižovatka. JUNÁK - SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR. [online]. 2014 [cit. 2015-02-21]. Dostupné z : www.krizovatka.skaut.cz

samozřejmě uzpůsobovány i ostatním věkovým skupinám. Během těchto stezek skauti pracují na svém osobnostním rozvoji. Jedná se o základní program skautingu. Stezka nabízí skautům řadu možností, jakým způsobem na sobě může jedinec pracovat. Jedná se o soubor aktivit a nápadů, jak se naučit něco nového a to nejen o sobě, ale i o druhých lidech a prostředí ve kterém se nachází. Stezka však není pevně daný univerzální soubor aktivit, některé aktivity si může jedinec zvolit sám za sebe, avšak jiné zase naopak plní například menší tým nebo dokonce i celý oddíl. V rámci stezky se však neučí skaut jen něco znát, ale především své znalosti využít ve správnou chvíli. Stezky mohou být tedy mnohostranně zaměřené, a tedy nelze uvést žádný univerzální program stezky. Stezka je teda jednou ze základních činností skautského střediska. Zde se učí jedinec vážit si sám sebe, vážit si ostatních, poznává přírodu a učí se žít v jejím souladu, učí se správnému stravování, pohybu a je tím veden ke zdravému životnímu stylu.

Druhou základní činností oddílu je pořádání každoročního tábora, tedy by se dalo říci, že celý skautský program vrcholí v létě. Program skautu se uskutečňuje během roku prostřednictvím pravidelných schůzek v klubovně či jinde v přírodě. O víkendech obvykle vyráží oddíly jednou za čas na vícedenní akce ven do přírody. V létě pak činnost oddílu je završena táborem, který obvykle trvá až 2 týdny. Pro uskutečnění každoročního tábora skautské středisko využívá zázemí v obci Netolice.

V případě podrobného rozepsání činnosti skautského střediska Brána v Jičíně, by se jednalo o samostatnou diplomovou práci. Činnost je natolik pestrá a nejednotná, že je velice obtížné vše zaznamenat, tedy z toho důvodu byly výše zmíněny aktivity a činnosti ve své obecné podobě. Veškeré aktivity a činnost provozovaná skautským střediskem Brána Jičín v plné míře dodržuje veškeré principy a zásady skautingu. Svou činností, jak již bylo několikrát zmíněno, se snaží přispívat k rozvoji jedince a k jeho směřování ke zdravému životnímu stylu.

4.5.7 VEŘEJNÝ OBRAZ

Tato kapitola byla do práce přidána spíše navíc s ohledem na důležitost veřejného mínění o organizaci a její prezentace navenek tak, aby veřejnost měla představu o samotné existenci instituce, ale též o její činnosti a působení. Na základě veřejného obrazu získává organizace již výše zmiňované sponzorské dary, ale i nové členy. Základní veřejný obraz svůj a své

činnosti prezentuje instituce skrze propagační materiály a především skrze internetové stránky. Celkový vztah s veřejností by se dal shrnout pod anglické sousloví public relations neboli PR. Jedná se z velké části o posilování institucionální kultury a image celé organizace, spadá sem právě zmiňovaný provoz webových stránek, vydávání tištěných materiálů, ale i pořádání akcí pro veřejnost a podobně. Tato činnost pomáhá získávat důležité partnery a subjekty pro možné dárcovské dary, ale i získávání nových členů.

Internetové stránky jsou v současné době velice významným způsobem prezentace instituce u veřejnosti a především u cílové skupiny mladé populace. Je to velice podstatný segment PR. Primárně je třeba zmínit, že lze v rámci skautingu a skautského střediska Brána v Jičíně zmínit dvoje internetové stránky. Primárně stránky samotného skautského střediska v Jičíně a sekundárně oficiální stránky Svazu skautů a skautek Junák, pod které jičínské středisko též spadá.

Zaměříme-li svoji pozornost na internetové stránky skautského střediska Brána v Jičíně, je třeba říci, že zde nalezneme základní informace jako, kdo je zřizovatel a kontakty na vedoucí střediska. Bohužel zde chybí aktuální informace týkající se například poslání či uvedení skautských zákonů a desatera, což je veliká škoda. Organizace tento nedostatek vyřešila právě odkazem na oficiální stránky Svazu skautů a skautek Junák. Mimo pár základních informací a aktualit jako, do kdy probíhá registrace, je zde nejaktuálnější fotogalerie, kterou organizace prezentuje svoji činnost. Na stránkách chybí nějaké například měsíční či roční zprávy shrnující činnost a například i finanční hospodaření. Jak bylo však z výzkumu zjištěno, tak si je tohoto nedostatku skautské středisko Brána vědomo. Je tomu tak z toho důvodu, že skutečně činnost funguje na bázi dobrovolnosti a podstatnější je orientace na uživatele, než snaha vytvářet kompletní internetové stránky. Instituce tuto činnost považuje za zbytečnou a plýtvající časem. Do budoucna by bylo však vhodné si čas pro tuto činnost obnovy a aktualizace stránek vyšetřit určitý čas, protože přeci jen jedná se o určitou prezentaci instituce. Jak vypadají v současné době internetové stránky, je patrné z *Obrázku č. 15*. Celková grafická stránka je v pořádku. Stránky jsou přehledné a graficky pro uživatele příjemné. Ovšem i přesto to nedokáže vyrovnat nedostatečnou aktuálnost obsahu.

Obrázek č. 15

Náhled internetových stránek skautského střediska Brána Jičín



Zdroj: Brána Jičín skautské středisko 522.01⁶³

Oproti tomu stránky Junáku – svazu skautů a skautek ČR jsou aktuální, obsahově velice plné a poskytující kompletní informace. Jedinec zde nalezne jak odkaz na jednotlivá skautská střediska, tak i základy skautingu, jeho historii a současnost, principy, pravidla a zákony. Lze si zde přečíst i články uveřejňované v médiích a nechybí i odkaz na případnou přidruženou literaturu, která zájemci o skauting přiblíží vše potřebné. Je nutno tedy uznat, že centrální stránky skautingu v ČR jsou více než velice dobře vypovídající, ale i uživatelsky

⁶³ Brána Jičín skautské středisko 522.01. JUNÁK - SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR. [online]. [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: www.jicin.skauting.cz

příjemné. Nebylo by na škodu, kdyby se samotné středisko v Jičíně z těchto stránek inspirovalo a poskytlo zájemci více informací na svých domovských stránkách.

Budeme-li se dále zajímat o PR skautského střediska Brána v Jičíně, tak krom pár článků, které byly uveřejněny v místním tisku, nelze říci, že by se o skautingu v dané lokalitě nějak více vědělo. Jedinou veřejnou aktivitou, která je pravidelně vyvíjena, je spoluúčast na aktivitách v rámci každoročního festivalu pořádaného v regionu Jičín a to Jičín město pohádky. Jičínští skauti se však realizují i v rámci různých veřejných sbírek, bohužel o této činnosti se málokde veřejnost doví.

Celkově shrnuto by bylo potřeba skutečně se více zaměřit na PR a to zaprvé s ohledem na získání nových členů a za druhé pro získání více finančních prostředků, které by samozřejmě v realizaci činnosti oddílu byly efektivně využity.

4.6 SOUHRN A DISKUZE

Na základě principů institucionální analýzy Bronislawa Malinowského byla provedena institucionální analýza skautského střediska Brána v Jičíně, které bylo zvoleno s ohledem na širokou škálu činností přispívajících ke zdravému životnímu stylu mladé populace, tedy jak ke zdraví fyzickému ale i psychickému. Byly zde porovnány jak základní principy institucionální analýzy, tedy poslání instituce, organizační struktura a lidský kapitál, normy, hmotné zařízení včetně zdrojů financování a samozřejmě i samotná činnost a aktivity, ale i v rámci celkového zhodnocení, zda si instituce plní své poslání, zde byly přidány kapitoly posuzující aspekty jako cílová skupina klientů a veřejný obraz.

Poslání skautského střediska lze shledat jako jasně vymezené díky příslušnosti k zastřešující instituce Junák – sdružení skautů a skautek ČR, avšak za nedostatek lze považovat tu skutečnost, že samotné poslání není například jasně uvedeno na stránkách skautského střediska Brána v Jičíně. Budeme-li však pokračovat v myšlenkovém proudu v kooperaci s posláním celého skautu, tak jak je určeno ve stanovách, pak je jasně vymezené a určující i cílovou skupinu těch, kterých se poskytované služby týkají.

Organizační struktura je též jasně dána jak stanovami, tak celkovou povahou činnosti. Je třeba zmínit za menší nedostatek tu skutečnost, že personální zajištění činnosti funguje pouze na bázi dobrovolnosti, tedy bezúplatně, což sice zvyšuje kvalifikaci a zápal pro danou funkci, jelikož bez zájmu a určité lásky ke skautingu a jeho činnosti, by činnost nikdo bezúplatně

neprováděl. Na druhou stranu je personální zajištění, tedy lidský kapitál menší, což může vést ke snížení kvality služeb. Je třeba však zmínit, že kvalifikace toho mála těch, kteří činnost zajišťují, je velice vysoká s ohledem na nutnost složení mnoha zkoušek, které vedou k vůdcovství oddílu či střediska.

Složka institucionální analýzy, nazvaná cílová skupina klientů, byla přidána do celkové analýzy spíše pro ilustraci širokého věkového rozptylu, jehož se činnost skautingu týká, a též z toho důvodu, aby bylo patrné, že se činnost této instituce týká i cílové skupiny podstatně pro téma diplomové práce, tedy mladé populace.

Pravidla a normativní zakotvení činnosti, aktivit, organizace a celkového programu, jsou podřízena, jak již bylo mnohokrát v rámci práce zmiňováno, pravidlům a normám českého skautingu. Správný skaut zná skautský zákon a skautské desatero, které nejsou pouze psanými normami, ale měly by být převzaty za své a jimi by se měl nejen realizátor služeb ale i klient řídit. Normativní zakotvení má dlouholetou tradici a je velice jednoznačné a jasně vymezeno, tedy tento aspekt je shledán za naprosto dostačující.

Pro uskutečňování své činnosti a aktivit, bylo shledáno, že movité zázemí, tedy klubovna, je naprosto dostačující. Co se týče finančního zázemí, nelze jej shledat za nedostačující s ohledem na to, že činnost je provozována na základě dobrovolné činnosti a vícedenní aktivity, či aktivity, jež vyžadují nějaké finanční vstupy, jsou spolufinancovány uživateli služeb. Finanční zajištění tedy lze shledat, v případě nebudeme-li počítat to, že by bylo více vhodné, aby za svoji činnosti byly „dobrovolníci“ oceněni, za dostačující.

Pro realizaci své činnosti má instituce dostatek prostředků a především kvalitní a proškolený personál tvořený z řad dobrovolníků, tedy i veškeré aktivity svojí kvalitou odpovídají požadovaným standardům. Veškerá činnost byla v rámci institucionální analýzy shledána směřující k naplnění poslání instituce tedy k seberealizaci, sebevzdělávání a sebepoznání, ale i k uvědomění si sebe jakožto součásti celku, naučení se kooperace a vnímání a znalost svého okolí. Svoji činností a aktivitami tedy skutečně instituce naplňuje skautské desatero a skautský program, tedy snaží se dostát celkovému poslání.

Mimo základní aspekty byla pozornost zaměřena i na informovanost veřejnosti o činnosti a aktivitách instituce. Primárně byly posuzovány internetové stránky skautského střediska Brána, které byly bohužel shledány sice za přehledné, ale za neaktuální a v rámci informovanosti nekompletní. Namísto toho, aby potřebné informace na svých stránkách uvedli, tak se odkazují na centrální internetové stránky Junáka – sdružené skautů a skautek

ČR, které je v rámci svých internetových stránek více sdílné a v informovanosti téměř kompletní. V rámci informovanosti by bylo vhodné využít i jiné moderní možnosti sebe prezentace, jako je například využití sociálních sítí jako je například Facebook.com. Dále by bylo vhodné o své činnosti více informovat veřejnost i například skrze letáky či uvádění pravidelných článků do místního tisku, což by se mohlo stát i jednou z podpůrných aktivit celkové činnosti instituce.

5 ZÁVĚR

Zdravý životní styl mladé populace byl shledán jako velice komplexní pojem, obsahující hned několik aspektů člověka, jako je nejen fyzické zdraví, ale i zdraví psychické a správné sebeuvědomění se nejen jako jedince, ale i jako součásti společnosti. Je velice obtížné tedy nalézt takovou instituci, která by se v co nejkompexnější kontextu snažila docílit zdravého životního stylu. Většina institucí se zaměřuje například pouze na zdraví fyzické prostřednictvím úpravy stravování či zabezpečením dostatečného pohybu, nebo na straně druhé se zaměřují pouze na intelektuální a dovednostní rozvoj osobnosti jedince. Pro výzkumnou část předložené práce však byla vybrána instituce, kterou autor shledal jako poměrně komplexní právě v souvislosti se směřováním cílového skupiny mladé populace ke zdravému životnímu stylu. Jedná se o skautské středisko Brána Jičín. To se snaží vést své klienty k sebeuvědomění se sebe sama a ke snaze, aby sám sebe byl ochoten rozvíjet, učit se novým věcem a být aktivní ve svém životě to nejen k sobě, ale i k ostatním. Snaží se vést jedince ke znalosti a lásce přírody a učí je kooperovat s ostatními a navazovat zdravé sociální vazby. Cílem práce bylo zhodnocení, zda právě vybraná instituce naplňuje své poslání, tedy poslání stanovené pro skauting jako takový. Na základě zjištěných informací bylo zjištěno, že instituce skutečně na základě své činnosti směřuje k naplnění svého poslání, až na mírné nedostatky v některých aspektech (viz kapitola 4.6 SOUHRN A DISKUZE). Skautské středisko Brána Jičín tedy naplňuje předem stanovené poslání. Mírné nedostatky, které by bylo třeba zlepšit je informovanost veřejnosti o celkové činnosti instituce, což by mohlo vést i k zvýšení finančního zázemí tím, že by byli získáni noví sponzoři. Dále za klad a současně i nedostatek byla shledána skutečnost, že veškerý personál funguje pouze na bázi dobrovolnosti, což sice zvyšuje jeho zápal pro věc, ale na druhou stranu to může mít za následek nižší personální obsazenost. Zde byl tedy shledán největší prostor ke zlepšení situace. Instituce byla o výsledcích výzkumu informována na základě ústní komunikace a byla jí předložena možná doporučení pro zlepšení, tak jak bylo již výše nastíněno. Závěrem tedy lze říci, že instituce v rámci vybraného regionu kladně přispívá k zlepšení zdravého životního stylu mladé populace a svou činností naplňuje předem stanovené poslání celého skautingu.

6 ZDROJE

6.1 SEZNAM LITERATURY

CARR-GREGG, Michael. Puberťáci a adolescenti: průvodce výchovou dospívajících. 1.vydání. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-662

GÖCKEL, Renate. *Místo činu lednička: když se z jídla stane problém*. Vyd. 1. Praha: Práh, 2008, ISBN 978-80-7252-200-2

HÁJEK, Bedřich. Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy. 1.vydání. Praha: Portál, 2008, ISBN 978-80-7367-473-1

Hegyí, L., Takáčová, Z., Brukkerová, D.: *Výchova k zdraví a podpora zdraví*. Bratislava, Slovenská zdravotnícka univerzita, HERBA 2004. ISBN 80-89171-20-6

HOFBAUER, B., *Děti, mládež a volný čas*. PRAHA: Portál, 1. vydání, 2004, ISBN 80-7178-927-5

JANDOUREK, J., *Sociologický slovník*. PRAHA: Portál, 2001. ISBN 80-7178-535-0

JANKA, Otto. *Čas skautů*. Pelhřimov: Nová tiskárna Pelhřimov, 2009, ISBN 978-80-7415-013-5

JOVANOVIĆ-BATUT, Milan. *Abeceda zdraví a nemoci: základní pravidla*. Praha: Hejda a Tuček, 1901

Junák – český skaut, z.s., stanovy spolku

KELLER, J., *Úvod do sociologie*. 4. rozšířené vydání. PRAHA:SLON, 1997, ISBN 80-85850-25-7

KING, P. a HOWARD, J., *Understanding children's free play at home, in school and at the After School Club: A preliminary investigation into play types, social grouping and perceived control*. *Psychology of Education Review*, 2010, roč. 2010, č. 34, str. 32 - 41. ISSN 14639807

KRCH, František David. *Bulimie: jak bojovat s přejídáním*. 3., dopl. a přeprac. vyd. Praha: Grada, 2008, ISBN 978-80-247-2130-9

KRCH, František David. *Poruchy příjmu potravy*. 2 aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2005, ISBN 80-247-0840-x

KUBÍKOVÁ, Petra. *Skautské odkazy: metodika výchovy historií*. 1. vyd. Praha: Junák - svaz skautů a skautek ČR, Tiskové a distribuční centrum, 2014, ISBN 978-80-7501-062-9

MALINOWSKI, B., *Argonauts of the Western Pacific: An Account of Native Enterprise and Adventure in the Archipelagoes of Melanesian New Guinea*, HARDBACK: Taylor & Francis Ltd, 2001, ISBN 9780415267168

MATOUŠ, Oldřich a Andrea MATOUŠOVÁ. *Mládež a delikvence: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. 3. aktualizované vydání. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-825-8

MATOUŠEK, Oldřich a Andrea KROFTOVÁ. *Mládež a delikvence*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1998, ISBN 80-7178-226-2.

Pávková, J. a kol. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. 1. vyd. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-295-5

PETRUSEK, M. (red.), *Velký sociologický slovník I*. PRAHA: Karolinum, 1996, ISBN 80-7184-164-11 I

PRŮCHA, J. WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 3. rozšířené a aktualizované vydání. PRAHA: Portál, 2001, ISBN 80-7178-579-2

SKUHRAVÁ, Anna. *Skauting je dobrodružství!: pro děti i rodiče : průvodce skautingem a užitečné informace pro rodiče*. 1. vyd. Praha: Junák - svaz skautů a skautek ČR, 2014, ISBN 978-80-7501-061-2

SOUKUP, V., *Přehled antropologických teorií kultury*. 2. vyd. PRAHA: Portál, 2004, ISBN 80-7178-929-1

SVAČINA, Štěpán a Alena BRETŠNAJDROVÁ. *Jak na obezitu a její komplikace*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008, ISBN 978-80-247-2395-2

SVOJSÍK, Antonín Benjamin. *Základy Junáctví*. 3. vyd. Praha: Merkur, 1991, ISBN 80-7032-001-x

VÁŽANSKÝ, M. - SMÉKAL, V., *Základy pedagogiky volného času*. 1. vyd. BRNO : Paido, 1995, ISBN 80-9017-379-9

Výroční zpráva Oblastní charity Jičín 2011

6.2 INTERNETOVÉ ZDROJE

BezHladovění.cz. [online]. 2015 [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: www.bezhladoveni.cz

Brána Jičín skautské středisko 522.01. JUNÁK - SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR. [online]. [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: www.jicin.skauting.cz

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD., Krajská správa ČSÚ v Hradci Králové., Okresy Královéhradeckého kraje [online]. 2013 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: www.czso.cz

K-klub: Káčko Jičín, *O nás*. [online]. [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: www.kackojicin.cz

NUTRIZONE - nutriční poradenství. HIPROMOTION.CZ. [online]. 2015 [cit. 2015-01-11]. Dostupné z: www.nutrizone.cz

Oddíl Vlčat - Javořice - Klub přátel E.T.Setona. [online]. 2012 [cit. 2014-12-17]. Dostupné z: www.oddilvlcata.cz

Oficiální stránky městského úřadu. [online]. 2013 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: www.mujicin.cz

OSOBNOSTI.CZ. TISCALI.CZ. [online]. 2015 [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: www.zivotopis.osobnosti.cz

Skaut.org. [online]. 2003 [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: <http://www.skaut.org/skauting.cr.php>

Skauting pro život. [online]. 2014 [cit. 2014-12-17]. Dostupné z: www.skautingprozivot.eu

Skautská křižovatka. JUNÁK - SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR. [online]. 2014 [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: www.krizovatka.skaut.cz

Státní zdravotní ústav. STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV. [online]. [cit. 2015-01-25]. Dostupné z: www.szu.cz

SZMJ: Sportovní zařízení města Jičín [online]. [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: www.sport-jicin.cz

Šance dětem. OBECNĚ PROSPĚŠNÁ SPOLEČNOST SIRIUS, o.p.s. [online]. 2015 [cit. 2015-01-19]. Dostupné z: www.sancedetem.cz

Záchranný kruh. SMARTWARE S.R.O. [online]. 2015 [cit. 2015-01-17]. Dostupné z: www.zachranny-kruh.cz

WIKIMEDIA COMONS. [online]. 2015 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: www.commons.wikimedia.org

World Health Organization [online]. 2015 [cit. 2015-01-11]. Dostupné z: www.who.int/en/

1. Oddíl skautů Jičín. [online]. [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: www.prvni-oddil.skauting.cz

10.skautský oddíl Jindřichův Hradec. [online]. 2015 [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: www.desitkajh.cz

7 SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ A TABULEK

OBRÁZKY

Obrázek č. 1	Zdravý životní styl
Obrázek č. 2	Výživová pyramida
Obrázek č. 3	„Pyramida potřeb“ Bronislawa Malinowského
Obrázek č. 4	Integrovaná „pyramida potřeb“ Bronislawa Malinowského
Obrázek č. 5	Schéma univerzální institucionální struktury
Obrázek č. 6	Geografické vymezení regionu Jičín
Obrázek č. 7	Skautská uniforma
Obrázek č. 8	Krabička poslední záchrany
Obrázek č. 9	Skautský pozdrav
Obrázek č. 10	Schéma obecné organizační struktury skautských středisek
Obrázek č. 11	System vzdělávání v rámci skautingu
Obrázek č. 12	Věkové skupiny klientů skautu
Obrázek č. 13	Klubovna skautského střediska Brána Jičín
Obrázek č. 14	Umístění skautského střediska Brána Jičín
Obrázek č. 15	Náhled internetových stránek skautského střediska Brána Jičín

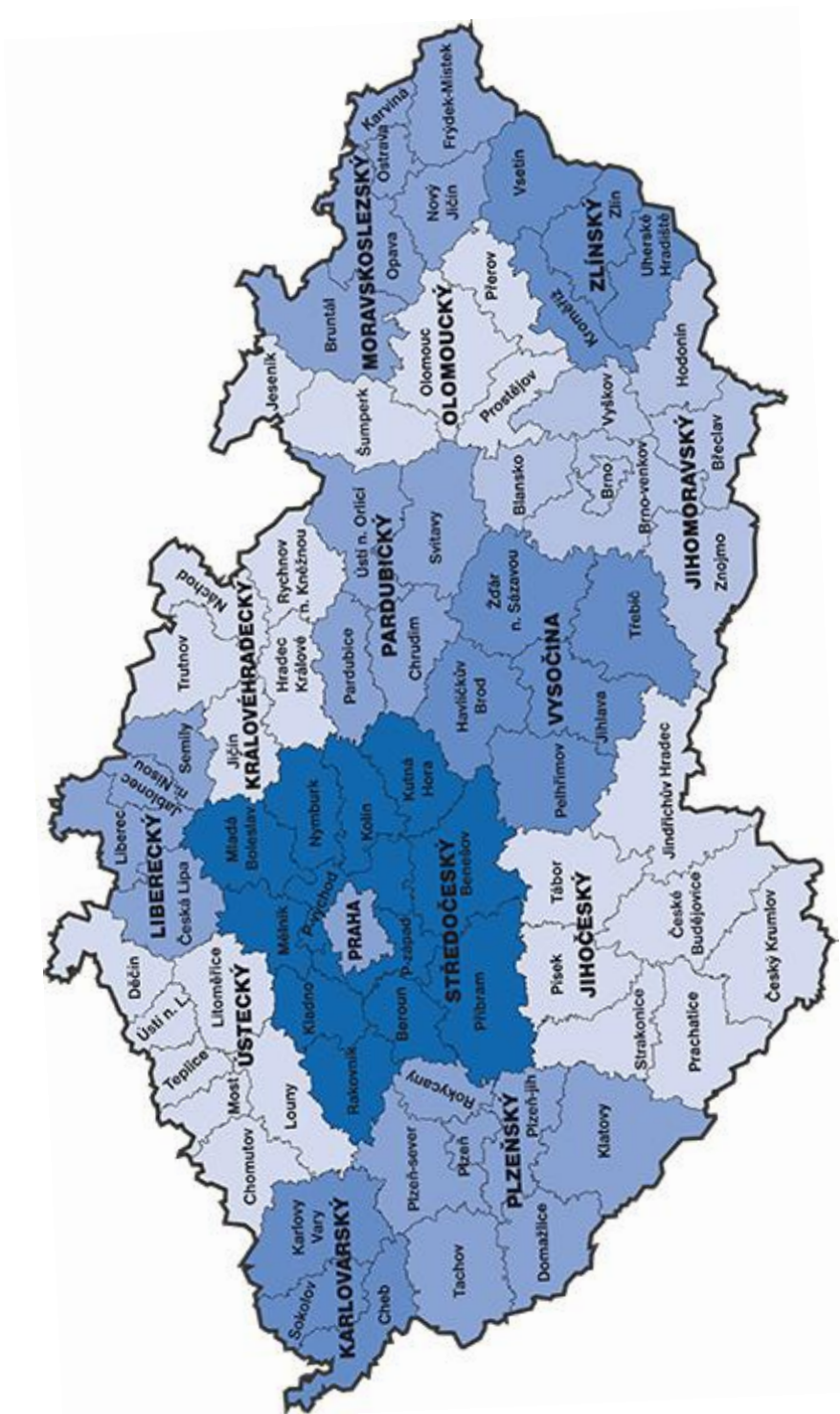
TABULKY

Tabulka č. 1	Vývoj počtu obyvatel a jeho demografické rozložení v regionu Jičín
Tabulka č. 2	Vývoj počtu mladé populace (ve věku 0-24 let) v regionu Jičín

8 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1	Mapa ČR – dělena na jednotlivá území
Příloha č. 2	Čekatelská zkouška – kompetence
Příloha č. 3	Vůdcovské zkoušky – kompetence
Příloha č. 4	Evidenční list mladšího člena
Příloha č. 5	Evidenční list dospělého člena
Příloha č. 6	Přihláška mladšího člena
Příloha č. 7	Přihláška dospělého člena

Mapa ČR – dělena na jednotlivá území



Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD., Krajská správa ČSÚ v Hradci Králové., Okresy Královéhradeckého kraje [online]. 2013 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: www.czso.cz

Čekatelská zkouška – kompetence

Obsah nové čekatelské zkoušky

Obsah nové čekatelské zkoušky je vymezen kompetenčním profilem čekatele a podmínkou nutnou k získání kvalifikace. Pro získání kvalifikace je nutné, aby zkušební komise ověřila všechny níže uvedené kompetence a potvrdila splnění podmínky níže.

Nutná podmínka udělení ČZ: Pod vedením vůdce připraví a zrealizuje vícedenní akci.

- > Akce trvá alespoň 24 hodin a její součástí je přenocování. Ideální formát je víkendová výprava.
- > Akce je připravována pro více než jednu družinu.
- > Minimální kvalita (úroveň) přípravy akce odpovídá náročnosti a obsahu kompetencí čekatelské zkoušky. Přípravou a realizací je možné některé ověřit.
- > Čekatel by měl být vedoucím přípravy i realizace akce za dozoru vůdce oddílu. V přípravě by měli být zapojeni ještě alespoň další dva lidé a čekatel by měl připravovat alespoň třetinu programů akce.
- > Smyslem podmínky je získat zkušenost s realizací akce na základě doporučeného postupu, proto je vhodné přípravu akce provádět pod vedením zkušební komise a instruktorů.

		Kompetenční profil čekatele	
oblast	číslo	NÁZEV KOMPETENCE	POPIS A OBSAH KOMPETENCE
		<u>závazný výklad kompetence tvoří její název i popis jako celek.</u>	
I. skauting	1	Ví, co je podstatou skautingu, ztotožňuje se s třemi Principy a posláním skautingu.	Chápe, že podstata skautingu je vyjádřena v Principech, poslání a metodě. Rozumí těmto pojmům, ztotožňuje se s hodnotami prezentovanými Principy i s myšlenkou poslání. Chápe, jak skautský zákon a slib vyjadřují tři Principy, a snaží se podle nich žít.
	2	Zná historii skautingu a jeho vztahu ke společnosti.	Ví z jakých kořenů skauting vychází, jaká je jeho historie a jaká byla a je jeho role ve společnosti.
	3	Dokáže vysvětlit proč je skautem, a dokáže se za skauting postavit.	Ví, proč jej oslovují myšlenky a ideje skautingu. Dokáže skauting přiměřeně prezentovat a zastat se jej před druhými.
II. Osobnost čekatele	4	Dokáže popsat své motivy pro práci v Junáku.	Je si vědom, proč jako dobrovolník působí ve skautském hnutí a jaká je jeho role čekatele.
	5	Umí si hrát.	Umí se zapojit do aktivity se svými svěťenci. Umí si užít situaci, kdy je účastníkem nějaké činnosti.
	6	Vytváří fungující vztahy s lidmi okolo sebe.	Vytváří fungující vztahy s lidmi, které vede, i ke svým spolupracovníkům. Přistupuje k nim jako k jedinečným individualitám a respektuje je.
	7	Poznává sám sebe a všestranně se rozvíjí.	UVědomuje si a hledá svoje silné a slabé stránky a všestranně se rozvíjí. Umí zhodnotit, na co stačí jeho schopnosti.
	8	Dokáže převzít roli vedoucího.	Přijímá svůj díl odpovědnosti za oddíl a je schopen a ochoten dočasně převzít roli vedoucího.
	9	Je schopen přijímat konstruktivní kritiku.	Chápe, kdy je cílem kritiky poukázat na "prostor ke zlepšení", umí posoudit oprávněnost vznesených námětů, přijmout je a vzít si z nich to nejlepší.
	10	Je pro děti vzorem, chová se podle toho a nezneužívá svého postavení.	Ví, že jako vzor hraje důležitou roli v utváření osobnosti dítěte. Nepřetvařuje se, není pokrytecký. Ze všech svých sil se snaží být lepším.
program, metodika skautské výchovy	11	Zná trendy ve světě dětí a sleduje dění ve světě dospělých.	Má základní představu o tom, co je pro děti IN. Zajímá se o aktuální fenomény - dětskou literaturu, filmy, seriály, nové hračky. Má přehled o nejdůležitějších událostech ve světě i u nás. Znalosti využívá při činnosti v oddíle.
	12	Umí pracovat s krátkodobými cíli.	Umí formulovat krátkodobé cíle, nastavit jejich úroveň vzhledem k cílové skupině, je schopen je naplnit a zhodnotit, jestli cílů dosáhl a v jaké míře.
	13	Rozumí jednotlivým částem skautské výchovné metody i metodě jako celku.	Ví, jakou roli ve skautingu hraje skautská výchovná metoda. Ví, k čemu je dobrá, zná její části (umí je popsat a uvést na příkladu), vědomě umí části metody začlenit do práce s oddílem. Její jednotlivé prvky dokáže najít v programu oddílu. Přijímá skautskou výchovnou metodu.
	14	Umí vhodně volit prostředky a používá nástroje skautské výchovy.	Ví, co je to prostředek, umí ho odlišit od cíle. Umí ke svým cílům najít i vytvořit vhodné prostředky, které jsou přiměřené, atraktivní a efektivní. Ví, jaké prostředky používá při činnosti oddílu, a proč je zařazuje. Zná základní nástroje skautské výchovy a snaží se s nimi pracovat.
	15	Umí pracovat s oficiální stezkou.	Rozumí jednotlivým principům stezky, umí ji začlenit do programů oddílu. Používá-li jeho oddíl vlastní stezku, umí pojmenovat její výhody a nedostatky.
	16	Umí vhodně dramaturgicky sestavit program akce.	Umí, s ohledem na rizika i specifika, poskládat programy za sebe tak, aby docílil požadovaného efektu a cílů.

III. Příprava	17	Při realizaci programu umí reagovat na nečekané situace.	Zareaguje na nečekanou situaci a dovede smysluplně pozměnit plánovaný program. Nepoužívá improvizaci jako zástěrku nepřipravenosti. Umí rozeznat chvíli, kdy je lepší improvizovat, dovede provést dramaturgické změny a zdůvodní to. Při změnách v programu zachová jeho cíle.
	18	Umí zpětně porovnat plán programu s jeho realizací a poučit se z toho.	Je schopen zpětně porovnat připravený plán s průběhem akce, dokáže popsat rozdíly a vyvodit z nich důsledky pro přípravu příštích akcí.
	19	Umí zorganizovat činnost/práci a vhodně rozdělit úkoly ostatním.	Uvědomuje si, že ne všechnu svěřenou práci zvládne vykonat sám. Umí ostatním vhodně rozdělit úkoly, dostatečně je vysvětlit. Pohledá jejich splnění.
	20	Umí používat „Hodnocení kvality v Junáku“.	Posoudí, v jaké míře jeho oddíl naplňuje kritéria kvality, a zjištění chápe jako východisko ke zlepšení. O výsledcích je schopen diskutovat s vůdcem oddílu.
IV. Pedagogika, psychologie a komunikace	21	Umí vhodnou formou dát, získat a využít zpětnou vazbu.	Ví, že zpětná vazba je důležitým prostředkem práce s členy oddílu. Ví, jaké má mít náležitosti, aby byla přínosná a aby neškodila. Umí ji poskytnout i přijmout (získat ji - např. pozorováním, nasloucháním...). S výsledky umí vhodně naložit.
	22	Rozumí podstatě odměn a trestů jako nástrojům motivace a umí je vhodně využívat.	Ví, co to jsou odměny a tresty, jaké mohou mít přínosy a naopak záporny, podle čeho je volit, jaké zásady dodržovat při jejich používání.
	23	Připravované programy přizpůsobuje cílovým skupinám.	Ví, jaká jsou specifika práce s dětmi jednotlivých věkových kategorií a respektuje to při přípravě programu. Uvědomuje si odlišný styl práce ve věkové/pohlavně smíšeném kolektivu.
	24	Umí jednat s dětmi i dospělými.	Při komunikaci s dětmi i dospělými-respektuje jejich charakteristiky. Zohledňuje mj. to, zda jedná se skautem či neskaudem. Umí jednoduše a jasně sdělit informaci. Podle konkrétní situace volí např. jiný slovník, skladbu vět, tempo řeči...
	25	Poznává jemu svěřené děti.	Všímá si svěřených dětí, zajímá se o ně, o jejich životní situaci i mimo skautský oddíl. Dokáže u nich pojmenovat jejich přednosti a možnosti dalšího rozvoje, respektuje jejich zvláštnosti.
	26	Dokáže poznat, že se chování jemu svěřeného dítěte změnilo, a upozornit na to.	Dokáže u svého svěřence rozpoznat, že se chová jinak než obvykle nebo že se ocitl v problémové situaci, a přiměřeně na to zareaguje. (Dítě např. začne být plačtivé, nadměrně agresivní, úzkostné, i když takové nebyvalo.) Ví, že on sám nemůže v takových závažných případech poskytnout dítěti pomoc, ale že musí upozornit vedoucího, který situaci vyřeší,
	27	Uvědomuje si význam vztahů mezi členy družiny/oddílu.	Uvědomuje si, že družinu tvoří dobrá parta kamarádů. Dokáže stručně charakterizovat, jaké vlastnosti tato skupina nese, a ví, že volbou a zadáním programů může působit na podobu vztahů mezi členy.
	28	Zná a zohledňuje doporučené limity pro práci s dětmi.	Ví, jaké psychické a fyzické limity jsou nastaveny pro činnost s dětmi. Zohledňuje je v činnosti oddílu s ohledem na aktuální situaci. Má přehled o omezeních jemu svěřených dětí a umí tomu vhodně přizpůsobit program.
	29	Zvažuje potenciální rizika a snaží se jim předcházet.	Zná rizika, která přináší pobyt v klubovně či v přírodě, ale i specifické činnosti zde prováděné (kolo, koupání, přesun po silnici, noční pochod atd.). Zná požadavky na personální a technické zajištění rizikových aktivit (koupání, pohyb po silnici, cyklistika, lanové aktivity, vodácké akce apod.).
	30	Umí se vhodně zachovat v krizové situaci.	Nastane-li krizová situace, dokáže se zorientovat, odhadnout svoji roli a vhodně reagovat. Umí přivolat pomoc, pokud je třeba. Zná zásady chování při požáru, úrazu, tonutí, převržení lodi, dopravní nehodě, nepřízni počasí, nedostatku jídla či pití, ztracení členů apod. Ví, jaká jsou doporučení a postupy v Junáku.
V. Zdravověda a bezpečnost	31	Rozpozná život ohrožující stavy a další závažná poranění, poskytne první pomoc.	Umí posoudit závažnost zdravotního stavu a dokáže provést laickou první pomoc (resuscitace, zástava masivního krvácení, zlomeniny, alergické reakce, tepelná poškození, šok, bezvědomí, běžné úrazy atd.). První pomoc zvládá teoreticky i prakticky. Zná bezpečnostní zásady poskytování první pomoci.
	32	Dbá na zajištění bezpečnosti účastníků na akcích.	Ví, kdy účastníky upozornit na potenciální rizika, a vhodně je poučí. V praxi dodržuje základní hygienická pravidla. Ví, proč je pro bezpečnost na akcích důležité znát podrobné informace o jejich účastnících (zdravotní stav, kontakty na rodiče, datum narození a číslo zdravotní pojišťovny apod.). Na akci si umí zajistit a použít lékárničku.

VI. Právo	33	Ví, kdo má právní subjektivitu a v čem spočívá.	Ví, kdo je nositelem práv a povinností. Dokáže vysvětlit rozdíl mezi fyzickou a právnickou osobou. Ví, které jednotky mají právní subjektivitu a v čem tato prakticky spočívá (např. otázka vlastnictví vybavení užívaného při oddílové činnosti).
	34	Ví, kdo v Junáku může činit právní úkony.	Ví, kdo může činit právní úkony a v jakém rozsahu, zejména při běžné oddílové činnosti. Ví, jak může činit právní úkony organizační jednotka (statutární orgán, zastoupení). Ví, za jakých okolností může činit právní úkony jménem organizační jednotky (na základě zmocnění nebo při výkonu funkce).
	35	Ví, jaké důsledky má porušení práva.	Rozumí konceptu občanskoprávní, trestněprávní a správněprávní odpovědnosti za porušení právních povinností a zná praktické rozdíly mezi nimi. Ví, v čem spočívá odpovědnost za škodu. Ví, kdy může nést odpovědnost za škodu vzniklou při činnosti oddílu. Ví, kdo nese odpovědnost za škodu způsobenou nezletilými. Ví, že může být pojištěn na odpovědnost za škodu. Ví, za jakých podmínek ne/nese trestní odpovědnost. Ví, jak konkrétně se jej to týká, zejm. s ohledem na činnost oddílu.
	36	Zná další právní předpisy vztahující se k oddílovému životu.	Zná nejdůležitější povinnosti stanovené dalšími právními předpisy ve vztahu k typické činnosti oddílu, zejm. v oblastech: <ul style="list-style-type: none"> - užívání lesů, - ochrana přírody a krajiny, - ochrana osobních údajů a ochrana osobnosti, - provoz na pozemních komunikacích.
VII. Organizace	37	Zná Stanovy Junáka.	Seznámí se se Stanovami Junáka, zná jejich stručný obsah.
	38	Zná svoje středisko.	Zná svoje středisko - jeho název, sídlo, oddíly střediska a nejdůležitější činnosti v něm. Ví, jak by mělo středisko být řízeno a jak by mělo fungovat. Ví, jaké je postavení střediska v organizační struktuře Junáka.
	39	Využívá skautské informační zdroje.	Zná skautské weby a časopisy. Umí najít potřebné skautské předpisy a formuláře, informace o organizaci, oddílech, akcích, základnách apod. Umí pracovat se skautISem.
VIII. Hospodaření	40	Dokáže pracovat s účetními doklady?	Zná náležitosti prvotních dokladů. Zná a umí vyplnit příjmový a výdajový pokladní doklad.
	41	Ovládá hospodaření malé akce.	Umí sestavit rozpočet malé akce, vést evidenci pokladní hotovosti a sestavit přehled příjmů a výdajů akce.
	42	Ví, jak se hospodaří s majetkem a financemi v jeho oddíle.	Ví, komu patří majetek používaný oddílem a jakými pravidly se řídí hospodaření s tímto majetkem a svěřenými financemi. Ví, jak majetek vzniká, komu patří, jak a kde se berou peníze v oddíle a jak se s nimi hospodaří. Zná středisková a oddílová pravidla pro nakládání s majetkem, materiálem a financemi.

Zdroj: Skautská křižovatka. JUNÁK - SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR. [online]. 2014 [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: www.krizovatka.skaut.cz

Vůdcovské zkoušky – kompetence



Junák – svaz skautů a skautek ČR

Směrnice k obsahu vůdcovské zkoušky – příloha B

Seznam nezbytných a klíčových kompetencí VZ

Povinně zkoušené kompetence jsou označeny slovem **ano** ve sloupci ZK

Oblast 1 – Osobnost

č	o	k	ZK	Kompetence	Komentář
1	I	K		Ví, proč se věnuje vedení skautského oddílu	
3	I	N		Je si vědom, jaké nároky na něj osobně klade vedení oddílu a co mu přináší.	Chceme, aby tušil, co obnáší vedení oddílu po stránce přínosů i ztrát.
2	I	N		Je vůči skautskému hnutí a Junáku loajální – není s ním ve vědomém rozporu, vnímá je kladně či neutrálně.	Jinak by bylo lépe, aby se výchově dětí věnoval jinde.
4	I	K	ano	Umí charakterizovat základní znaky skautingu, ví, co dělá skauting skautingem.	Chápe poslání skautingu, rozumí jeho třem principům a ví, co je skautská výchovná metoda.
5	I	K	ano	Rozumí hodnotám, na kterých stojí skautské hnutí, umí je popsat a umí vysvětlit, proč tyto hodnoty sdílí.	Jde o hlubší zamyšlení, nejzákladnější znalost a porozumění obsahuje předchozí kompetence.
6	I	K		Chápe skauting jako hnutí, které reaguje na potřeby dnešních dětí a současné společnosti.	Umí popsat, v čem je skauting moderním a pružným hnutím.
7	I	K		Nechápe skauting jako místo, kam utíká před vnějším světem.	Umí žít i v jiných sociálních skupinách než ve skautských. Ví, jak se realizovat (a realizuje se) v životě i jinými činnostmi než skautingem.
8	I	K		Ví, jak aplikovat získané vědomosti a dovednosti ze skautské činnosti v každodenním životě a naopak.	
9	I	K		Má představu o velikosti skautského hnutí a jeho možnostech ovlivňovat svět (jeho roli ve společnosti).	
10	I	K		Má základní přehled o historii skautingu v českých zemích. Rozumí tomu, jak je současná tvář českého skautingu ovlivněna historickým vývojem české společnosti a českého skautského hnutí.	Nejde o znalost dat, ale o porozumění událostem, které ovlivnily český skauting a které mají vliv i na skauting v současné době (zákaz skautingu, pronásledování a věznění skautů, obnova Junáka v 40., 60. a 90. letech).
11	I	N		Je normální slušný člověk.	Základní předpoklad, se kterým počítáme. Touto kompetencí se rozumí dodržování běžných občanských a mravních norem.
12	I	K		K lidem se běžně chová vstřícně a přátelsky.	

13	I	N		Umí přizpůsobit komunikaci situaci nebo osobě, s níž hovoří.	
14	I	N		Má přátelský a vstřícný postoj k ostatním v oddíle.	
15	I	N		Ví, jakým jednáním může odradit ostatní lidi od spolupráce.	
16	I	K		Umí si hrát.	Bez této dispozice těžko může rád a úspěšně být vůdce dětí
17	I	K		Zná a dodržuje zásady zdravého životního stylu a tyto zásady uplatňuje v oddíle.	Zdravé stravování, dostatečná tělesná aktivita, pravidelný denní režim. apod.
18	I	N		Vše, co dělá, dělá s vědomím odpovědnosti vůči členům oddílu.	Tato kompetence poskytuje vůdci základní vodítko např. pro řešení krizových situací – každou situaci řeší tak, aby vyloučil nebo minimalizoval nepříznivý vliv na členy oddílu.
19	I	K		Umí dobře nějaký obor skautské činnosti (táboření, znalost přírody, umění, ...).	Nejde o to mít detailní znalosti a dovednosti ve všech oborech, ale o to ovládat jeden obor dostatečně dobře, aby měl vůdce inspiraci pro program oddílu a zdroj autority vůči jeho členům.
20	I	K		Má znalosti a dovednosti, které může využít v programu oddílu.	
21	I	N		Je ochoten přijímat zpětnou vazbu od druhých. Snaží se poučit ze zpětné vazby a svých vlastních chyb.	Zde jde primárně o postoj, tj. o ochotu naslouchat zpětné vazbě a poučit se z vlastních chyb.
22	I	K	ano	Je schopen přijímat zpětnou vazbu od druhých a vyvozovat z ní pro sebe důsledky.	Jde zejména o dovednost se ze zpětné vazby opravdu poučit. (Kompetence souvisí též se znalostí principů zpětné vazby a s dovedností dávat zpětnou vazbu druhým.)
23	I	N	ano	Je si vědom svých fyzických a psychických mezí, dokáže odhadnout své reakce ve vypjatých, nicméně pravděpodobných situacích.	Ví, jak se zbytečně nevystavovat těmto situacím, chová se tak, aby riziko minimalizoval. Má rozmyšlené a vnitřně přijaté „programy“ pro „krizové“ situace. Je si vědom „slabých stránek své psychiky“ (např. svých fóbí), snaží se s nimi vypořádat (a umí s nimi zacházet – co má udělat člověk, který má fóbii z hadů, když dítě na výpravě uštkne had?)
24	I	K		Je schopen kritické sebereflexe a zamyšlení nad svým vlastním jednáním a prožíváním. Snaží se o nadhled a poučení z vlastních chyb.	Umí nedestruktivně kritizovat a hodnotit sám sebe . Zná formy sebereflexe, které jsou tvůrčí, zajímavé a celkem příjemné.
25	I	K		Přemýšlí o hodnotách, kterými se řídí, o svém duchovním rozvoji, o svém svědomí, o vztahu k ostatním lidem.	
26	I	K		Má vizi svého osobního rozvoje a snaží se k ní postupnými kroky směřovat, staví si stále nové cíle.	Uvažuje o svých životních prioritách. Zvládá základy plánování si svého času, umí si čas rozvrhnout čas (umí využít metody plánování, které používá pro svůj oddíl i k plánování svého života, rozhoduje se podle svých priorit).

27	I	K	V oddíle i v běžném životě uznává stejné hodnoty a snaží se podle nich žít. Nevede dvojí život, nepřetvařuje se.	Např. vůdce, který je kuřák, by měl otevřeně přiznat svůj zlozvyk členům oddílu (a nekouřit na táboře tajně). Současně však může kouřit jen tehdy, kdy to nepoškozuje jeho svěřence (tj. nebude kouřit na schůzce nebo na programu).
28	I	K	Umí být přiměřeně tolerantní k ostatním, přičemž chápe, že tolerance má své hranice.	Umí vysvětlit, kdy je vhodné být tolerantní a kdy ne a jaké následky z obou případů plynou.
29	I	K	Respektuje tradice, rituály a symboly ostatních (jiných oddílů, společenství, kultur, ...)	
30	I	K	Dokáže se zapojit do diskuse nad současnými tématy z různých oblastí, dokáže k nim zaujmout postoj.	Jde o základní orientaci a schopnost uvažovat o naznačených tématech. (má všeobecný přehled – kultura, politika, ekonomika, sport; základní fungování společnosti a životního prostředí).

Oblast 2 – Organizátor

č	o	k	ZK	Kompetence	Komentář
31	2	N		Respektuje zákony a jiné právní normy.	Snaží se zákony neporušovat a vede k tomu členy svého oddílu.
32	2	K	ano	Zná základní právní předpisy (občanský a trestní zákoník).	Ví o existenci těchto právních předpisů, má základní představu o tom, čeho se týkají.
33	2	N	ano	Ví, kdo je nositelem práv a povinností (právní subjektivita).	Znalosti aplikuje i na své středisko a Junáka jako celek, ví, kdo má v Junáku právní subjektivitu a co to znamená. Ví, kdo jedná jménem organizační jednotky Junáka.
34	2	N	ano	Ví, jak zacházet s osobními údaji, a tyto zásady dodržuje.	
35	2	N	ano	Zná základy trestní odpovědnosti.	
36	2	N	ano	Zná základy občansko-právní odpovědnosti.	
37	2	N		Ví, jak řešit základní situace při porušení práv druhých.	
38	2	N		Zná práva dětí a ví, kde jsou obsažena.	Úmluva o právech dítěte.
39	2	K	ano	Zná instituce, organizace, apod., které se zabývají porušováním práv dětí. Ví, kam se v případě porušování práv dětí obrátit.	Policie, linky bezpečí, sociální pracovníci, předpokládá se minimální znalost kompetence 31.
40	2	N	ano	Ví, při jakých oddílových činnostech v přírodě hrozí riziko porušení zákona.	Např. Zákon o ochraně přírody a krajiny, lesní zákon, stavební předpisy, vodní zákon, dopravní předpisy, apod. ...). Podstatou kompetence není znát přesná ustanovení zákona, ale vědět, že při určitých činnostech hrozí riziko porušení zákona a před jejich uskutečněním je vhodné příslušné zákony prostudovat nebo se poradit s odborníkem.
41	2	K	ano	Uvědomuje si přínos plynoucí z příslušnosti oddílu k Junáku a určité organizaci vůbec. Chápe, jaký smysl má pro oddíl jeho začlenění ve středisku a v Junáku.	Včetně výhod a přínosů, které z toho plynou jemu osobně.
42	2	N	ano	Ví, jak se jmenuje jeho středisko.	Přesný název střediska včetně čísla.
43	2	N		Dokáže na nutné úrovni zajistit agendu vedení svého oddílu (registrace, tábory, akce).	V první řadě zde jde o zvládnutí praktických dovedností, které jsou nutné pro vedení agendy oddílu.
44	2	K	ano	Zná základní prvky organizační struktury (středisko, okres, kraj, ústřední orgány) a jejich smysl pro Junáka a pro svůj oddíl.	
45	2	K	ano	Zná základní předpisy Junáka (Stanovy, Organizační a Volební řád, Hospodářský řád, Řád pro vzdělávání) a ví, proč je Junák má.	Ví, jakou problematiku jednotlivé předpisy řeší, zná jejich hierarchii, ví, kde najde jejich platné znění a umí se orientovat v jejich textu.

46	2	K	ano	Má základní představu o tom, jak jednotlivé orgány (sněm, rada, vedoucí střediska, revizní komise) ovlivňují chod střediska. Je mu zřejmé, že jeho středisko bude takové, jaké si ho on a další vedoucí udělají.	
47	2	K	ano	Ví, co může dělat, pokud není spokojen s nějakým nařízením, rozhodnutím či předpisem.	Chápe základní principy demokracie v Junáku.
48	2	K		Ví, jakým způsobem středisko řídí oddíly, zná práva a povinnosti vůdce oddílu ve střediskové radě.	
49	2	K	ano	Zná význam a možnosti pojištění při oddílové činnosti a ví, na co se příslušné pojištění vztahuje a za jakých podmínek.	
50	2	N	ano	Ví, jaké jsou povinnosti a odpovědnost vůdce oddílu z hlediska hospodářského zajištění oddílové akce.	
51	2	K	ano	Ví, co zahrnuje hospodaření na úrovni oddílu, jaké jsou možnosti, povinnosti a odpovědnost vůdce oddílu v hospodářské oblasti.	
52	2	N	ano	Zná nezbytné náležitosti dokladů tak, aby byly použitelné v účetnictví. Ví, jaké typy dokladů se používají k vyúčtování obvyklých výdajů (paragon, cestovní příkaz, smlouva, ...)	
53	2	N		Umí sestavit vyúčtování akce.	
54	2	N		Umí vést pokladní knihu (včetně pokladních dokladů).	Jde o základní praktickou dovednost.
55	2	K		Zná rozdíl mezi malou a velkou akcí a s nimi spojené povinnosti vůči středisku.	
56	2	K		Ví, co je to dar a co je jiný příjem (reklama).	
57	2	K		Ví, co jsou to členské příspěvky a kdo stanovuje jejich výši. Má představu, k čemu slouží členské příspěvky a co je z nich financováno. Ví, že může ovlivnit výši příspěvků pro svůj oddíl a jejich čerpání.	Dokáže srozumitelně vysvětlit členům oddílu, rodičům, apod.
58	2	K		Ví, že na oddílovou činnost potřebuje peníze a ví, že je i jeho starostí, zda oddíl bude mít dostatek peněz na svou činnost.	
59	2	K		Je schopen zajistit péči o oddílový majetek a vybavení (včetně klubovny).	
60	2	K	ano	Ví, kdo je vlastníkem majetku, který používá oddíl, ví, jak se tento majetek eviduje a proč.	

61	2	K		Ví, jaký je rozdíl mezi evidencí majetku a inventarizací.	
62	2	K		Umí používat obvyklé komunikační kanály.	
63	2	K		Zná obvyklé informační zdroje (např. Internet).	
64	2	K		Ví, kde hledat informace o možnostech získání finančních prostředků pro činnost svého oddílu a o pravidlech, jak s nimi nakládat.	Ví, jaké zdroje může očekávat od Junáka a kde jinde hledat možnosti získání peněz.
65	2	K		Umí najít a využít informace, které mu poskytuje Junák.	Dokáže používat skautskou křižovatku a časopisy jako zdroje informací, které potřebuje
66	2	K		Dokáže roztrdit a zhodnotit informace s ohledem na jejich relevanci a hodnověrnost.	
67	2	N		Umí si vést a zpracovávat informace o dítěti.	
68	2	N		Umí najít a zpracovat informace nezbytné pro činnost.	
69	2	N		Umí informace nezbytné pro činnost (pro potřeby výprav, schůzek, táborů atd.) poskytnout dál vhodnými informačními kanály.	
70	2	N		Dokáže poznat, které informace má předat dál a které ne – zbytečné informace, osobní informace atd.	
71	2	K	ano	Zvládá vnější komunikaci (mimo Junák - s rodiči, školou, veřejností, úřady,). Ví, jaké formy, přístupy a postupy použít pro tuto komunikaci.	
72	2	K		Zvládá komunikaci s ostatními činovníky, orgány a jednotkami Junáka (s ostatními oddíly, střediskem, ORJ atd.). Ví, jaké formy, přístupy a postupy použít pro tuto komunikaci.	
73	2	K		Zná různé běžně dostupné komunikační prostředky a dovede je vhodně používat (dopis, e-mail, telefon, osobní rozhovor ...).	
74	2	N	ano	Ví, že je důležité komunikovat s rodiči, úřady, jinými oddíly, střediskem, školou, veřejností, a dokáže vysvětlit proč.	
75	2	N		Ví, co všechno je třeba pro zajištění a zorganizování oddílové akce (např. výpravy).	Např. připravit scénář akce, včas vydat potřebné pokyny a informace, řídit činnosti během akce, zajistit bezpečný průběh atd.
76	2	K	ano	Je schopen sestavit střednědobý plán oddílu (plán na rok nebo kratší období) podřízený dlouhodobé vizi.	Ověřování: závěrečná zkouška, vypracování konkrétního úkolu

77	2	K	ano	Umí připravit plán tábora (cíle, program, technické, organizační a hospodářské zajištění, rozpočet).	
78	2	K	ano	Umí metodicky správně sestavit plán pro dílčí akci podřízený střednědobému plánu.	Záměr - mantinely - cíle - prostředky - scénář - vyhodnocení
79	2	K		Umí sestavit plán řešení nějakého problému.	
80	2	K		Je schopen improvizovat, ale uvědomuje si meze plánování i improvizace.	Schopnost improvizovat souvisí s tvořivostí
81	2	N	ano	Umí vytvořit scénář pro dílčí akci (schůzku, výpravu, ...). Umí k tomuto scénáři stanovit jednotlivé úkoly pro zabezpečení akce.	
82	2	N	ano	Ví, co je to rozpočet a k čemu slouží. Umí ke scénáři dílčí akce sestavit jednoduchý rozpočet.	
83	2	K	ano	Ví, že má mít vizi.	Ověřování: uvede důsledky absence vize oddílu a vysvětlí je.
84	2	K		Zná metody, jak postupovat při stanovení vize (dlouhodobé, střednědobé), nebo ví, kde ji hledat.	
85	2	K		Umí analyzovat situaci ve svém oddíle. Ví, proč analyzovat situaci.	
86	2	N	ano	Ví, že by měl oddíl přijímat nové členy, ví, proč je to důležité.	
87	2	K	ano	Zná způsoby, jak doplňovat členskou základnu svého oddílu	
88	2	K		Za pomoci dostupných prostředků (mapa, GPS, internet, jízdní řád, dotaz u domorodců) umí najít cestu a spojení dopravními prostředky mezi dvěma libovolně zvolenými místy v ČR.	
89	2	K		Umí zvolit vhodnou trasu výpravy.	
90	2	K		Umí vybrat vhodné místo pro táboření.	Místo pro přenocování na jednu noc i místo na třítydenní tábor.
91	2	K		Program a činnost umí přizpůsobit počasí. Umí předem připravit variantu programu pro špatné počasí.	
92	2	K		Umí sestavit správný jídelníček a pitelníček na akce různého typu.	Výpravy, tábor.
93	2	K		Umí zajistit přípravu letního tábora po technické a materiální stránce (vyhledání a zajištění tábořiště, vybavení, doprava, materiál, táborové stavby).	

94	2	K		Umí zajistit likvidaci tábora, zbourání staveb, úklid okolí, ošetření a uložení materiálu.	
95	2	N	ano	Umí zvolit vhodnou výbavu na akce různého typu a rozsahu.	
96	2	N	ano	Umí zajistit přiměřený režim aktivity a odpočinku (včetně spánku).	
97	2	N	ano	Umí zajistit jídlo a pití v přiměřeném množství a kvalitě.	
98	2	N		Ví, jak v případě potřeby děti v přírodě zahrát a usušit.	
99	2	N	ano	Umí zajistit přiměřenou míru osobní hygieny a hygieny při táboření, vaření, bydlení apod.	
100	2	N	ano	Pro oddílové akce umí vybrat vhodné prostředí z hlediska bezpečnosti a hygieny (čisté ovzduší, nízká úroveň hluku, dostupný terén, bezpečný zdroj vody, ...)	Podle programu a možností. Smyslem této kompetence je, aby vůdce nepostavil tábor pod dálničním mostem nebo vedle smetiště či prasečáku, na druhou stranu by tato kompetence neměla znemožnit oddílu udělat procházku po centru Prahy nebo strávit část schůzky na plácku ve městě.
101	2	K	ano	Dokáže analyzovat příčiny vzniklých krizových situací a poučit se z nich. Umí předcházet krizovým situacím.	Krizí se zde rozumí událost nebo situace, která nějak ohrožuje členy oddílu, program, majetek apod. (např. dopravní nehoda, povodeň, požár, vykradená klubovna, na výpravě ujede vlak apod.)
102	2	N	ano	Umí zajistit odpovídající bezpečnost prováděných činností. Zná bezpečnostní pravidla a řídí se jimi.	Ví, které činnosti může s dětmi provozovat sám, a které může vést jen vyškolený odborník s oficiální kvalifikací (slaňování, jeskyně, divoká voda, apod.)
103	2	K		Má obecné znalosti a dovednosti potřebné pro poskytnutí včasné a účinné první pomoci.	Organizace první pomoci, na co nezapomenout, schopnost improvizovat, sebeovládání v krizových situacích. <i>Součástí zdravotního kurzu</i>
104	2	K		Prakticky ovládá umělé dýchání a nepřímou masáž srdce a další život zachraňující úkony.	<i>Součástí zdravotního kurzu</i>
105	2	K		Umí ošetřit lehká poranění (odřenina, řezná rána, podvrtnutí, klíště, ...).	<i>Součástí zdravotního kurzu</i>
106	2	K		Ví, jak postupovat při úrazech hlavy, hrudníku, břicha, končetin, zvládá první pomoc a základní ošetření těchto úrazů.	<i>Součástí zdravotního kurzu</i>
107	2	K		Umí zajistit péči při náhlých onemocněních – např. bolesti břicha, cévní mozková příhoda, cukrovka, epilepsie, křeče.	<i>Součástí zdravotního kurzu</i>
108	2	K		Umí zastavit různé druhy krvácení.	<i>Součástí zdravotního kurzu</i>
109	2	K		Ví, jak postupovat při šoku, alergických stavech a bezvědomí.	<i>Součástí zdravotního kurzu</i>

110	2	K		Umí poskytnout záchranu tonoucímu.	<i>Součást zdravotního kurzu</i>
111	2	K		Umí poskytnout první pomoc při úrazech elektrickým proudem, poleptání, otravách.	<i>Součást zdravotního kurzu</i>
112	2	K		Umí ošetřit popáleniny, omrzliny, úpal a úžeh.	<i>Součást zdravotního kurzu</i>
113	2	K		Zná základní infekční nemoci, rozpozná jejich příznaky a umí poskytnout základní ošetření.	<i>Součást zdravotního kurzu</i>
114	2	N		Umí poskytnout první pomoc se zaměřením na specifika dětského věku a táborovou kliniku - horečnaté stavy, drobná zranění, průjmy, alergie.	<i>Součást zdravotního kurzu</i>
115	2	N		Ovládá základy ošetřování nemocných, ví, jak postupovat při infekčním onemocnění na táboře nebo ve větší skupině lidí.	<i>Součást zdravotního kurzu</i>
116	2	N		Rozumí organizaci integrovaného záchranného systému, zná linky tísňového volání, umí zavolat záchranku a další pomoc.	<i>Součást zdravotního kurzu</i>
117	2	N		Ovládá polohování, transport nemocných, zvládá základní obvazovou techniku.	<i>Součást zdravotního kurzu</i>
118	2	N		Ví, jaké je povinné vybavení lékárníčky, zná základní skupiny léků a jejich použití.	<i>Součást zdravotního kurzu</i>
119	2	N		Umí zajistit, aby na každé družinové a oddílové akci (včetně tábora) byla přiměřeně vybavená lékárna.	Smyslem této kompetence je vědět, že jednou z povinností vůdce je zajistit správně vybavenou lékárnu na jakoukoli oddílovou a družinovou akci. Vůdce nemusí sám umět vybrat a sehnat správné léky a materiál, musí však umět sehnat lékaře nebo zdravotníka, který potřebné léky a materiál sežene. <i>Součást zdravotního kurzu</i>
120	2	N		Zná základní závazné zdravotnické předpisy týkající se činnosti oddílu.	Např. povinnosti zdravotníka tábora, znalost nutných dokladů k pobytu na akci (bezinfekčnost, posudek o způsobilosti dítěte, vedoucího, pracovníka v kuchyni), zdravotní deník, fyzická a psychická zátěž dítěte při pobytu na táboře, režim dne, osobní hygiena, stravování. <i>Součást zdravotního kurzu</i>
121	2	N		Je schopen zajistit potřebné lékařské ošetření dětí na táboře.	Ví, kde je nejbližší lékař, pohotovost a nemocnice v místě tábora, komunikuje s místním lékařem. <i>Součást zdravotního kurzu</i>
122	2	N		Při činnosti oddílu uplatňuje zásady prevence úrazů a onemocnění.	Např. vhodné vybavení, přiměřená zátěž, otužování, bezpečnost, apod. <i>Součást zdravotního kurzu</i>

Oblast 3 – Vůdce

č	o	k	ZK	Kompetence	Komentář
123	3	K		Ví, jaké jsou hlavní zdroje autority. Umí si autoritu dlouhodobě budovat.	Např. ví, že autoritu narušuje nedůslednost, špatný osobní příklad, nadměrné používání autoritativních příkazů v nevhodnou dobu apod.
124	3	K		Umí vysvětlit, jaký vliv mají schopnosti vůdce na jeho autoritu. Uvědomuje si, které jeho vlastnosti a dovednosti mohou být zdrojem autority vůči členům oddílu.	
125	3	K		Chápe, že se bude dostávat do vnitřních konfliktů rolí, kdy působí jako autorita a současně má být vůči dětem otevřený a přátelský. Ví, jak tyto konflikty řešit.	
126	3	K	ano	Zná základní styly vedení a ví, v jakých situacích je vhodné je použít (umí rozpoznat, kdy je čas na diskusi a kdy je čas na rozhodnutí a následný „rozkaz“).	Ví, v jakých situacích může nechat rozhodovat členy oddílu, kdy s nimi o rozhodnutí diskutovat a kdy musí rozhodnout sám bez diskuze.
127	3	K		Ví, jaká rizika přináší autorita a moc, uvažuje nad možnými příklady zneužití moci a autority ve skautském prostředí.	
128	3	K		Ví, jak pomoci rádcům s budováním jejich autority vůči členům družin.	Podobně i u včát a světlušek, resp. v roverském věku.
129	3	N		Umí udržet přiměřenou kázeň v oddíle.	
130	3	N		Umí vydat příkaz (přiměřeným způsobem, tónem a hlasem), který dává minimum příležitostí pro neuposlechnutí.	Jde o praktickou rétorickou dovednost umět vydat dostatečně autoritativní příkaz v krizové situaci.
131	3	N		Umí rozpoznat situace, kdy je nutné použít autoritativní příkaz.	Např. v krizových situacích, v nebezpečí, když se schyluje k hádce mezi členy apod.
132	3	N		Uvědomuje si, že je v každé situaci vzorem (ať chce nebo nechce), a uvědomuje si důsledky svého chování.	Vyjmenuje příklady chování, kdy by mohl být špatným vzorem členům svého oddílu – v různých oblastech (mezilidské vztahy, vztah k přírodě, ke svému okolí, ...).
133	3	N		Nezneužívá své autority.	
134	3	K		Snaží se předcházet zbytečným osobním konfliktům.	
135	3	K		Ví, že v některých případech je konflikt nevyhnutelný. Ví, jak se v takovém případě zachovat tak, aby konflikt vyústil v řešení přijatelné pro obě strany.	
136				Umí řešit krizové situace, které souvisejí s mezilidskými vztahy a konflikty.	

137	3	N		Ví, co to je hygiena práce, a dbá na její dodržování, aby co nejvíce snížil riziko nehod a zkratových jednání.	Je si vědom toho, že nevyspalý a unavený vedoucí může udělat fatální chybu. Je si vědom i rizika alkoholu a dalších psychotropních látek. Dokáže odhadnout své možnosti a nenabírá si nezvládnutelné úkoly.
138	3	N		Zná a používá zásady slušné a situaci přiměřené komunikace.	
139	3	N	ano	Ví, jaké jsou možné chyby při komunikaci s ostatními (osobní útoky, pomlavy...), a snaží se jim vyhýbat.	
140	3	K	ano	Umí motivovat své spolupracovníky a členy oddílové rady k práci pro oddíl.	
141	3	K		Uvědomuje si potřebnost spolupracovníků při vedení oddílu	
142	3	K		Ví, jak hledat a získávat spolupracovníky (v oddíle i mimo něj).	
143	3	K		Dokáže si udržet kontakt s lidmi, kteří z oddílu odejdou, využít je např. jako „extemisty“.	Snaží se rozcházet s lidmi v dobrém, pokud není možná spolupráce. Ví, jak minimalizovat riziko zbytečných nedorozumění ve svízelných situacích.
144	3	K		Dokáže spojit úkoly s nejvhodnějšími lidmi.	Umí pro splnění úkolu najít nejlepšího člověka. Snaží se pro každého svého spolupracovníka najít co nejlepší uplatnění.
145	3	K		Chápe, že pro úspěšné trvání oddílu je nutné hledat si nástupce. Ví, jak si nástupce najít a jak ho připravit pro převzetí oddílu.	
146	3	K		Umí podporovat soudržnost skupiny (v oddíle), ví, že je to důležité. Umí vytvořit ze skupiny partu (lidi se spolu cítí dobře, rozumí si).	Ukáže příklady, kdy svým aktivním chováním, programem, rituály apod. podporuje soudržnost skupiny a partu. Umí vysvětlit, které spontánní situace přispívají k budování party. Umí vysvětlit, jaké situace můžou dobré vztahy nabourat a jak se těmto situacím bránit.
147	3	K		Dokáže vést jednotlivce nebo skupinu k reflexi zážitku vlastního chování vedoucí k zobecnění a poučení.	Jde o elementární základy porozumění tomu, co je review, rozlišení review a zpětné vazby – prožít si review na vlastní kůži a umět ho ve velmi jednoduché formě použít v oddíle.
148	3	K	ano	Umí pracovat v týmu	Např. umí při vedení oddílu spolupracovat se svými zástupci a oddílovou radou.
149	3	N		Umí spolupracovat s ostatními.	
150	3	K		Umí zadat úkol, průběžně jej kontrolovat a na závěr zhodnotit.	
151	3	K		Umí vést porady v rámci oddílu.	
152	3	K		Je schopný argumentace. Umí argumentovat – zná prostředky argumentace.	

153	3	K	Rozumí základům verbální a neverbální komunikace, zná a používá základní pravidla různých forem komunikace.	
154	3	K	Své komunikační dovednosti umí využít při vyjednání podmínek pro oddílovou činnost (klubovna, dotace, tábor, apod.).	
155	3	K	Umí připravit a přednést krátký proslov na zadané téma, má základní rétorické dovednosti.	
156	3	K	Dokáže vysvětlit ostatním, proč se věnuje vedení oddílu	Dokáže to vysvětlit různým lidem (rodicům, kamarádům, dětem v oddíle apod.) Navazuje na kompetenci: <i>Uvědomuje si, proč se věnuje vedení skautského oddílu</i>

Oblast 4 – Vychovatel

č	o	k	ZK	Kompetence	Komentář
157	4	K		Ví, co chce děti naučit, umí si to rozmyslet a uspořádat.	
158	4	K		Umí vybrat a použít vhodné metody a prostředky, aby děti naučil, co potřebuje. Umí vysvětlit, co potřebuje.	
159	3	N		Umí sdělit dětem srozumitelně a zřetelně, co potřebuje, tak, aby to pochopily a zařídily se podle toho.	Přiměřeně k věku dětí.
160	4	K	ano	Umí najít vhodné prostředky ke splnění určitého výchovného cíle	K cíli dokáže najít vhodné a atraktivní prostředky. Dovede s dětmi pracovat tak, aby je to bavilo, a přitom dokázal splnit své výchovné cíle.
161	4	K	ano	Dokáže analyzovat, jaké výchovné cíle může plnit určitým programem či aktivitou.	Umí vysvětlit, proč určitý program zařazuje tam, kam ho zařazuje, a dokáže si ho obhájit. Zná důsledky vytváření programu pro program.
162	4	K		Ví, kdy, jak a proč je nutné měnit vizi oddílu	Umí své vize přehodnotit. Ví, co se stane, když oddíl svoji vizi nedokáže změnit
163	4	N		Není ve vědomém rozporu se skautskou výchovnou metodou, nepopírá ji svou činností.	Kompetence nutně nevyžaduje, aby skautské výchovné metodě skutečně rozuměl. Naučit lze použitím programů typu řízená debata, modelové situace, motivační monolog, apod. a vlastním příkladem. Jde o postoj, ověřovat lze při různých programech nebo sebehodnocením.
164	4	K	ano	Ví, co je to skautská výchovná metoda. Rozumí jejím jednotlivým prvkům a ví, jak používat skautskou výchovnou metodu při své práci v oddíle.	Chápe, že skautská výchovná metoda je celek, kde jednotlivé prvky lze oddělit jen pro lepší pochopení ale ne pro praktické užití. Dokáže podrobně rozebrat a vysvětlit každý prvek skautské výchovné metody. Dokáže popsat provázanost a společné působení jednotlivých prvků skautské výchovné metody na příkladech z oddílové činnosti. Chápe družinový systém jako jeden ze základních pilířů skautské výchovné metody, umí vysvětlit jeho principy. Ví, jak pracovat družinovým systémem v oddíle s malým počtem členů.
165	4	K		Ví, jak využít skautskou výchovnou metodu při práci s věkovou kategorií, na kterou je zaměřen.	
166	4	K	ano	Umí využít skautskou výchovnou metodu ke splnění výchovných cílů.	Výchovné cíle si určí buď sám podle situace svého oddílu nebo je dostane jako součást zadání modelové situace. U každého cíle uvede, jaké prvky skautské výchovné metody pomohou k jeho naplnění, vysvětlí nejlépe na konkrétních příkladech.

167	4	K		Umí vysvětlit principy skautské výchovné metody a jejich použití rádcům družin. Umí je naučit s ní pracovat.	
168	4	K	ano	Umí metodicky pracovat se skautskou stezkou. Ví, proč a jak stezku použít jako východisko při plánování. Umí skauty motivovat k plnění stezek. Ví, jak ověřovat znalosti a dovednosti ze stezky. Ví, jak se stezkou nepracovat (frontální výuka, zkoušení).	
169	4	K		Umí metodicky pracovat s odborkami. Umí je využít jako základ pro individuální rozvoj svých svěřenců. Ví, kde a jak zajistit pro práci na odborkách spolupracovníky.	
170	4	K		Umí při výchovné práci účinně využívat nástroje, které mu poskytuje Junák – např. závody, časopisy, celostátní a regionální akce.	Vůdce umí posoudit, co je pro jeho oddíl vhodné, u každého z nabízených nástrojů uvažuje, co přinese jeho oddílu. Umí zdůvodnit, proč některý z nabízených nástrojů nevyužije.
171	4	K		Ví, co je nový výchovný program Junáka. Ví, jaké nabízí příležitosti jemu i jeho oddílu.	Chápe silné i slabé stránky nabídek nového skautského programu – zejména novou stezku – a je schopen k nim zaujmout zdůvodněný postoj (zda je bude či nebude používat a proč).
172	4	K		Umí vybrat a zorganizovat hru. Zná zdroje her a aktivit (knihy, internet). Umí hru výchovně využít.	
173	4	K		Umí hru upravit a přizpůsobit výchovným cílům, kterých chce dosáhnout.	
174	4	K		Uvědomuje si význam prostředí pro výchovné působení. Ví, jak různá prostředí působí při výchově.	Vysvětlí na příkladech.
175	4	K		Ví, jak využívat tradic, rituálů a symbolů v činnosti oddílu. Uvědomuje si, jaký mají smysl, co přinesou oddílu a jeho členům. Ví, jak je používat, aby členům oddílu neškodily.	Dokáže rozčlenit tradice, symboly a rituály podle cílů a smyslu. Nevnímá je jako cíl, ale jako prostředek naplnění určitých výchovných cílů. Umí se vzdát tradiční činnosti nebo rituálu, které nemají výchovný smysl.
176	4	K		Uvažuje o významu symbolů, rozumí funkci symbolů. Dokáže respektovat jak obecné zvyklosti, tak individuální přístup k symbolům.	Na příkladu ukáže, jak rozumí vybranému symbolu. Nejedná se jen o skautské symboly. Uvede příklady, jak členům oddílu přiblížit obecně sdílené symboly.
177	4	N		Ví, jak při oddílové činnosti používat rituály, tradice a symboly tak, aby neškodily členům oddílu.	Chápe, že některé zvyklosti v oddílech mohou být některým členům (nováčkům) nepříjemné a mohou hraničit s šikanou či ubližováním dětem v oddíle (např. tradice házet nováčky na první výpravě do potoka nebo trestat vylitím ešusu studené vody za krk)
178	4	N		Umí rozlišit, který program může určit jako povinný a kdy by měl program či rituál pojmout jako dobrovolný.	

179	3	K		Ví, jak si pěstovat přátelský vztah k dětem, a dělá to.	
180	3	N	ano	Ví, jak děti motivovat, rozlišuje a umí používat různé způsoby motivace.	
181	4	N	ano	Zná základní vývojové charakteristiky dítěte a dovede podle nich s dětmi pracovat, ví o fyzických a psychických hranicích dětí v různém věku a tyto hranice respektuje.	
182	4	K	ano	Ví, že je nutné volit odlišný program pro různé věkové kategorie, a uvědomuje si rizika, která přináší uvedení programu v nevhodném věku.	Ukáže a vysvětlí na příkladech.
183	4	K		Chápe odlišnosti chlapců a dívek v různém věku a tyto odlišnosti respektuje.	
184	4	K		Zná výhody a nevýhody koedukovaných a nekoedukovaných oddílů. Umí přizpůsobit oddílový program podle druhu svého oddílu.	
185	4	K		Zná výhody a nevýhody práce s více věkovými kategoriemi v jednom oddílu. Umí přizpůsobit oddílový program podle druhu svého oddílu.	
186	4	K		Orientuje se ve světě dnešních dětí (škola, zájmy, hodnoty, zábava, kamarádi, parta, ...) Ví, kde hledat informace o dnešních dětech.	Součástí je i znalost, jaké mají děti zájmy a možnosti v místě, kde působí jeho oddíl.
187	4	K		Ví, co dnešní děti zajímá, a na základě toho je dokáže zaujmout, získat a přivést do oddílu.	Jde zejména o to, umět oslovit a zaujmout děti a přivést je do skautského oddílu. Bez schopnosti získávat nové děti do oddílů nebude skauting existovat.
188	4	K		Dovede s dětmi pracovat tak, aby je to bavilo, a přitom dokázal splnit své výchovné cíle.	Skauting není hnutí, které by se mělo podbízet vkusu mladých lidí, na druhé straně je třeba „chytat ryby na to, co jim chutná“ (B.P.).
189	4	K	ano	Má přehled o rizicích, která ohrožují děti a mládež (závislosti, sekty, zneužívání, ...), ví, jak děti o těchto rizicích přiměřeně informovat, je schopen pomoci, když se na něho dítě obrátí s prosbou o pomoc nebo o radu.	Bud' o věci ví tolik, že dětem vysvětlí vše potřebné, nebo umí sehnat odborníky, literaturu, instituce, na které je možné se obrátit.
190	4	K	ano	Ví, jak rozpoznat, že má dítě nějaký problém, a umí mu s ním pomoci.	
191	4	K		Dovede posoudit, co pro děti je užitečné a co není.	Předává dětem užitečné informace a dovednosti pro tento svět. Soudí na základě znalostí jejich potřeb i potřeb současného světa.
192	4	N	ano	Umí používat odměny a tresty.	

193	4	N		Umí komunikovat s dětmi přiměřeně jejich věku a vyspělosti.	
194	4	N	ano	Uvědomuje si, že každé dítě je jedinečná osobnost, a podle toho s ním jedná.	
195	4	N		Umí nacházet způsoby a hledat či vytvářet situace, ve kterých pozná osobnost dítěte.	
196	4	N		Umí zjistit, jaká je rodinná a osobní situace dětí v oddíle, a umí tomu přizpůsobit své chování a vystupování.	Zajímá se o svět dětí, které má v oddíle. Souvisí s kompetencemi, které se týkají komunikace a spolupráce s rodiči.
197	4	N		Umí poznat sociální vztahy v oddíle podpořit děti, které jsou v oddíle v sociálně nevýhodné situaci.	
198	4	N	ano	Ví, že v jeho oddíle mohou být děti se specifickými poruchami učení. Ví, jak se chovat, aby těmto dětem nevědomě neublížoval.	Specifické poruchy učení – např. dyslexie, dysgrafie, ...
199	4	K		Zná základní metody a přístupy, jak pracovat s dětmi se specifickými poruchami učení.	Má přehled o jednotlivých typech SPU. Zná specifika práce s nimi. Ví, jaká to přináší rizika, má základní představu, jak k těmto dětem přistupovat, co od nich očekávat, jaké na ně klást požadavky, tuší, kolik jich je v populaci. Ví, na koho se obrátit. Ví, že není v jeho silách a možnostech tyto děti léčit či napravovat.
200	4	K		Umí odpovědět na otázku „Kolik je to ještě kilometrů?“	Jde o dovednost motivovat děti k snášení určité míry nepohodlí a námahy. Vůdce by měl umět odpovědět na uvedenou otázku dětem různého věku.
201	4	K		Umí dát oddílu jeho vlastní tvář. Ví, co je skautským oddílům nutně společné a v čem se mohou a mají lišit a vytvářet tak jedinečná společenství.	Ví, čím je jeho oddíl specifický a zajímavý.
202	4	K		Umí připravit program oddílu tak, aby využil i své speciální a odborné znalosti a dovednosti.	Využití svých znalostí a dovedností vnímá jako jeden z prostředků, který přispívá ke splnění výchovných cílů, které si stanovil.
203	4	K		Uvědomuje si, že jeho znalosti a dovednosti jsou příležitostí a prostředkem rozvoje oddílu, nikoli jeho cílem.	

Oblast 5 – Program

č	o	k	ZK	Kompetence	Komentář
204	5	K		Umí vést děti k tomu, aby měly ve svých věcech pořádek.	
205	5	K		Umí zjistit, co děti umí a co neumí, dokáže jim pomáhat v rozvíjení jejich schopností a dovedností	
206	5	K	ano	Umí děti připravit na zvládnání a řešení různých krizových a obtížných situací	Klade před děti přiměřené překážky a pomáhá jim s jejich řešením (opak je, že před dětmi překážky odstraňuje)
207	5	K		Umí naučit děti v oddíle poskytnout první pomoc a přivolat záchranku.	
208	5	K		Umí vést děti ke kritickému výběru a posuzování informací	
209	5	K		Zná způsoby, jak vést děti k samostatné tvořivosti. Ví, proč a jak je samostatná tvořivost důležitá.	
210	5	K		Zná metody, jak vést členy oddílu k sebereflexi, umí pro to najít vhodné programy. Umí jim poskytovat správnou zpětnou vazbu.	
211	5	K		Umí děti učit komunikovat a vystupovat před ostatními.	
212	5	K		Umí rozvíjet manuální zručnost a dovednosti dětí, umí pro tento účel připravit vhodné programy	
213	5	N		Ví, že je třeba děti naučit činnostem potřebným pro život v oddíle (např. sbalení batohu, postavení stanu, vaření, úklid, ...), umí to děti vhodným způsobem naučit.	
214	5	K	ano	Umí u dětí rozvíjet hodnoty, svědomí a duchovní život. Podporuje děti jako jedinečné morálně silné jedince.	
215	5	K		Zná způsoby, jak vést děti k sebevýchově.	
216	5	N	ano	Ví, že je důležité děti vést k vytváření a prožívání hodnotných mezilidských vztahů a přátelství, umí pro to vytvořit v oddíle vhodné podmínky.	
217	5	K		Ví, že je důležité vést děti k aktivní službě okolí a umí v oddíle navodit vhodné podmínky a připravit programy pro vzájemnou službu jeho členů i pro službu okolí.	
218	5	K		Umí vést děti k odpovědnosti vůči společnosti.	

219	5	K		Umí vychovávat děti k tomu, aby znaly svá práva.	
220	5	K		Umí vytvořit v oddíle nebo družinách demokratické prostředí, kde se děti podílejí na rozhodování a nesou za ně odpovědnost.	
221	5	K		Umí vést děti k porozumění demokratickým principům fungování společnosti (v oddíle, ve třídě, v obci, v Junáku, ...) a dokáže je vést k aktivnímu podílu na demokratickém rozhodování přiměřenému jejich věku	
222	5	K		Umí u dětí rozvíjet toleranci k odlišnostem (ve vztahu k jiným oddílům, kulturám, náboženství apod.) Umí pro oddíl vymyslet a připravit program, který bude toleranci u dětí rozvíjet.	
223	5	K		Uvědomuje si propojenost dnešního světa. Ví, co je globalizace a jak se projevuje v jeho životě. Přijímá svůj podíl odpovědnosti za dnešní svět.	
224	5	K		Umí vést děti ke vnímání krásy a k jejímu porozumění. Ví, jak vést děti ke vnímání a poznávání cenných výtvorů lidské kultury.	
225	5	K		Ví, jak vést děti v oddíle ke vnímání krásy přírody. Přemýšlí, proč vést děti k vnímání krásy přírody.	Jde o pochopení, že krásné je i to, co člověk nevytvořil, co existuje a vzniká bez jeho přičinění, co je na něm nezávislé atp.
226	5	K	ano	Umí vést děti ke vnímání a uznání hodnoty přírody. Umí rozvíjet jejich vztah k přírodě.	Osobní vztah a odpovědnost vůči přírodě. Příroda jako nenahraditelný zdroj poznání, poučení a setkávání se s opravdovostí. Příroda jako místo pro odpočinek a znovunabytí duševních sil.
227	5	K	ano	Ví, jak vést děti k šetrnému chování k přírodě a jak toto chování zavádět do oddílové činnosti.	Ví, proč je to důležité a umí to vysvětlit.

Zdroj: Směrnice k obsahu vůdcovské zkoušky – příloha B, Skautská křižovatka. JUNÁK - SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR. [online]. 2014 [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: www.krizovatka.skaut.cz

Evidenční list mladšího člena

Junák – český skaut, z. s.

Evidenční list mladšího člena

Příloha přihlášky

/1/ Základní údaje

Jméno Příjmení

Rodné číslo Datum narození

Ulice, číslo

Město PSČ

Korespondenční adresa

Mobil/telefon E-mail

/2/ Rodiče/ zákonní zástupci

Otec
 Jméno, příjmení

Mobil/telefon E-mail

Matka
 Jméno, příjmení

Mobil/telefon E-mail

/3/ Další údaje

Zdravotní pojišťovna Škola

Alergie

Užívané léky

Další zdravotní omezení

Plavecké a tělesné dovednosti

Další poznámky

Evidenční list nenahrazuje přihlášku!

Zdroj: Skautská křižovatka. JUNÁK - SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR. [online]. 2014 [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: www.krizovatka.skaut.cz

Evidenční list dospělého člena

Junák – český skaut, z.s.

Evidenční list dospělého člena

Příloha přihlášky

/1/ Základní údaje

Jméno Příjmení

Titul Rodné číslo / Datum narození

Ulice, číslo

Město PSČ

Korespondenční adresa

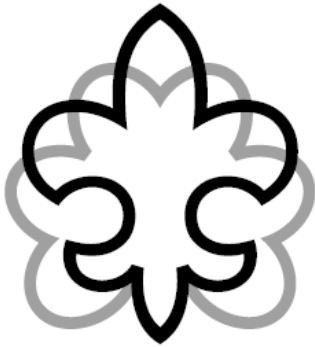
Mobil/telefon E-mail

/2/ Další údaje

Zdravotní pojišťovna

Další poznámky

Evidenční list nenahrazuje přihlášku!



Junák – svaz skautů a skautek ČR

je dobrovolný, nezávislý a nepolitický spolek ve smyslu občanského zákoníku, jehož členem se může stát každý člověk, který souhlasí s posláním, principy a výchovnou metodou skautského hnutí.

S více než 50 tisíci členy a členkami je největší výchovnou organizací pro děti a mládež v České republice. Zároveň je členem světových organizací, které sdružují na 40 miliónů skautek a skautů ve více než 200 zemích a teritoriích světa. Český skauting vznikl v roce 1911, byl třikrát zakázán totalitními režimy, jeho oddíly však nikdy nepřestaly zcela pracovat (v ilegalitě či pod záštitou jiných organizací) a vždy se znovu obnovil.

Posláním Junáka je – v souladu s principy a metodami stanovenými zakladatelem skautského hnutí Robertem Baden-Powellem a zakladatelem českého skautingu A. B. Svojsíkem – podporovat rozvoj osobnosti mladých lidí; jejich duchovních, mravních, intelektuálních, sociálních a tělesných schopností tak, aby byli po celý život připraveni plnit povinnosti k nejvyšší Pravdě a Lásce; sobě samým; bližním, vlasti, celému lidskému společenství a přírodě.

Skautské hnutí je otevřené všem dětem a mladým lidem, kteří chtějí zažívat dobrodružství a zároveň se neustále rozvíjet. V oddíle dítě najde kamarády, dostatek přírodního pohybu a pobytu v přírodě, naučí se samostatnosti, ale i práci v týmu. Zvykne si přijímat zodpovědnost za sebe i druhé, získá praktické dovednosti, které se budou v životě hodit. Zažije mnohá nezapomenutelná dobrodružství – mezi dětmi různého věku, které se vzájemně učí a předávají si své znalosti a zkušenosti.

Skautky a skauti se dělí do čtyř věkových kategorií tak, aby mohly být respektovány požadavky rozdílného přístupu k dětem a mladým lidem různého věku.

Jsou to:

Benjamínci (věk 5–7 let)

Světlušky a vlčata (věk 6–10 let)

Skauti a skautky (věk 11–15 let)

Rangers a roveři (věk 15–24 let)

Jednotlivé oddíly se od sebe liší. V některých programech probíhá společně pro chlapce a děvčata, jinde fungují dívčí a chlapecké oddíly samostatně, i tak ovšem v blízké spolupráci.

Základní principy skautingu jsou vyjádřeny ve skautském slibu, zákonu a heslu.

Skautský slib

„Slibuji na svou čest, jak dovedu nejlépe:

- > sloužit nejvyšší Pravdě a Lásce věrně v každé době,
- > plnit povinnosti vlastní a zachovávat zákony skautské,
- > duší i tělem být připraven pomáhat vlasti i bližním.“

Skaut může ukončit slib dodatkem:

„K tomu mi pomáhej Bůh.“

Skautský zákon

1. Skaut je pravdomluvný
2. Skaut je věrný a oddaný
3. Skaut je prospěšný a pomáhá jiným
4. Skaut je přítelem všech lidí dobré vůle a bratrem každého skauta
5. Skaut je zdvořilý
6. Skaut je ochráncem přírody a cenných výtvorů lidských
7. Skaut je poslušný rodičů, představených a vůdců
8. Skaut je veselý a veselí
9. Skaut je hospodárný
10. Skaut je čistý v myšlení, slovech i skutcích

Skautské heslo: Bud' připraven!

Více informací o skautingu naleznete na internetové adrese

www.skaut.cz

Zdroj: Skautská křižovatka. JUNÁK - SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR. [online]. 2014 [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: www.krizovatka.skaut.cz

Přihláška dospělého člena

Přihláška dospělého člena

.....
JMENO A PŘÍJMENÍ.....
DATUM NAROZENÍ

Identifikace skautského střediska

použijte razítko či vepište název a IČO

Poučení k přihlášce dospělého člena Junáka

/ I / Junák – svaz skautů a skautek ČR

Je dobrovolný, nezávislý a nepolitický spolek ve smyslu Zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen Občanský zákoník), jehož členem se může stát každý člověk, který souhlasí s posláním, principy a výchovnou metodou skautského hnutí.

/ II / Členství v Junáku vzniká

zápisem do seznamu členů. K zápisu vede rozhodnutí o přijetí rádně vyplněné přihlášky a poskytnutí potřebných údajů (viz dále). Přijmout přihlášku může středisková rada.

/ III / Členství může zaniknout

výmazem ze seznamu členů. K výmazu vede zejména odhlášení člena (ústní či písemnou formou) vedoucí/mu střediska, případně dalšímu, vedoucí/m střediska pověřenému dospělému členu Junáka, rozhodnutí střediska (při nezaplacení členského příspěvku, neposkytnutí údajů, odvolání souhlasu se zpracováním osobních údajů aj.) nebo vyloučení z důvodu vážného porušení povinnosti člena.

/ IV / Nakládání s osobními údaji

Souhlas po dobu členství

Vyplněním a podpisem této přihlášky dává člen spolku Junák – svaz skautů a skautek ČR, sídlem v Praze, IČO 00409430 (dále jen Junák) a výše uvedenému středisku jako společným správcům osobních údajů (dále jen Správci) souhlas se zpracováním svých osobních údajů v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů (dále jen Zákon) a to po dobu členství v Junáku. Správci mohou některé osobní údaje zpracovávat i po dobu delší, pokud povinnost zpracovávat tyto údaje i po skončení členství ukládá Správcům závazný právní předpis. Správci osobní údaje zpracovávají v rozsahu nezbytném pro výkon oprávněné činnosti spolku, a to konkrétně pro následující účel:

- 1) zajištění výchovné práce a oddílové, případně i další obdobné činnosti jednotek Junáka (dále jen Činnost).
- 2) evidence členů, kdy členství je zákonný právní vztah mezi fyzickou osobou, Junákem a jeho příslušnou organizační jednotkou (která je pobočným spolkem Junáka ve smyslu Občanského zákoníku); Junák své členy eviduje mimo jiné kvůli výběru členských příspěvků.
- 3) kontaktování člena při zajištění Činnosti.
- 4) evidence účastníků akcí pořádaných Junákem či jeho organizační jednotkou.
- 5) naplňování poslání mimo jiné tím, že Junák svým členům nabízí náležité vzdělávání, odpovídající jejich pozici v organizaci, informuje je o připravovaných akcích a projektech, výchovných nástrojích, publikacích a vybavení, a propaguje svou činnost.
- 6) poskytnutí údajů požadovaných po Junáku orgány veřejné správy při čerpání finančních prostředků z jejich rozpočtů nebo při plnění povinností vyplývajících z právních předpisů.

Správci zpracovávají o každém členovi tyto osobní údaje:

- a) identifikační údaje – jméno, příjmení, rodné číslo, údaj o pohlaví, trvalé bydliště, fotografie;
- b) kontaktní údaje – kontaktní adresa, telefon, e-mail a další obdobné údaje;
- c) údaje o činnosti v Junáku;
- d) podobizny, obrazové snímky, obrazové a zvukové záznamy (tedy fotografie a videa), vznikající při dokumentaci činnosti;
- e) údaje o zdravotním stavu, další údaje související s činností člena – plavecké, tělesné a jiné schopnosti a dovednosti, zdravotní pojišťovna, zdravotní způsobilost pro práci s dětmi a podobné údaje;
- f) při kandidaturách do funkcí v Junáku dále údaje o členství v politických stranách či doklady o bezúhonnosti;
- g) údaje o náboženském přesvědčení členů v odůvodněných případech.

Správci zpracovávají i údaje o zdravotním stavu, které Zákon označuje jako „citlivé

údaje“. Jedná se o údaje nezbytné pro posouzení zdravotního stavu člena pro účast na Činnosti Junáka, slouží k preventivní ochraně zdraví člena a též jako informace pro ošetřujícího lékaře. V odůvodněných případech dále Správci zpracovávají i údaje o náboženském přesvědčení členů a v případě kandidatury do funkcí v Junáku dále údaje o členství v politických stranách či doklady o bezúhonnosti příslušného člena, které jsou rovněž citlivými údaji. Citlivé údaje mají k dispozici pouze činovníci přímo se podílející na aktivitách člena v Junáku a jsou zpracovávány výhradně po dobu členství. Pro zpracování citlivých údajů potřebuje Junák výslovný souhlas, tento souhlas může být kdykoliv odvolán.

Souhlas po skončení členství

Pokud člen nezaškrtl příslušné políčko uvedené níže, dává vyplněním a podpisem této přihlášky Správcům souhlas se zpracováním svých osobních údajů v rozsahu bodů a) až d) výše a to po dobu, po kterou budou tyto údaje relevantní ve vztahu k níže vymezeným účelům, nejdéle však po dobu 50 let po skončení jeho členství v Junáku. Správci budou zpracovávat tyto osobní údaje za účelem:

- > obnovení údajů o členství příslušného člena v Junáku, pokud se člen rozhodne do Junáku znovu vstoupit,
- > informování bývalého člena o akcích organizovaných Junákem nebo jeho organizačními jednotkami,
- > ochrany oprávněných zájmů Junáka a jeho organizačních jednotek.

Podmínky zpracování a informace o zpracování

Zpracování osobních údajů v Junáku je dále upraveno Směrnicí pro nakládání s osobními údaji a dalšími vnitřními předpisy, aby tak byla zajištěna jejich ochrana před zneužitím. Správci mohou v přiměřeném rozsahu a v souladu s účelem zpracování osobních údajů zveřejnit osobní údaje členů, kteří se vykonávají funkce v Junáku nebo jeho jednotlivých organizačních jednotkách, či se o ně ucházejí. Osobní údaje mohou být zpracovávány kromě Správců i jimi pověřenými zpracovateli, a to za použití manuálních a automatizovaných způsobů zpracování. Osobní údaje mohou být dále zpřístupněny všem organizačním jednotkám Junáka, uvedeným v rejstříku spolků u Městského soudu v Praze (dostupný také na www.justice.cz), přičemž budou zpřístupněny pouze těm činovníkům Junáka, kteří je potřebují pro výkon své funkce.

Člen je povinen poskytnout své úplné a pravdivé údaje identifikační a kontaktní a relevantní údaje o zdravotním stavu. Poskytnutí těchto údajů je nezbytné pro činnost Správců ve vztahu k členovi po dobu členství příslušného člena v Junáku. V případě neposkytnutí těchto údajů člen nemůže být přijat. Poskytnutí ostatních osobních údajů je dobrovolné. Souhlas s bodem d) je možné odvolat pro konkrétní záznam či obecně.

Na základě písemné žádosti je Junák povinen poskytnout členovi informace o osobních údajích o něm zpracovaných, a to jednou za kalendářní rok bezplatně, jinak kdykoli za přiměřenou úhradu.

Pokud se člen domnívá, že jakýkoli Správce, zpracovatel či další příjemce provádí zpracování osobních údajů v rozporu s ochranou soukromého a osobního života nebo v rozporu se Zákonem, zejména jsou-li osobní údaje nepřesné s ohledem na účel jejich zpracování, může: (i) požádat Správce, zpracovatele či dalšího příjemce o vysvětlení; (ii) požádat, aby jakýkoli Správce, zpracovatel či další příjemce odstranil takto vzniklý stav; (iii) obrátit se s podnětem na Úřad pro ochranu osobních údajů; nebo (iv) požadovat opravu osobních údajů v souladu se Zákonem.

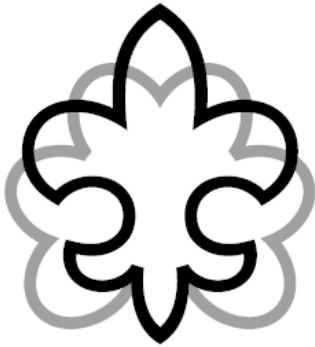
/ V / Prohlášení

Člen:

- > prohlašuje, že se seznámil/a s podmínkami členství a souhlasí se vstupem do Junáka – svazu skautů a skautek ČR,
- > souhlasí s výše uvedeným způsobem zpracování osobních údajů po dobu členství,
- nesouhlasí s výše uvedeným způsobem zpracování osobních údajů po skončení členství,
- > výslovně souhlasí se zpracováním osobních údajů o zdravotním stavu a v odůvodněných případech i údajů o jeho náboženském přesvědčení a údajů o členství v politických stranách či údajů o bezúhonnosti,
- > se zavazuje poskytovat včas své úplné, přesné a pravdivé údaje potřebné pro činnost v Junáku.

Přijetí přihlášky

.....
ODDÍL.....
DATUM.....
PODPIS POVĚŘENÉHO ČINOVNÍKA.....
DATUM.....
PODPIS ČLENA



Junák – svaz skautů a skautek ČR

je dobrovolný, nezávislý a nepolitický spolek ve smyslu občanského zákoníku, jehož členem se může stát každý člověk, který souhlasí s posláním, principy a výchovnou metodou skautského hnutí.

S více než 50 tisíci členy a členkami je největší výchovnou organizací pro děti a mládež v České republice. Zároveň je členem světových organizací, které sdružují na 40 miliónů skautek a skautů ve více než 200 zemích a teritoriích světa. Český skauting vznikl v roce 1911, byl třikrát zakázán totalitními režimy, jeho oddíly však nikdy nepřestaly zcela pracovat (v ilegalitě či pod záštitou jiných organizací) a vždy se znovu obnovil.

Posláním Junáka je – v souladu s principy a metodami stanovenými zakladatelem skautského hnutí Robertem Baden-Powellem a zakladatelem českého skautingu A. B. Svojsíkem – podporovat rozvoj osobnosti mladých lidí; jejich duchovních, mravních, intelektuálních, sociálních a tělesných schopností tak, aby byli po celý život připraveni plnit povinnosti k nejvyšší Pravdě a Lásce; sobě samým; bližním, vlasti, celému lidskému společenství a přírodě.

Skautské hnutí je otevřené všem dětem a mladým lidem, kteří chtějí zažívat dobrodružství a zároveň se neustále rozvíjet. V oddíle dítě najde kamarády, dostatek přírodního pohybu a pobytu v přírodě, naučí se samostatnosti, ale i práci v týmu. Zvykne si přijímat zodpovědnost za sebe i druhé, získá praktické dovednosti, které se budou v životě hodit. Zažije mnohá nezapomenutelná dobrodružství – mezi dětmi různého věku, které se vzájemně učí a předávají si své znalosti a zkušenosti.

Skautky a skauti se dělí do čtyř věkových kategorií tak, aby mohly být respektovány požadavky rozdílného přístupu k dětem a mladým lidem různého věku.

Jsou to:

Benjamínci (věk 5–7 let)

Světlušky a vlčata (věk 6–10 let)

Skauti a skautky (věk 11–15 let)

Rangers a roveři (věk 15–24 let)

Jednotlivé oddíly se od sebe liší. V některých programech probíhá společně pro chlapce a děvčata, jinde fungují dívčí a chlapecké oddíly samostatně, i tak ovšem v blízké spolupráci.

Základní principy skautingu jsou vyjádřeny ve skautském slibu, zákonu a heslu.

Skautský slib

„Slibuji na svou čest, jak dovedu nejlépe:

- > sloužit nejvyšší Pravdě a Lásce věrně v každé době,
- > plnit povinnosti vlastní a zachovávat zákony skautské,
- > duší i tělem být připraven pomáhat vlasti i bližním.“

Skaut může ukončit slib dodatkem:

„K tomu mi pomáhej Bůh.“

Skautský zákon

1. Skaut je pravdomluvný
2. Skaut je věrný a oddaný
3. Skaut je prospěšný a pomáhá jiným
4. Skaut je přítelem všech lidí dobré vůle a bratrem každého skauta
5. Skaut je zdvořilý
6. Skaut je ochráncem přírody a cenných výtvorů lidských
7. Skaut je poslušný rodičů, představených a vůdců
8. Skaut je veselý myslí
9. Skaut je hospodárný
10. Skaut je čistý v myšlení, slovech i skutcích

Skautské heslo: Bud' připraven!

Více informací o skautingu naleznete na internetové adrese

www.skaut.cz

Zdroj: Skautská křižovatka. JUNÁK - SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR. [online]. 2014 [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: www.krizovatka.skaut.cz